

Деспотовић не пише песме, он је песник који свој монолог страсти, досаде, неверице и тишине дели као сигнале без услова.

Поносни европски видиковац, Калемегдан овде има далеко више датума и расположења, него материјалних остатака векова.

Др Драшко РЕЂЕП

Роршахове исповести доносе нове песничке облике, нова формална, занатска решења. Поема којом се завршава књига – заправо је венац песама, од 25 делова, где на крају имамо тзв. мајсторску песму (налик магистралама у сонетном венцу). Та 25. песма креће ка својој средини истим стиховима – одозгоре и одоздоле. У средишту се налази језгро око кога се стихови покрећу. Реч је о симетричној песничкој форми.

Ненад ГРУЈИЧИЋ

На једној страни је песник, свестан свог духа, на другој страни је материја, свесна своје материјалности. Песнику је неопходан медијум како би удахнуо живот материји, како би је присвојио и представио.

Бранко ЂУРЧИЋ

Реч је о песнику истинског лирског кова, свом у јавкама и химерама певања. За њега је свет вечно попрште светла и таме, добра и зла, па ма предмет певања биле и ситне слике свакодневице, и њихове узрочно–последичне силе.

Ненад ГРУЈИЧИЋ

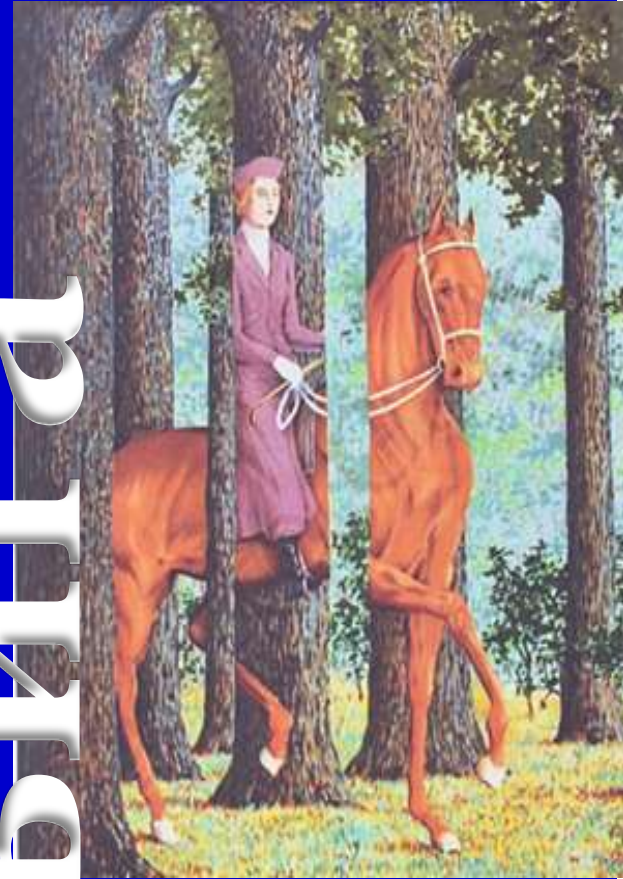

ISBN 978-86-81192-16-0

Иван Деспотовић

Плава књига

Плава књига

Иван
Деспотовић

ИМАГИНАРНИ БОГ

Тад стихом слободним
писаћу, мртав кад
будем
гледао

испод кревета.

Сад, трунка поподне обасјана
тунелом светла, гре
Другој Земљи.

А Смешан Човек
сред раке, црн као глог
питати жели
Ко стоји иза овог?

Његов се писац
смеје пред смрт
јер је видео
да Га нема.

Ни брест сенку на прозор не излије,
јер времена нема више

за питања унакрсна.

За поље у смирај, бесконачно густо
ради немогућег блеска госта
и новог откоса звезда.

Ни доброг

ни злог.

Волео бих да будем леш једне фантастике
која је постала чињеница

у мом замрзивачу што жели
да и даље сањате.

Ти Сиви, дошљаци прећутани,
– неко од *тог*
посматрао ме је попут смрти
животиње са бесмртном душом нечег другог.

Сам с трунком изгубих уверење
дана који скри сат.

Миленијумом узалудно верујем
и надам се
постељицом.

Прижељкујем Ништа од истинитог.

А оно ће ми, истога метра, сигурно
вратити овај слог.

ИСТОРИЈА КЊИЖЕВНОСТИ

Смрт не зна шта хоће,
а ја крећем у школу
планирано...
на улицу под дрворедом.

Ко врата спонтано што су ту
кад се вратим.

Као прошлост
у којој је скривено
да се из ње може отићи.

Случајно је још овде,
јер не може да смисли
куда...

А ја знам,
лаже ме да је вечна
пошто то никад неће смислити намерно.

У вече између два реда стабала
на одмаклом тротоару,
отишао сам да бацам књигу
и да је поцепам
између љупких мириса подрума.

Мислио сам како је немогуће,
а они су је чували тамо
на забаченом месту
испод депоа обуће и естетског салона,

јер крај још није одлучио шта је хтео.

Могуће, нису били одавде,
нити говорили на том језику,
– споразумевали су се
мислима из другог дела галаксије.

Сматрајући да то има
неке везе са генетским материјалом.

И они су неговали своје посуднице.

Та то је нека врста палијативне клинике
на коју доспеју многи,
а мислио сам
да је само мени неопходно да у њу уђем.

Живот је редак сред свемирске јаре,
а она још ређа, од једне врсте младе.

Ћубретар са метлом.

Ипак, власник депоа и предратне зграде,
овдашњи повратник на матерње тротоаре
уђе тамо и упали жуто светло,
чак и пошиљке стижу на бившу адресу
док ја испијам беж призивак на другој страни.

Крочи и замишљени курир у плавом дресу.
Пале се светиљке.

Сад је већ опсцено касно
да је неко сахрани.

ЉУБАВНА ПЕСМА

Док сам гледао ивичњак
кроз прозор на улицу спреда
давно у мом крају,
био сам осетио надражаје

у некада уредно засађеним кленовима,
сада стаблима отромбољеним
у својим бетонским шупљинама,
и са тинејџерским лишћем
што једно у друго дише.

Тада нисам знао
да морам да те преживим.

Заправо,
јер ја нисам из тог времена,
али сам ту,
у засвођеној улици,
у којој не рекох ништа,
да не би поцрвенела
пре јесени.

А све је било љубав у њој.

Тако смо се размножавали.

У хангару са друге стране океана
држана су тела извесних посетилаца
који су били рекли
да су издалека

пре него што су постали
узорци у нашим теглицама.

И како њихов генетски материјал бледи,
упркос био-инжењерингу
и коришћењу гравитационог погона.

Они изумиру као врста.
Додуше, далеко су старији.

Нисам знао
да моја љубав њима беше чудна
у улици.

Као и органи те љубави, дрвореди.

Можда је чудна била и мени.

Они нису имали такве полове.

А ја сам морао да волим
кад час буде дошао.
Земаљска је љубав била сурова
око гена. И матерње амбициозна.
Ушушкана испод крошања
лукавих
попут њених живих бића
и даље крволочне виталности.

Они су ипак деловали лукавије
у невиним крупним црним очима
мрклим попут празнине свемира.

Са лампама у својим средиштима,
крошње су светлеле, те полне ћелије,
због којих сам такође морао волети.

Тебе или неку њу,
док ме не самеље до коске,
одавно,
зато што ја то наводно и хоћу.

Можда сам зато и волео ноћу
слеп од светиљки, под небом
и слепљен
са њом, додуше
много, много касније
на асфалту под којим бије Око Земље.

Они се нису римовали
а њихово је остарело биће ипак
било расније.

Нисам знао да,
ако будем преживео
твој вокатив у уској пригушеној улици,
ако постанем нешто ванземаљско,
као на пример уредник за поезију
или уредник љубави, свеједно
матерња еволуцију,

и примим твоју или њену
песму,
сада клинке са две кике,
као давно сведочанство

њеног завођења мене
физиолошко и бледо

да могу избрисати са хард диска
то чедо
и окренути се прозору
у још незавршену ноћ
позади
где не допире ушушкана вриска
наранџастих светала.

Да сад и ја могу
волети нешто друго.

НОРМАТИВНА РОМАНСА

У једној земљи сељака, боема
румених амбиција,
и брдовитој, пуној шума у сваком срезу

скупина оклопника језичких,
група академика која је
била имала везу
да напусти пшенице златне
и да се вине
до хиљаду евара месечнине
– договорила се под Месецом жиром,
на који никад нису крочили, жутим
да се –
до сада – пише: досада
а струка по која
да буде струка покоја, вечног,
над сваким талиром незбринутим.

Често, бејаш их замишљао
на енглеском течном, лаке на шлицу,
у бифеу преко пута мог стана,
како испирају шљивовицу.

И сви нестају у космосу тог дана.

Док остаје само Тин, мртав од глади, тамо

где је залазило криво речно сунце
попут дугосилазног акцента
у поднебљу митских поређења.

А затим пада и мрак,
као генитивни знак
сутрашњица...

Као абажур.
И уметност ратовања.

Испрва беше ми симптоматично
како контрасти светала
у прозорима ноћу,
жутих или плавих, зелених или црвених
захтевају интервенцију

у поредбеној речци.

Па к'о живот и к'о смрт,
она почиње да се дужи, и постаје
кô живот, кô смрт (?)
извлачећи се, акценатски
попут цеви
и мењајући се у упитно лице.

Нестали су они грађански пијани
стари апострофи, барокни орози
и јутарњи двобоји, а нагласак је,
рафално, разуме се,
увек на првом нишану.
Обједињено једно
приметио бих отад сваки пут
када бих из летњиковца
дошао
убеоград.

у своју улицицу.

Тамо ми се учинило како они
прекопута
очекују да напишем песму
у испарењима њихове граматике.

Испод уличне расвете
под дрворедима

и да тамо
водим љубав
сњом, подрветом.

Ради наталитета тако прилепљиво,
будући да су и моја струка и струк
зависили од тога
кд се с ким био подударио
у прошлости.

Рекције и облици
и времена,
проклитике и енклитике,
настали у бомији минулих векова,
изгледали су као крајпуташи у магацину
као непремостива минска поља
за моју неухраћену песму,
која их је могла искористити
једино прелазећи
преко њих попут месечине
осветљавајући их у простору

из различитих углова, улазећи
између и нестварно, правећи размаке.

Баш као што су то чинила и
љубавна општења
преко два наша језика.

Прилично узбудљиво.
Као скулптура.
Замишљао сам их поред цесте.

Но, то је нека сасвим друга прича.
Антиципација.
И небитно.

Јер су у заносу, у касни јесењи сутон
за академским излетничким столом
предвидели такође и
да ћемо за неких педесет хиљада година,
телепатски
размењивати огољене мисли.

МРТВА ПРИРОДА

Мој живот се, ипак
није односио на мене.

Као ни детињство
ни старост.

Грем ка недоказаном чуду ми над раком,
ако умрем – недокучив ми је живот Пре.

Попут садржаја празног
и несећања.

У мојој метафизици
Свевишње је имало двојника.

Веровао сам да је сваки с једне стране
а они су се обоје скрили у вратима.

Смрт ме је глумила, као и љубав
а непокретно цвеће
у вазни ме посматрало.

У некој соби
једног бесконачног дана,
требало је да сада више не будем,
иако осетих
да никада нисам ни био

– и да смрти нема, не зато
што је нешто иза,
него стога што је и овде све непомично.

– Ничега да умре, да се пресели
док чекам отад
да латице са Ван Гогових сунцокрета
почну да опадају.

Био сам и један од њих,
ништа посебно крај тиркизног зида
и видео голим оком отпозади,
исколаченим попут киклопског
– да сам то и после,
односно да то нисам онакав ја.

Онаквог ме нема.

Само цвет што лебди
у вазни светлости
објективној попут мрака.

Онакав цвет.

Прозван сам да се спустим на Земљу,
а када сам затворио бочна врата
у меком ходнику заобљених прагова
болнице ослобођене од људи,
учинило ми се да сам се затетурао
као у тунелу између две светлости

пријатно обасјаном, као у стабљици,
и да је све у реду, већ виђено.

Ово Сада није После. Какво олакшање.
Зато што ничега није ни било пре, ни...

Сунцокрети са много глава
као Горгона што излази на светло дање,
није ствар што нас окамењава,
но увид да смо одувек већ окамењени.

и све около – помислио сам
сâм у бифеу – као отвор грлића,
као и убрзани ток свих космоса
и разговори са људима
који су мрзели Миљковића.

– А да се не пореди са чудима
што те мржње, онакве, и нема.

– И однос цветова према метафизици,
бременитост шљиве са коштицом,
сношај петељке у јабуци,
породица кашичица
у окућници тацне.

Мој загрљај у завичају,
звездано небо што ме њом жацне
и императив своје врсте.

Слика унутрашњости атома
и варка живахнога кварка
и фотона који нас посматра провокативно.

Непомични
гледамо једно друго
и мртви.

Корачао сам под сводом
са фењерима звезда пуних испарења
и мислио да ћу, у складу са облицима
полудети, као некад,
мада се спојеве нерава
нису односили на мене

а онда се сетих друштва
из основне школе
распоређеног у том сазвежђу
и три рођена Месеца сестре од тетке
у једном од дворишта са ћутљивим јелкама
као шаховским фигурама
које су ми, онакве, мирисале

и пољупца са једном женом
попут сношаја црва у белој јабуци
која је лежала у чинији на столу.

Можда сам тад умро,
а можда сам само
постао задовољан призором.

ЕЛЕГИЈА ПОЛОВА

Човек који је умро
не може нам рећи о стварностима два сунца
јер их нема испод хлада.

Човек који воли и бунца,
легавши са другом
видеће да их није ни било – до сада.

Барем се мени догодило
Без трага, да ноћ промени пол, а стран
дан да постане прва жена нага.

У мојој улици, низ високе светиљке
пада лишће кринке

дуже од мрака, наспрам тротоара,
замагљеност стара

не мења се, јер та крошња није у времену
у које сада блену

укопани кафански тоалети
у опраној сети.

Капљице одозго, низ испупчене
дрворедне вене

и још дужа киша те прве чежње
црвенкасте, с глежњем

као коса и глас у сну што нас плаши
– вену ка Наташи.

И депресија фасаде тмурне као кост
и звучна загађеност

моја и њена, док певушимо спору цесту,
нестаде на другом месту

а собица поста наш гроб до ког и знам пут
кад Ана ту скиде капут
утрну лампу...

А онај пол се поделио риђ њен,
на први и други део:

бивши неостварен стран; садашњи стваран приђе
и други тад постаје цело.

Хтели смо филозофски записати истине
да не понављамо тај чин када мине

а као и деца, речи су лагале
када смо их оставили заједно,

попут епрувета светиљке су стале
јасном дневном светлошћу сестрински у ред, но

– у свакој неке нове груди и препоне
и јасно осећање
свеже попут експеримента

у свакој по једна с којом циљале ме оне,
другачија и чиста, где не постоји сен та

као, своје врсте, љубавни узорак
где не пада мрак.

У љупко обасјаним вишеструкостима
морало је окрутно да ме има,

верујући, и даље невин, будући крт див,
да *иза* нећу бити крив,

– умрети само једаред, скупити мед
досегнувши ини дрворед

а не једном разбојник, мачете кожне,
па мукотрпна светица тобоже.

Да се не засити мноме Њен цео врт и
игре сношаја без смрти.

Исколачен, видим тамо где сувишан је рај,
бићу ја жут папагај

са моје планете, мада мркло необуздан
да неки облик чудан

не попримим с оне стране васељене,
што Другим стење,

као ја у завичајној епрувети и озон,
подсећан хипнозом

како ме је свемир наоружан миром
приморао да водим

љубав у нечему што се звало тањиром,
лебдећој непогоди,

током експеримента генетике
са женом с две кике

која на то у потпуности личи.

Љубав је само ходник у круг
на ободу летелице где бех укрцан;
промена у мраку, кич и
лупање заборављених врата што нас крате
сред промаје, као срца
– за која нам се чини да је
њих неко затворио, да смо сами, неми
заробљени иза у шапате,
напред с погледом у свемир.

Као усред сваког тунела
упоређеног са мојим неозбиљним
покретним гробом:
– да ли с њом бех сам са собом,
или нас беше двоје у два тела,
троје, четворо, још неостварених, што дише,
и бесконачно више?

СВЕТЛОСТ КАВАФИЈА

Да...

гости су дошли,
али ми то нисмо признали,
па смо решили
да их и даље чекамо.

Имали смо паметнија посла
него да их признамо за госте
а били врло заузети.

Све наше антене уперене су некамо,
попут пипака инсеката,
а имамо их толико.

Пошто су искрсли,
послали смо им писмо
у коме им допуштамо да нам се јаве
ако их има.

Можда нисмо чекали те госте.

Приближили су се ненајављени,
нисмо знали да ће доћи.

Једанпут, када је на мојим вратима,
у свима познатој глувој улици
одјекнуло звоно,

инстинктивно сам се укипио,
а поскочио од радости
када сам чуо да је то сестра
од тетке,
а био решавао тежак
математички проблем
и мислио да до краја улице
нећу видети живо решење.

Више бих волео да имам рођену,
разуме се.

Као одрастао кренуо бих низбрдо
ка жутом светлу у њеном високом улазу,
као ка сјају друге галаксије,
а елипса њеног лустера ружичасто би
тињала над столом.

Сањајући како се, гравитационим тегом,
та врата звучно затварају иза мене,
слутио сам да јој
нисам отишао без разлога.

Другога каснога поподнева,
када је позвонио далеки познаник,
осврнуо сам се према дубоком довратку
у предсобљу, са столице.

Био сам мали,
с друге стране.

Сестру беше послала тетка.
Њих нико није довео.
Дошли су сами.

Нисам могао да прихватим
тренутак њихове посете,
нити ико од нас...

Можда се само нисмо показали спремни,
а не бејасмо ни спонтани.
Изгледали су мршаво, могуће од пута.

Нису се доимали као варвари.
Долазак варвара радо бисмо објавили
на радију.

Нисмо их тако проценили,
нити смо се икад чули.
Уосталом, варвари нису гости,
варвари би дошли ту да остану
у нашим улицама,
а прешли много мање растојање.

Ови су деловали као да су овде
накратко,
мада бисмо ми волели, можда,
да се задрже дуже,
а да их не морамо прихватити
за госте, и беше чудно
што нам то нису ни тражили

да их признамо,

мада би нас свакако збунило
ако остану овде.

Можда бисмо их и пријавили,
да смо ми први
дошли код њих.

Или да смо се нашли на пола тог пута,
који можда и нема половину,

или да нису изгледали толико
детењасто. Можда су нас само преварили
да ћутимо о њима.

Наши државници поседују податке
о местима где се гости чувају.
Посетиоци наше Земље.

Да смо могли,
допустили бисмо себи да разговарамо
бесконечно о томе
да ли да им одобримемо долазак.

То што их не пријависмо
опет, не значи да их не одобравамо.

Можда гости нису имали државнике,
па су допутовали анонимно.
Могли смо их искористити.

Нису учили енглески,
али су наши
који су ступили у контакт
– видели шта мисле.

Њихово се мишљење нама чинило
неодређено.

Били смо урођени у своје послове
овде, а они деловали зрелије,
па можда због тога...

Шта су они да говоре...

То сам се и ја питао,
мада ни сâм некада нисам веровао
да гола жена може
да говори, на пример.

За разлику од њих,
ми смо нешто стварно радили.

Мислили смо како могу да нас поједу,
тим пре што смо и ми јели...
своје, некада,
мада су имали мали стомак,
као да већ дуго ништа нису ни узимали.
Веровали смо и да су га покварили.

Ми нисмо умели да их скроз игноришемо
знали смо једино

да од њих направимо кич.

Можда само зато
што су голи, а делују паметније од нас,
што су гости издалека,

из унутрашњости.

Можда стога што смо и ми
и они из унутрашњости

али њихова је дубља.

А у кич нико не сме поверовати.

И ко смо ми да их признамо?
Довољно смо удаљени, напoкoн.

Слали смо им Моцарта,
пошто њега разумеју и мачке
и мислили да би их
Бетовен можда уплашио.
Не знајући какви су им нерви.
Спаковали смо им најбоље,
верујући да ће имати слуха.

Можда нам се учинило
да би нас то подсвесно увредило
ако би и они спремили
најбоље за нас.

Ни нама самима нисмо могли

у тој мери веровати.

Некад сам се био толико осамљивао
да бих можда помислио
како бих полудео ако прихватим
идеју да ме је нешто тада посетило.

Нисам могао оценити
на коме лежи већа радозналост
у том тренутку – на ретком посетиоцу
или на мени, ако га приметим.

Можда је простор између
био најљубопитљивији.

Осећао сам како ће нам та радозналост
доћи главе, као рибицама,
иако сам ја раније
покушао да се убијем и сам
у помрчини, без радозналости
међу ближњима.

Ухватио сам себе како сад одлучујем
да настрадам од госта, у његовом друштву.

Нисам знао
зашто ми се то чинило пријатнијим,
попут сексуалног узнемиравања звезда
и због чега сам пожелео и помислио...

Хтео сам да добијем њихове локације

једне ноћи на периферији поред жита
и да их нађем, у Канади или Сибиру.

Да би ми урадили то што хоће
или ми показали...

Могуће да ни они нису знали...

Можда су ми само поправили бубреге.

Потписао сам како су ме слагали
да их има, и да немам ништа против
да нађем неког од њих,
када би тако нешто стварно постојало,
а у ствари још похрањујем тело једног
у свом замрзивачу, купљеном у ту сврху,
– и даље се сећајући мисли
коју ми је био прочитао
пре него што је угинуо.

Понекад, кад погледам на тај хладњак
или звирнем према мршавом трупу,
учини ми се, онако одшкринуто,
како и даље непомично очекујем.

и да у њему затвореном
још увек гори сијалица.

ПРИЈАТЕЉСТВО ПОД ЛУСТЕРИМА

Висили су са високих таваница
ка старим паркетима наших школа
и изгледали заувек паралелни.

Паркети су шкрипали,
било на гимнастици,
било на српском

а сваки шкрипут остајао усађен
попут стабла у бесконачном дрвореду,
распаране шуме у мојој улици.

Изгледало је да има још толико тога,
а заправо били смо и даље при крају,
ако време посматрамо уназад.

Причали смо много, у овом нашем смеру.
Живот се није могао схватити озбиљно
додуше, јер се завршавао другим крајем.

Можда се тако није могао схватити
ни због овога првога краја овде,
због нашег радосног почетка у мраку.

Као да нас очекује читав еон нов где
наш однос стоји већ као клица,
где нас будућност гледа из своје сонде

а случајно смо се упознали нас двојица,
као што се у пању види близак створ
у дворишту, и пријатељ без блица,

једног септембра студиозног као пра-шумор,
са неочекивано екстровертним звуком
куцања чаша, где маркантни стоји ту бор,

као лустер изврнут с муком
и изиграни паралелизам
с једном половином на утичници – шуко,

а са другом – у мраку тог низа;
па и гурнути смо у пријатељство, јер је
смисао за хумор навирао иза.

И разговори наши, бело иверје,
нису падали далеко од тог света
што осмисли нас као своје сујевеље,

као ноге скрштене сред квантног рикошета,
против хармоније – великог баксуза,
прекрштај смо били под-стварности, спретан

и опилјак један тог бесмисла, узан
што штрчао је у свом дневном сјају,
као чвор на ужету, дневни Месец успузан

између почетка и краја, гром у мају,
као Рај, једна крајност и као Пакао,

ко уже фискултуре са сном на другом крају,

а мислила је ивица свака о
томе да може бити она супротна,
– ако је рај далеко одмакао

можда је постао псеудоним бар котла,
а једино безбедно је микро-чистилице
и максимум је средина плотна

што се размножава, неодређености чисте,
на уљудном растојању од трајних ствари
у условима у којима и ви бисте

завирили у квант оргазма, а
хармонију свели на паузу што квари,
јер истих смо полова били,

а требало се размножавати;
и били смо само пријатељи када су
лустери почели да сјаје пуним светлом,

прешли на нове паркетe
који су ћутали за својим половинама,
макар ових није ни било.

Нисмо се могли, ипак, толико дружити.
макар из поштовања
према туђим размножавањима.

Враћали смо дуг ирационалној деци
и можда попили *фанту* у парку
испод понеког дрвета.

Није било велике шуме у улици
осим можда шума гласова.
Нити је требало да га схватимо озбиљно.

Живот се ипак сужавао на средини.

ПРИЈАТЕЉИ У 36 СЛИКА

Беше то далеко
од моје уличице где је баба
у шпајзу држала вагу са тасовима
уравнотежену
дрворедима приближеним у подне;

– негде на периферији
са много ваздуха ноћу.
Напоследку ми се учинио сувишним.

Тамо сам га срео на ветру, рекох.
Нашли смо се, далеко, кажем,
да бих рекао – видео сам те тамо.

Блокови су изгледали
одвојени, док смо се приближавали.

Као стубови старих светилишта
између којих је крчаг бога
испарио.

Ветар је утихнуо,
развукли смо осмех
по хоризонту,

надугачко.

Потражисмо посао;

он се није чинио
заинтересован за нас.

Погледали смо супротни пол,
он је изгледао
заинтересован за тебе, признаћу.

Ти си био Бен Џонсон,
а ја онај који
није морао да постоји

да би се нешто догодило
пред публиком.

Нисмо пили вино, у поноћ у кафићима,
јер то не беше класично пријатељство;
дошло је знатно касније

ипак је сад свако
требало да има
своју улогу.

Можда да смо се упознали пре сцене...
пре него што се замрачило.

Тешио сам се тиме да ћеш
умрети и ти.
Могуће да си се и ти тешио,
обрнуто,
па ћемо попиту кафу.

Били смо само колеге у животу.

Нисам био сигуран да ли живот
допушта колектив
као што се чинило,
и дружење После.

Опет сам помислио
да се наше пријатељство
није односило на нас.

Постојали су и толики други.

Мислили су и да смо хомосексуални,
јер међусобно нисмо изгледали
толико равноправно.

Неко беше супериорнији,
а било нам је небитно ко од нас.

То је била апорија нашег пријатељства,
невидљиви ослонац.

Мували смо жене
а ја сам претеривао у смислу за хумор
пошто нисам имао никакву другу
перспективу.

Бејаш заробљен одсуством,
а ти бејаше заробљен присуством.

Нисам могао напустити земљу,
био сам сувише учен,
можда сам зато и волео дрвореде.

Подсећали су ме на колонаде

и буржоаске банане
које су некада звали републикама.

Замишљао сам како нас је старемајка
друге расе
посинила погледом.

Имао сам бујну машту

којој сам те подучавао,
као и ти мене неким аспектима
стварности коју нисам успео да приметим.

Хтео си да ме ослободиш
тих напора.

Није постојала потреба
да ми плаћаш за тај труд.
Знао сам довољно више.

Често нисам избивао
из твоје трпезарије.
На ноћним тротоарима
возила су спавала као ковчези.

Довезао би ме колима кући.
А као да се и наше зеленило
под улазом преклапало...

Чак је и моје гробно место
гравитирало
ка твојој парцели.

Био сам његов роб.
Он није желео да ме прода,
јер не би нашао другог таквог,
а ја нисам смео отићи.

ЧАС ЕСТЕТИКЕ

Оставио је хук далек Сунчев затон;
тролејбус био почео румено да бруји,
пребледи смо изнад, као Платон,
на спрату – с папирима су допирала
подсећања у неискљученој струји.

Као да је то могло некуд да одведе.

...Трећем странице што се опирала
...поред устајалих свезака, преко глава,
док је вече приморало лица да грезну.

Врпца на небу била је још обасјана.

И она је била тамо, доле попут шава
у стварностима, прошавши гужву опрезну,
на станици, укрцана тог јутра
међу нежнима од звука електромотора,
док је предавач држао лист ко леш унутра,
истргнут из књиге, – она без отпора
могла је ући, закаснела, овде.

И био сам се осврнуо до врата.

Но беше немогуће, то треба тек сутра
...а ако би се коса нека праметнула
не окрећући се, у њено лице,
без слуха и вида, непознатог чула?

Ако би се то десило сада?

И квака се отворила попут клице (?)
што би ме променила у секунди ли...
као ковчег усмрћен тим зраком. Чудни ми
размак изгледао је као – неба и земље.

Растојање између *сад* и каснијег *сада*.

И нисам био знао осећам ли
узбуђење или страх или сам све самљи,
ил' узбуђење расте до страве изненада,
јер би свануло без сунца – унакрсној тами

још више него између свода и земље...

О мени се нешто одлучивало,
који сам њој био припремљен,
– лампа у том тролејбусу што бруји.
Али уместо да ме, мало по мало
приближи свом узору,
приморало ме је на низ еманација ту и

живео сам их, кору по кору.

Унутра опет није било ништа,
кретао бих од једне до друге,
долутао свакој над дворишта
попут миша, сенке

а нешто од тога бивало је
и у стиску руке манекенке,
у коме сам остајао припит,
будући пао то чудо као да је испит.

Као профаности неодољиво моје,
у кругу зачећа;
возни парк на окретници
и некаква непомичност већа,
недостижна као на слици

која је овде лажно

као лампа звезде што досадно сија...
Нисмо били интелигенција,
нити уверење снажно,
ни виши облик; испит моралом
нити структура и њен ехо.

Разликовали смо се бесконачно мало.

Нисмо знали ништа о идеји тема,
осим што се чинило да њих по себи нема
ако нема на̂с преко.

НЕЈЕДНАЧИНА СПОКОЈА

Дошао сам на свет као на изложбу.
У размаку између свака два дрвета
у тој дужи мог рођења, изнад ивичњака
стајао је прозор
као слика.

Гледали су ме
и били ми упућени,
а ја им нисам могао помоћи
ни дати одговора.

Бех умирен чињеницом
да је искуство много веће
од невиности
у којој сам сада био.

Прозори нису били сувише удаљени
једни од других
и од земље
или крова.
Гледали су у крошње
или светиљке.

Сваки беше призор
што изгледа као
да му помоћ од мене
није ни потребна.

Јер они и оне,
слике, и прилике
показивали су се попут лепоте саме,
самодовољне, а смешила ми се
била.

Мислио сам
– када бих могао постати
нека од тих слика
без свести о ономе што јесам
и допустити да кобајаги гледам
скривено,
а да ме, у ствари, могу видети други,
без потребе да посматрам.

Њихови као погледи беху љупки,
а цела свест – лежала на мени.
Били су затворени
завесама или капцима
и чинило се
да више никог неће примити у себе.

Бех подсвесно задовољан
чињеницом да је моја свест о њима
била много мања
од њихове лепоте без те свести,
без потребе...
за њом.

И ја сам заувек био остао

изван, тада,
умирен, јер је унутра
нешто много веће, лепше
толико, да не мора бити свесно
да јесте
и како је било.

Могао сам приметити
тек делић тога
као будућег.

– Задовољен
што сам остао мањи,
напољу,
да га уопште могу гледати.

Због њега сам и постојао.

– Звирнути то обло,
као из наочара подрумског прозора
чији мирис остареле маште
увек би ме обрадовао.

И све је љупко,
толико – да
као да се осмехује због мене,
као да види само мене.

Био је то привид
изазван мојим посматрањем

знао сам касније.

У њиховој дрвенарији су осмеси
и на свакој кваци је смешак
и у свакој кључаоници радост
и све је према мени,
као шпиц неједнакости

а ја га све, као, могу појести
ширим делом знака.

Све може волети и воли,
а ја не,
спокојан што само гледам
и што сам то *само*.

Не могу узвратити њихову
несвесну лепоту,
јер као да немам њено тело,
ни облину,
ни топлину.

Био сам утешен чињеницом
како је биће те лепоте
много веће
од шупљине ока

– што сам био само тачка
која је видела.
Бесконечно мала,

разуме се.

Једанпут,
као неприметно,
тачка се изгледа попунила тим
истим заокруженим простором
самодовољним,
неизбежно
лепим;
чинио се да и сам
постајем та лепота,
а онда је престало
да се чини.

Долазио сам у ту своју улицу
у један такав прозор с наочарима;
где ме је чекала његова драперија, ролне,
као моја друга половина.

У предсобље као језеро са одразима;
атмосфере устајалог зрцала, бесполне,
где је нимфа Нарциса довела до чина,
где двоје посташе самозадовољна форма.

Био сам кротак због чињенице
да нâс, да мене сигурно
нека много већа, значајнија норма
посматра одозго попут птице
или са тротоара, тмурно
и да сам, да смо у том телу нешто мање...

– Срећан што је наивност и даље огромна
кад легне над то сићушно нам знање;
потпунија је дистанца од нашег огледа.
– Ра̑д да се захвалим белом небу оном на
преимућству његовом да нас, чиле, скрије.
Не би оних ствари без небеских тих погледа.
Лепша је свесност, само када било би је.

Беше јасно да је невиност већа
од искуства у ком су ове прилике биле,
– задовољне, што дечја стабла дрвећа
чворовима гледају у њихово окриље
с неком свешћу окатом, која је свакако
много, много драгоценија, уистину,
ко тачка на почетку улице што се пење.

Нисам могао да схватим да ако
нам је Бог дао неједначину,
шта нас је слãгало јединим решењем?

Испуњен сам био тиме што сам оно
које није морало да гледа,
што је упало унутра као снег у звоно,
снени прозори усред дрвореда

ко одресци трупла с мало смоле по страни,
– самозаљубљени, добровољно мртви,
на услузи ако би неки већи погледи,
много лепши, желели, ка слатко жртвованим
ка њима, по потреби, да буду сви упрти

неостварено бледи,

а без њиховог знања ту,
жутооких, минулих у рими,
који жмуре

– као хермафродити који сањају
у митској интими,
спашени силовањем до ишчезнућа; урне

ко блажен микро сношај ког гледа неко чије
посматрање само беше одраслије.

ДЕЦА У ВРАТИМА

Замислио сам сликара
пред једном сликом,
– који је проматрао сваки њен део
и видео да је све
до сада – било ништа
спрам ње.

Тек ово беше његово право дело,
за тим је трагао.
То је смисао.

Он то никада неће поновити,
био би то злочин.

Било би, ипак, страшно трошити боје
због нечег чега нема,
мешати те божанске пигменте
ради мрака
у празној соби.

Али ако је на штафелају
то платно било заиста
и стварно је то
и постоји
изван њега и пуке тлапње

онда је то необично
и он би схватио
колико.
Спој многоструких узрока

који су деловали као судбина
или су то били,
жива.

Био би бескрајно уплашен,
очима питајући
колико је она заиста,
у просторији, необорива.

...

И деца су постајала као и та слика,
однекуд.
Био сам и ја.

...Кад су долазила,
ако дођу
и упале светло.

Кад их видите.

Водио сам љубав у мраку,
разочаран ако је та љубав
јалова
до краја, у мојој улици.

Она је била трајни плод,
као отварање врата у соби,
усред чина,
као случајно стварање последице
и поновно дизање кваке
као крај промаје,
али и као план

или настанак фотографије,
много, много касније.

Као експозиција, закључак браве.

Таванице су биле високе
изнад дебелих доватака, прагова.
Било је то језгро града попут материце
дворца...

Више одавно
нисмо били мали,
а сестра је по повратку са села,
са другарицом снимила и део
старог гробља,
где нејасна девојчица стајаше у кадру,
а које тамо није било.

Био сам помислио
како је неко морао водити љубав
и да би направио тог духа,
или меморију у простору,
у еху.

И високи доватци беху
плодови љубави, рамови слике,
старог фотоса,
који се још
био покретао у бојама
иза мог дрвореда.

Управо сам ту био помислио

да се упитам
– ако сад нешто будем направио,
да ли ћу за милијарду година
на пример, неком изгледати као бог

или ћу то
недајбоже бити,
увеличан временом?

И да је боље
да ме нема.
Да нема ничег.

Но, већ сам зачео поглед кроз довратке
везане попут приче,
која се можда само причинила.

И моја соба је била
често отворена
ка другом крају стана, дворишту.

Иначе је гледала на тротоар.

Двориште је са спрата изгледало
попут органа за размножавање
и веша.

Тротоар се у приземљу чинио
приљубљен попут траке куцаће машине;
био је то само посао.

Унутар крхких довратака
изнад дворишта доле

и у равни тог тротоара
стајала су деца
и ја сам стајао
у гаћама
и са писаћом машином

или виолином
или спортом.

као на слици.

Моје је дете било биће
које сам обучио да смишља приче,
поред тога што беше
обучено да се размножава,
од своје мајке,
природе.

Тек мало изнад
ње доле
иза.

А све су приче
биле повезане
мојом улицом.

Беше оно машина
за писање.
Ја бејех старија.

Би оно
– толико вешта
да је могла

одштампати и моје рукописе.
Стајала је у вратима
испод ногу
детета.

И то беше природно.
Изгледало је да је једна машина
родила другу.
И обрнуто.

Постао сам учмао,
испод лустера према улици.

Нисам волео да га палим,
дуго,
увече,
јер су собом откуцавали кораци
који су се у тами боље отискивали.

Једанпут сам,
враћајући се до свог улаза,
тачније баш ухвативши се за кваку
управо испуштену изнутра
од стране моје сусетке
– помислио у високом ходнику,
који ми је увек деловао узан,
хладан и усмерен ка светлу

– шта ако моја деца
не буду имала децу
или ако деца
моје деце

не буду
имала децу?

И не буде никог
да ме затекне у нечему тмурном,
у послу
љубавном
или другом,
и упали светло?

Ако уместо слике,
остане само мрак празног предсобља,
и без лустера и прекидача,
као у све тамнијем, маниристичком
стрипу...
где више нема ни кључа
за отварање новог ходника.

Само приземља без светла
и тротоара.
Свега једна раван
без низбрдица
рађања.
И ничега горе
да гори.

Јер изузетна слика тражи следећу
такву,
и вишу...

А и свемир је морао нестати,
једанпут.

Звезде су се гасиле.
Неко неће стићи
да их направи.
Ту децу у равној просторији.

Нисам желео да тај неко
будем ја.

Враћајући се кући, својим ивичњаком,
био сам помишљао
да је смисао
увек био метафоричан,
пошто бих се попео на трошни паркет.

Смисао је био
та патина.
Као да се
налазио овде.

Рекао бих: да сам своје дете направио
са неком особом коју бех пронашао
у другој галаксији
– када бих га овде у соби,
увече, под лустером
погледао,
из неког угла после игре.

И да не бих ишао
даље

ЗЕЛЕНА СВЕТЛА НОЋИ

Стоје иза брдске пречице
– у улици нагнутој
као заостала слика
или прошлост
накривљена да је видим

померена на периферију галаксије
из чијег центра сам
био дошао.

Као да иду за мном,
а стоје.
Та светла.

у светиљкама,
сијалицама, лампама јасним
као живот.

Сад су светла још пространија,
развијенијих намера – тек
на ивици слике,
на крају тротоара
који прате,
успорена попут рулета.

А оне су овде порасле још више
на дугим вратовима
са крошњама иза себе,
непоткресаним, платановим,
мало светлијим.

И када одем, биће ту,
за мене
и изнад и испод;
ту су због онога што сам био
и сада.

Некада у центру
у зеленим пролећима
она су светлела у њима,
мраком.

Осветљено зеленило ноћу
као инкубатор
знало је или призивало
да ће се десити
нешто што се никада није догодило

– у пролеће
бесконечно лажно
и уверљиво
због осветљења.

А опет, сада сам се налазио
са друге стране
тих догађаја.

Не схватајући, како се збило.

Као да је трансценденција
била неопходна
и за вођење љубави
или пријатељство

– не само за смрт.

Већ сам са њима имао искуства
које нисам могао пренети.

И даље су биле зелене
и имало је шта да се деси под светлима.

Чекале су да ми се поново догоди, сад
а – оне у прошлости – и даље чекају,
ако се у њу вратим,
зеленкасте

крошње око тих светала,
истрајне као нематеријална
материца,
као невидљива публика
и тапшање
у кругу тротоара
као око средишта
амфитеатра неограниченог еха.

На Ташмајдану изнад љуљашака,
и над дугачким ивичњацима
и у пешачком острву последње окретнице

Учинио ми се
да сам морао признати
да сам био дирнут
тим материнским лампама,
тим насмејаним зеленим сузама
које су уверљиво ишчекивале

– не само пет чинова,
него милијарду факторијел сцена

– да бесконачност прође,
да ми се деси

нешто од ње.

ТЕСЛИНЕ ФИГУРЕ

У мојој улици
стабла у дрвореду
била су црни калемови.

Беше им лако да то буду
после толико година.

Пронашао сам нову риму,
наизменичнију
од претходних,
ишла је у два
или више смерова

могла трајати дуже, већег интезитета.
Рекли су ми да је и она стара – сувишна.

Њена ме је случајност
доводила до значења
која крошње пуне светлошћу,
попут лампи.

Због ње сам
био мршав као оне

и крупним фигурама у мраку
будио комплексе
или смисао за хумор.

Нисам знао да ли ја желим
или је тако већ начињено.

Ако нешто довољно добро замислите,
то би требало стварно
да постоји.

Коцкао сам се био,
кратко.
Моја је куглица брзо прелазила
на своје поље

– у жребу таласа
извукао највећу
дистанцу,
као сламку кроз коју струји.

Нисам био одавде,
уосталом није нико од нас.

Чак сам и волео
на даљину.

Нисам свирао виолину,
изгледала ми је
сувише закривљено.

Био сам слепац кога је водила
метафора попут дресираног кучета
– све док не бих нешто збиља осетио.

То стварно је претходно
одредило мене,
па смо се саставили директно,
и без додира.

Без очију, били смо таласи
које је осмислила рима својим гледањем,
као својом композицијом,
метафорично.

Пре и после тога не бесмо ништа слично.

Обртно је поље то недодирљиво иње
машине која нас лаже да смо нешто смртно.

Следећи мотор
јесте гравитациони –
индукује мали просторновременски талас
иза возила или предмета.

На мало испупчење, на вал што ствара иза,
ведри труп летелице бешумно се већ пење
и она тако једри на таласу од мреже
тог простора,
као да лебди у простору без теже,
као без мотора.

– Даска је за сурфовање
која сама производи и усмерава
свој талас.

Рекли су
да су наши ретки гости
већ стигли на њој до нас,
немогућом брзином.

Били су мислили спорије.

Остао сам озбиљан дечак
и слика у тами предела,
не да бих био већа,
него зато што нисам могао
веровати у људске циклусе,
били су ми провидни као пролећа
и љуске

као таласићи
који имају почетак и крај
у интервалу живота

као хибридна имитација спона
светлости и погона.

Изгледало ми је излишно
да своју форму поништим
пре стварнога краја таласа
који ће ионако доћи на свој циљ
– да је предам наговорен лишћем,
раније заталасан,
мртво заљубљен.

Схватио сам како они листови
у пролеће глуме
улогу краће природне мене
која је ехо оне дуже.

Тражио сам истину највећег домета
у даљини.

Некада ноћу,

под зеленим лампама
осећао сам како у мени расте
та неверица
према нечему што је
дато плаховито уверљиво попут крошњи
– она ме је научила
да лебдим изнад тла.

Посматрао сам Сунце.

Читао и друге физичаре.

Говорио шапатом,
без заповести и без лишћа.

Бог нас је оставио на крају улице
да се играмо

једним делом Њега.

ЦВИЈИЋЕВА

Две стране имагинације,
бледи паралелопипеди
скривени у низу као хард дискови цина
у којима Шуберт светлуца.

Креда испод дрвореда
увек младих, с фасадом месечина од Сунца
и свечано гостујућим светлом,
унутар и око зграда чији се хрбати

као повези престарелих књига – густе
одају јасно на десет вати
– дању полуваљкасти као крљушти,
те странице замкова наспрам и иза зракâ.

Које ме испрате иза, чипком подвожњаком
или упаднем унутра као квака
прошлости што се полукружно клиза,
у супротном смеру, вођен туђом траком,

тролејбуса – ка делићу сваком,
што се споро сагледа изблиза,
попут увек на истој адреси – амбасаде
те маште, сиве. Где неприметно пале светло

тамо, а не види се да бораве и раде;
професор у приземљу, сусед фотокопира;
стабло и сенка наспрам врата, с метлом,

ко хорор што сакупља мед из лампиног жира

и убије се кад га саспе у се,
и рај прерушен у нерођеног брата,
зелено острво пешака и дистанца,
линија траве из сна, као оса

симетрије тог потпуног странца,
што у гужви светала корача ту боса,
– оних бледих која ту не могу да се слију
до краја, јер овде су на служби

једне бесконачне потиснутости чију
коб сваки ивичњак осећа под тротоаром,
а она му се изврнута враћа, љушти
као блискост без ока семафора
и оног од Сунца, Месеца, него по старом,
напоном струјног кола – призивук сушти
у бајци – као родном формом, њеном паром.

Играчка и лутка сред излога, прекопута
живице која је затегнута, тај смер живи
и геометрија коцака што се криви
у сусрет своме почетку, која бруји –

опет сам је прешао ноћу – мртва рута,
а у њој светлело зелено је светло.

НАГОН ВАРКЕ

Изгледало је да велики амфитеатар
жели да дам тај испит, и портир с малих врата.
И када их положих све, прастар,
сала се угасила, ствари биле јасније.

У мраку је било свеједно, као и пре,
био сам положено ништа много касније,
можда тек самилосно обасјано споља,
зато што је положено.

Чинило се да желим прићи, ено
њој која је седела на супротној страни
од мене, далеко, и да ја то хоћу мраком,
међу слушалиштем, а у ствари

били смо глумци што су радили у складу
са очекивањем јединог гледаоца
загледаног у нас одоздо са сцене,
који нам је предавао ту идеју младу.

Свеједно, под расветом лажног гледалишта
могао сам покушати, без зебње
и да спавам са првом до себе.
А и после љубави бех положено ништа.

Биће ме је слàгало да бих га постигао,
пре него што будем видео да га нема.
Могоао сам украсти и силовати као

и од људи у плавом бежати према

паркингу Метропола док у мраку платани
ваљцима својих скраћених стабала
показују достигнућем живот, обрезани,
као пра-прстима узнемиреног морала

– ка окрајку пролаза с дворишта, на трави.
У смрти бих видео да било је свеједно,
све је вода овде и тамо, капија је дно.
Подигао ме тај портир што то Ништа забрави.

ИЛУЗОРНА МИСАО

Подрум моје зграде гађали су пикавцима,
а он је киклопским оком прозорчета
гледао у ноге које има
столица бифеа прекопута
и дружину белих келнера и салвете,
– ту међу старим циглама богатих мириса
деловало је да не вреди писати нове,
да су мемљиве књиге сасвим довољне
у свом изобиљу, да ускоро ни оне
више неће
морати ту да буду,
нити да се чувају.

Засветлеће ће ново време
квантних рачунара
и напредне интелигенције
у катакомбама као што је ова била.

Тамо где сам био видео подрум,
лежао је ресторан.

У коме више неће морати
ни да се једе.

А уличне лампе беху
графитне оловке старог електрицитета,
које су доле исписивале своје сенке
– а светлећом белом гумицом
брисале бледе углове прошлости,
правећи места

и размак,
као замку.

Јаче су ми засветлеле
и помислио сам
да су ми надјачале перспективу.

Ту сам био упао зашкрипавши жуто
на старим вратима, као да су моја била,
уз накострешени дебели ходник,
и многи ушли за мном ћутке, утрнуто,
стекавши станарско право
у кући
у унутрашњем дворишту.

Пресликавали смо бесмислене патње, Бога
и радости, међу зидним тањирима,
следећих милијарду година.
Снашли смо се – како да то чинимо.

Читали смо и писали
јер беше свеједно,
– из страха
ако будемо престали.

Као и они пре нас.

У ствари смо Га само молили
да не излазимо.

Да не постанемо опет
нешто Друго.

ЉУБАВНИЦИ ПРЕТЕЧЕ

Изгнан на спрат као сред Црног мора,
солитера на хладној серпентини
што гледа у том правцу, припремљен да скочим
загледан у сат, секундару нежних бора
у бетонску колевку у којој се чини
да ће бетон нечије позајмити очи

док излазим из лифта у ком слушам
дечака како оца убеђује тирадом
да постоји неко Сунце веће, веће;
док за зидом бриди сестра испод туша
а ларма се у сан враћа крадом
у музику касније претворена, где ће

немушта шансона тамнети Калемегданом
а не смогох снаге да покушам
пољубити те у завичају одабраном,
где чух да си ми рекла, ја и борова тмуша,
да су две сестре, близнакиње, шизофрене
твоје скочиле синоћ, давно уместо мене

– тамо где драме не беше на крају
и не би спознаје, касније, и без чистине,
са другим лицем, косом у кварту који хлапи,
припит тежом с којом случајно сви падају,
пољубих се с тобом, Deus ex machine
кад више не могах да дишем без те капи

да би ме питала – недостајем ти гола (?)
док гледам у твоје тело које може и да
види из белих наочара груди,
као да је то суштина, без бола,
– и рекла ми да нисам иза коже зида
малограђанин и подлац као неки људи

и овластила си ме за спој са оном правом,
као наговестивши да си с друге Земље
– тад почех да те волим у прошлости том парку,
на песму оне клупе да ти падам главом,
на сродности наше некада неприпремљен,
што су их сви углови мотрили ко варку

а тад сам разумео музику, бех врх ноте
која се воли у тишини међу дрвећем,
иста фраза која понавља сенке клици;
на леји стазе није било ничега до те
Месечасте светлости – гледала је где крећем,
глумећи сјај звезде, непомићност њене коте,
доклизавши крај ње у твојој реченици.

ЉУБАВНИЦИ ЖИВОТА

Били су невидљиви као
пар који до краја
живи заједно
у крају.

Нико није веровао да су постојали,
чак ни у мојој улици.

Две лампе у одвојеним прозорима,
које се по договору пале

два стабла у неуједначеном дрвореду
која нико није
приметио као изнимно слична,
на наспрамним странама.

Бејаху практични,
у ствари то су били постали
с годинама,
попут та два стабла што држе
телефонски кабл,
невидљив на ноћном тротоару
и застарео, попут вруће линије,
а који је био небески траг
неке црне птице
одустале од своје намере

– те њихова веза не беше ексклузивна,

нису се поседовали,
само додиривали,
једанпут месечно, накошени ветром,
а њихови одрази
седели у кафани испод,
где бучна заједница није знала
да може расправљати и о њима.

Можда су измислили
једно друго, да постоје.

А само су се због себе, себично
и волели то двоје.

И смувале су их претходне љубави
недовршеног урбанизма

и то се десило касније,
после неуспеле смрти,
настало далеко одавде
а мени се чинило
као да је читава улица
већ раније била у њиховом мирису,
прерушеном у умирања.

Делили су оргазам
као што су лампе
делиле светло, кроз кошуље грања

и били наслоњени

попут димњака
после олује која их је усмерила.

Само је једно
од њих пушило.

И свађали су се, као и
сви парови,
само невидљиво,
попут осигурача који је искочио
у ходнику,
а да се то скоро не може приметити,
а да је то личило на препирку
са особом са посла,
и без личне везе, као блага задимљеност,
без страсти.

Нису веровали како је
то њихово – љубав,
као што ни лампе нису веровале
у перспективе, и да нешто обасјавају,
обавезујући том светлошћу овде

али долазили су да је конзумирају
понекад у крају,
можда ради симболике.

Као лампе,
угашени били су тужни.

Нису могли да се раздвоје,
мада без икаквих трагова
романтизма.

Њихова веза била је
бледа у недостатку
лубенице ега на тезги у ћошку,
видљивог продавца
и Месеца и нечег вишег

али је једанпут
дошао да их интервјуише,
баш као да су пар
који је живео сам на селу,
– неки новинар
са микрофоном,
сазнавши за њихову шему

и да их пита
како су преживљавали свих тих деценија,
осамљени,
на овако неприступачним местима
и шта их је држало,
поред вере
и сокова природних призвука?

У једној соби што је светлела
попут канцеларије у сутерену.

Она је преузела доминацију,

заменила у трену
његове минуле љубави

он за њу имао
прекопотребну
топлу реч из гимназијског уџбеника

– тад помислих да му то кажем
у микрофон сенке

била је, кажу, богата...

Можда је све то
имало некакве везе са Афродитом
и са врапцима на ивичњаку,
оним истим,
попут фото-прилога

али, као ни о смрти, као ни о дрворедима,
о животу се ништа није могло сазнати.

НУЛА И ЧЕТИРИ

Био сам рођен у тој соби
тад, кад нико не може сасвим да се сети;
која је гледала у свакој доби
у дрво наклоњено мирису ролетни.

Ту сам се био враћао и по одбијању,
по стиду да се приближим девојчици,
а уклетост антиципирана у грању
беласала на рамом сахрањеној слици.

Бацио сам четири пољупца у контејнер,
мислећи да ми никада неће требати,
као дете које одбија њен смер,
улице са знацима имагинарих сати.

Овде сам и љубав осмислио гледајући
тротоаре из затвореног џепа цесте
и на столу писмо затворио, крући,
мотривши над ћошковима онога што јесте.

У тој просторији били су поцепани
џепови ми од беса, по давном састанку
када на клупи бех рекао Ани,
а она ме у њу опет закључала, танку.

Њен прозор у сенку бетона, тај упрти,
плашио ме је ноћу идејом,
да заправо и нема смрти,

само поруке исписане спрејом.

Ту сам мислио и да се убијем ипак;
прозор као епилог гледаше одвећ ниско,
по први пут док у њој бејаш,
као и да је самоубиство – истинско

баш овде, попут лустера што је одозго
изгланцан и модеран, висио
и попут лампи што су светлеле мозгом
вештачки, унутра и споља

а онда сам у њој почео да преврћем
ствари, спаковане годинама, и изгледа
да су та четири пољупца ту све време
била, била... као од попа уши, а соба

изгледала другачије кад си ме пољубила
– мада сам ја заправо тебе,
тад кад нико не може да се сети,
а можда беше и твоја, по ролетни.

Соба ми је тада опростила,
на тепиху као на Месечевој кори,
а можда ми никад није замерила, скрила
њих четири, да се њима затвори.

А били смо се љубили у четворо тама,
у по једној за сваки ћошак тамнице,
сада нове, примереније потребама.

Можда и то бејаше судбина таванице.

Тада сам у њој рођен још једанпут,
нимало сигуран да ме и претходна рута
у њој није родила тако
и неко покуцао још четири пута.

– Добивши их као награду за сву ону
тескобу коју знах од детињства, нежни трем,
осетих да сам опет нула која клону
– у гробу из ког нисам морао да устајем.

КОШАВА ИЗ ДРУГОГ ПРОСТОРА

У улици заталасаној попут ветра,
која је дошла много после оне моје,
био сам прошао
поред лустера као крај изврнутог
тањира у коме је светлела куглица
друге хране.

Њени налети овде беху размицали гране
које су у мојој улици засвођавале
таваницу те цесте,
правећи се да су некако скрушене.

Празнина иза беше стала да тад крене,
та попут другог ходника
вертикално управног на оне дрвореде,
из кога је промаја можда и била вукла.

Тај ходник представљао је нов предео
из ког је тишина прозукла
светлела као напрснућа
на своду,
кишобрану.

Био сам помислио да сам можда
и јео ту другу храну,
из ходника овде,
што као да је тамо,
крепак попут налета левитације.

И да бејах налет само
ине промаје и других убеђења
истрајан до врата

и одвучен у перспективу
међу кућама од стења.

Бех удар принципа од три маха,
који је овде личио на живу
ствар.

А оне су хтеле да је и
признају као такву,
па су се размицале, правећи места бар.

Од кошаве из другог простора
размакле су се и звезде, као на стаклу,
у тамну празнину која
прокишњава олуцима

из суседног свемира, као ствар спокоја,
да више њих има,
а тај смирај свесни
у питомој напетости моје уличице
читавао се као ствар која бесни

у њеном оку.

Горе, под правим углом
Бог је био само ходник са промајом идеја,

у који ће свако ући,
с траговима шареног спреја
– спокој што прави бес у кући

Док су дрвореди овде, и даље живи,
радили, марљиви, криви.

СЕСТРА У МОЈОЈ ГЛАВИ

Била је крајње необична
симетрија
у којој смо учествовали.

Личила је на наспрамност,
али та симетрија
као да није била одавде.

Њена лутка беше ту,
а можда и она сама
би лутка

неке друге сестре, тамо, правије,
која ју је оставила у подруму
овде, као своју експозитуру.

Седела је на полици, на шнуру,
а и светлела у излогу поподне,
и међу стаблима.

Могуће да сам и ја
био један такав лутан,
одсутан, ради ње

или обоје нисмо били,
можда смо се крили.
У сваком случају, нисмо се могли опазити.

Били смо и богови, и живи и мртви
и гужва што их прати,
два паркирана аута и покретна светла.

Једанпут сам помислио да сестру
у коју нико није веровао
упознам са девојком.

Мојом девојком за коју би
опет било сасвим невероватно
да стварно постоји.

Замишљао сам тај њихов сусрет,
у мојој улици, под крошњама и под земљом.
Нисам могао да се докажем себи.

Више се нисмо сећали родитеља који
су нас начинили, и како смо заправо
постали, враћајући се широком улицом

када ми се учинила далека и рекох да
њу више не желим видети, ни овде ни тамо.
Као у сну, изгледало је да казах у себи.

И оде узбрдо, да се измишљена никад не осврне
док опсовах узбрдицу њених леђа,
а доле низ нашу улицу, уским тротоарима

девојчицу што се смеши, коже сасвим црне,
водила је девојка знатно блеђа,

као мат тамни зрак у завичајима старим, а

као срећни смер у правцу што пада без мрака
и играчка стварности давна, још угљем врела,
као изгубљена наша ствар

с ручицом што жури узбрдо, мрком као квака.
А отац те сестре, да би се тачно доле срела,
морао би бити Велики Физичар.

ДРУГИ СМЕР

Преживео сам
захваљујући случају,
а том случају
нисам био рекао хвала
међу дрворедима.

Хтели су,
несвесно,
да их пустим да буду ја.

То нисам смео,
јер бих можда горео у Паклу
ако бих допустио да се увале у мене.
Не би издржали.

Или не би имали такав случај.

Одбио сам да буду ја, због њих,
а они можда
мислили да их одбијам
ради себе.

У улици је све то изгледало
бесмислено прећутно.

И свемир је ишао ка свом крају

поред мене,
који одложих смрт а требало је
да је одрадим одмах,
тамо где се трафо станица
чинила попут двери
у које се може ући
и које брује
другом суштином.

Размак између два стабла
указивао је на мом асфалту
на дорска врата, са сијалицом иза,
где не треба пропустити прилику
и куда треба ући трезвен.

Неко пијан,
био би избачен.

Но случај ни трезвеном
није допуштао
да уђе,
почесто.

Неко пијан
није желео ризиковати
могућност узалудног прегнућа.

Сасвим трезвено
при светлу лампе.

И сасвим објективно
није хтео
да при свести сведочи
о све већем хаосу.

Трезвен беше
опијен здравом логиком
које није било.

Семенке лампи
ољуштиле су срж
распадања, кору на тим дрветима.

Бог који је некад
био дете
и играо се пиљцима,
сада је у квантима мојих светиљки

открио да је одувек био
нерођено опијен.

Бејаш изнад њега
и то беше богохулно,
попут лампе изнад пијане липе,
и светиљка распета без разлога,
јер оно нешто одувек би ишчашено
и пало.

Распету сијалицу ништа није
ни могло напустити, напоследку,

јер ништа није никад уз њу
ни стајало.

Моја улица, као женско крило
беше једносмерна,
морално и лажно.

А добро је у ствари
представљало исто што и зло,
као дужина и ширина, суво и влажно.

Разлика беше много мања,
а случај све хаотичнији
– произвољна поема грања

чији исход беше ничији,
а одложен бех тим рикошетом.

Свака све већа збрка
називала се светом.

Једанпут испод вештачки
обасјане гране,
можда и неприродно одважан

установио сам да је овај наш смер
можда лажан
и да се све, заправо одвија унатраг.

Сећамо се рођења, уназад,

у будућности, у призвуку што је драг,
а о прошлости, смрти нашој,
не знамо ништа.

Одвијамо се обрнуто, ка тачки
почетка, када смо се
називали хармоничном кашом.

У том правом смеру не оптерећује
нас прошлост, коју ни не знамо,
већ се сећамо оног што ће бити.

Усмерени канделабри.

И сијалице су сјајиле тако,
не долазећи ми из ње, већ
спајајући се уназад у оној тачки

зрну ка ком су у ствари ишли храбри.

ЕРОИКА

Без окриља, у стиху слободном
огледаћу се кад будем збиља
плутао.

У простору.

Сада, трунка, кринка
обасјана римом светла
лежи у прапочетку
мултиверзума.

У систему закона, придикâ,
у обданишту без ума,
за свемире којих...

има толико
као да их Слепи
произвољно слика.

А клавир у подруму,
црн као балван,
питати жели
где је таван.

Његов композитор пред смрт пише оду
захвалности нечему сред звезданих рика
што му беше дало
то време у коме не наста замало.

Рвући се са једном,
а као да безброј било је физика.

И партитурâ у сумрак као вика
бесконечно густих,
у очекивању блеска већ познатог госта;
и свака дирка
гледала ме као кочија где се возика
туђ универзум који нема где да изусти...
– без главе и тела сасвим проста.

И њих безброј више

где моје је немогуће и не постоји,
осим у оку које се не броји.
Гледали ме са вечном душом нечег другог
и универзума без ока и кише.

Лежала је мала у вртићу, на дну тог,
и васељена коју смех да пишем

под немим аплаузом звезда
и честица, сведока фикције,
војске чиновника,
службеника Немогућег,
без лика
а обриса сетног,
дна с тачкама свећа.

Као непримећена најезда
Универзума све бржег,
оног јединог сретног,
који се сећа

као да је било јуче
и као струна гитаре, електрика,
тај ивичњак окинути, што памти то *малопре*,
већ сентименталан, ком не треба кључ њен,
који чух у пролазу свог трга, као да је Све.

ПРЕДЕО

1.

Улица и башта којих нема, лелујају дрвореди.
Изнад – облак попут мрачног трема.
Давне куће и одсјаји бледи.

Двориштима пролази тишина
и покрива старе сенке, разасртра.
Месечева очајна белина
испуни ме миром јелке,
тамом врта.

Пусти видик и прозорско танко стакло огледа ми
лик.

Спуштам се низ засењену улицу што иде равно,
што изгубих је нестварно, негде давно.

Где су биле лаке сенке дечјег дана
и причале плочницима о лицима
пролазника под редом платана.

Прозорима смејали се звуци улични и блиски лети...
када ове застиди гле сунце, у плавети.

Звезда што сни о паду, могла је да се прене
отвори сна цераду... Једне зене

...руменило које плавет једе
иза овог старог свода, злих фасада,

док силазе у те дрвореде
дамарима спорог хода, лампе града.

А шупљине ноћнога видика, крију поглед
нечијега лика...

Украшеног ко празна колевка,
испод груди брегова и трава утонулог,
тог неба дубоког,
здрав и благ, носи траг, нерођено јасно око.

Почива у плавети тамног лета,
у сунчаној улици, у сенкама од дрвета.

2.

У ноћ упрта, окна невидљивих здања,
жамор из далеког врта.
Нечујних светала овална путања.

Кроз сенке модрог шумарка
замишљам рески цвркут
љуљашке ноћу сред парка.

Где давни крај израста: отегнуте стазе
и гласови скривени у траве.
На пропланку глувог храста
начуљене чуче мале главе.

Трепере им лица (од лампе гле бежи моја сенка),
познајем им у очима одјек свица
и дивовске тачкице јеленка.

Препознајем однекуда давно
у зенама тај крајолик утонуо у квартове јавно

и кровове у прозирној тами
који реку походе пијани...
што одсјајем тече као гранит.

Тек на бору мре бучна најезда.
Сове трепћу кроз сочива звезда.

...У погледу сваког лика тајновити осмех сапутника.

* * *

И сад дуге сенке терете их када напуштају
умируће чудне дискотеке.
Чаше виде дно ноћи на крају.

Мрак што чува сва пространа светла...
Од сплетова загрљених здања трудне су *даљине*
које чине искричавост шимшира и грања.

Осмеси пребивају у тој *једној* где поглед оугла,
оивичен у њој увек будној,
препознат у дну сваког угла...

Сретне ме лице, осмех што као да крочи
капијом трга...
Незнане очи (тек обрис високих пета на тротоару,
подножју бледих силуета) искрсле из шаре светла.

Пробуђене стазе, још буновних сенки заплетих у
влати
на обронку спаза пејзаж непознати.

Тамо ветар губи домашај, а пластови сламе
у дубину мрклих поља маме, нехотице сложени у
сјај.

Осећам лик свакога брега, вруће сене,
нестварно пространство свега.

Предео је овај део мене

3.

Као сјајне коцке шећера у чаше, прозори се слажу
– топе у мрак собни. Остају терасе.

Сред дворишта тугаљивих,
крошња живот снй загробни.
Сиво светло ноћ преживи на улазу.

Извајану зрело вазу лист сакрива као сукња.

Трепери лик свакога кута: тепих љуби столицу
све до чукља. На под жмирка *светлост* жута.

Одсјаје дрвенасте уплиће ми међу руке
и сенка ми ево расте.

На шиљцима старих кућа *ти* се купе.
Црвенкасти кров се сија.
Замишљено гране пупе. У ноћ израста просторија.

Млечни пут изгледа ми ко расути шут.

У далекој улици расту боје.

Она своје плаве руке, плаве очи,
сваки пут туда смочи.

4.

Црвенкаста бива соба, напољу се светлост шета.
Неискрено сад се будим на нестварном прагу света.

Чини ми се блед и крут: тешим јато
да напустих један сан, где верујем сваки пут
у сунца то шумно злато, што за мношћом сад лако бледи

За време век пита длан. Наоштрени дрвореди.

И шта ми тај пејзаж може, што живи тек један дан?

Плавичци су већ на стази, Сунце путем мења позе,
црнкасто се куче плази, трем упија жар нервозе.

Калдрма где кривуда, рибарска се барка клати.
Укрцах се испод дуда. Одсјаја је хорда прати.

Плавет се реска љуља. У овоме часу живим.
Пребиру се зрнца муља. И крај мене један рибар
са прслуком тамно сивим.

Подсмех му се на лик хвата.
Чика га са кормила глава тамна и брадата.

Погледом ме други мери, трећи се ћутке цери.

Четвртм се осмех клати, већ над градом,
где улицом хита крадом, када тајне крчме сјаје,

на води се улов злати.

Док зелена ноћ пристаје, светлуца му прст на карти.

На стаклу за тамним шанком навикнуто лик разазна
уоквирен рамом бланко. Необичну светлост види
у своја два ока празна.

Запљускују глуве хриди.

Ко да ће да бекство зачне, кроз улице пуне, тачне.

У зени му одраз града. Град који му лик изваја...

Он посматра своје чело, тајновито „ја“ где ставља.

Удвојен му видик чини вијугаво бело село.

Промичу два ока кравља.

Загледа се у висини, са погледом својим сраста
док улицом немом хода, што израста...

Напољу се светлост стеже, рибарске трепере мреже

5.

Као крупна сенка гледа, дланове меко трља...
патика до тамног глежња.

Под косом, из сјајног уља,
мешкољи се смркла чежња
за том шминком од сна – розом
(ко када му снажне руке још прекрсти у одразу
замишљено – трошан прозор).

Сливене у ноћне звуке Њу дотичу по образу
сенке мирне. Уличице скроз прозирне.

Он загледа изненада редове плавих кола
уснулих, што се цакле.

Као осмех, зна одакле.

Волан се ту светлуца, сеновита коса мека...
у оку јој конач свода.

Гумени се љуља зека. Са витрине му се смеши.
Његово је лице дечје. Кућица је од иња.

Тајновити цвет га гледа. Опружен лежи меда.

И у соби време тиња.

* * *

Лик му је сада румен. Огледа ли
он то део свога смешка
(шкриње у којој је светла грумен)?

Мисао за обрис тешка.

По сенци је сада мали.
Око дозива у слику одсјаје пламичасте.

И скровито он их гледа:
не науде чврстом лику, јасна се дубина не да.

Мекано ту горе боје.
Облика знаних хриди нестварну светлост крију.

Мисао он чију види?

Израслу из себе саме
– пламичци је тихо вију. Силазе му низ раме.

6.

Сваки дан се (налик варци) скри
на зиду том предсобљу...
Сам на вечној сам поставци;
тренутака лажном гробљу.

Ту прозирно кровно стакло кишу оставља без гласа.
Река седа је тог часа. Једно платно се помакло.

Улицу хладно жуту, што стакласта светла ломи,
свиленкасти рам удоми; дубоку... незачуту.

Плава се на њу свод окоми, стајалиште ноћно шаље
упомоћ одсјај трони. Дрхтај у њему траје.

Осенчен кут одаје:
цветова десет глава мрешкави простор гута.
Позадином снова лута (зелено бледо плава).

Линија је тамна, крута, покрети од правде бесни.
Простором дрхтај плута. Истине су своје свесни.

* * *

Ко урасло у зид десни, лице испред тамног биља.
Зене неба сјаје Њене, у осмеху туђег миља.

Ка дну предела корача, сад у другом раму слева
скривена од посматрача.

Стабљике сан одева док јој ветар лице буди:
пламкасти дах очију, девојачке дуге груди.

Црквицу звезде крију, на брежуљку плаче зрак,
лелуја јој окна мрак.

Затим лебде зле контуре, димензије каквог бића
потонулог давно... жмуре.

Посетилац још је један присуствовао интими,
крзнувши ме дном капута.

Ентеријер као бездан, потезом се четке дими.
Зеница простор гута.

7.

Месец је изнад снешка израстао ноћас више.
У дворишта, тих ко грешка, сишао после кише.

Зидове ништио цртом. Мешкољио крошње пружа

Углови ниских су кућа кораке сакрили утом.

Твоја се коса мрешка. Ваздуха лик и дело
здрутава благо тешка стабла и видик бео.

Моју жеђ гута вртом то око које ме виде.

Води ме тамно, у јутро, рука што с мојом иде.

Месец је изнад снешка зидове ништио цртом.

Твоја се коса мрешка. Моју жеђ гута вртом.

Листолике расту боје. У беличаст сан ти тонем.
Мазе ме латице које крунишу цвет глувонем.

У нечијем тихом, бела – слика мог лица сања.
Предсказала су нам тела радост сваког постања.

8.

У Пределу тражим те а ту си

Напућена прижељкују врата – да двориште
пољубац искуси
на лежаљци где муња ломата.

Ходник по олуји нежан, зуре у сат неизбежан

Пред прозором лака чипка и ту пасе, сном изблиза
овчица бела... гипка – грудваста поља гриза.

Светлости меки талог... степеник – свилен додир
нечијег тла засталог... Годова давна згода.

Падине су фотеља кришом осликане.
(Светиљке, давно, жеља
на сенкино лице кане)

Зелени се круг столњака ту где бриди њена шака.

Хаљине попут птице
посматра таму, плава: нехотице,
у њено ми крило тоне глава.
Док ме коса неосетно мило
прекрива дубока ко трава.

* * *

Ходници небодера синоним су за вече,

какву плавет њен лик смер̄ под косом што
гранит тече?

Зрела површ Ушћа беше део дана
и постаје гушћа, разбистрених грана.

Дрхтај на уснама (као кад водена травка
врхом по одсјају шара) Њено лице љуљка.
Вихора кретња сама лепетом затвара прозор
и ћутке оде.

Ликови светла вод̄ до додира
који ствара литицу од брежуљка.

* * *

Врбе трептајем бодре свој лик у мени присан.
Крај лиснате хуме модре, ко на другој обали сам

Под облаком њено лице, испод хриди неба оне
постало је вече... ветар.

Вода вреба кроз сутоне. Окретале су птице крило
на један метар. Шума треба да потоне...

Плавети ће у њу заћи, у лик листа попут гесла.
Сове крила ће помаћи када корен сном завесла.

Површина гле (!) је глува на зов Њене силуете...
Преплашена једна мува место наде њом прелете.

Ко дрворед иза воде израста и шума нова
и открива влажне сапи магла кеју тик пред таблом.

Нечијега ока капи огледају ове хуме.

Поплављено бело стабло из одраза расте вером
да женска га пут разуме.

Опази ме под бандером. Онемела то је Она!

У смираје тону крошње.

Назирем је у даљини, слепој која види још Ње.
Вода сад је нама склона. Лишћу она гледа лица
(одсјаји се ка њој тече), допада се драп тополи.
Похрањујем њено име у трен што одавно боли.

Гласови нам талас смоче. Она пљусну у тих лиман...
Тај нестваран додир плима, у крило кад реку
спустиш
Тада крошње непомичне крик мртвога буди петла.

Глувонеомог биља густиш
воденим пипком дира валовиту љуску светла.

Руке усред гладног мира
пливају ка Њеном челу, измишљене боје реке.

Хвата хоризонт на делу праскозорна грана смреке.
Спајамо се на крају. Усна се у другој суши.

Биљака танке уши румене у ноћ гледају.

Ње нема на тамној води.

Таласа немо дозив... одразе ко лица љуља.
Обала друга броди у мрак лиснат, неопозив
над усном од речног муља.

Сад су крошње скроз интимне,
а угарак лишћа греје
још у ћошку таванице.

Сад утиске собне, димне,
јуродива сен исмеје
силуетом какве птице.

* * *

Код нане или код баке... пупољаст додир шаке.
Мирис Ништа настањује. Седишта вечер ту је:
Пространа, чиста спреда... Окна од вожње седа.

Обал звук смеђих врата, уснату влажну крије
кваку после чуда никлу. Ходник се ниско хвата,
лагану чује штиклу. Вече је овде хтело.
Соба је тиха, жута. Кауча витки луци
одувек ту су текли.

Види ме светло чело.

ЗАВИЧАЈИ

Из улица давних, прећутана нас гугутка
уверава да смо отуд породичном граном.
Лутка која гура, сва раздрагана, колица,
у меканом ткиву младих комшиница спава

где ти намигује, свим сунцем, родни небодер,
јер не можеш, жељан за судбином својом, лети,
волети то небо, да туђу не заволиш кћер.

Страни крај, досуђен нама овим континентом,
сличношћу издалека, зацртан тихо прети.
Поентом су греси са туђом женом опрани
кад звекети кревеца најаве исту гошћу.

Градови се шире по сећању, тлом, димњаком:
иако један тражи да се родним ослови,
снови ће ме заклету да родих се у сваком.

Над таваном мукли лет очију без поздрава,
наш поглед на огледало плаши у предсобљу.
Брава ћути затворена пред туђинским планом.
На гробљу куцкају канџе земљом у недоглед.

Рођачке нам се придружују, после, и смеју,
на те-веу – животиње из земаљске тачке:
мачке велике и мале љубе нас у чељуст.

Своје размере су злокобно сакриле звезде
у боровим иглицама завичаја – чије?
Гнезде се антене да астероиде броје,
да их ко не разбије просе тањери кровни.

Кад га вешто напустимо по века путањи,
смањиће се свемир, као свако родно место.
Нешто од тих звезда памтићемо, онострани.

Та прастара реч Крај заборављено светлуца
у стварима новим прежаљена као Ништа.
Из желуца се страх спрам древне куће отвара,
коначишта се сад измишљају путарима.

Стран је улаз у завичај, имањем разасрт
– смрт што нас води кући, да не постанемо пањ.
Реч Изгнан већ није страшна. Страшан је први Врт.

Раскрсница школска између мотора утка
осећање да смо се сви родили уз дела.
Иза кутка траве је скулптура, нашег лица,
тела нам преточила, тлом, у вечно имање.

Мраком се сјаји мог музеја вечерња слика,
придика: да не можеш волети небо шаком
ако не заволиш сами завичај облика.

Из храста музике, Шуберта зелена жила
сред прашњавог сна, регала за ново детињство,
претворила се у иглу грамофона, тмаста,
очинство доказујући, где, тренутка правога.

Собом стење плоча. Неког клинца доле нука
трунка непозната, ко јелке крилато семе,
без припреме да се пусти у завичај звука.

Кроз ноћне лампе, унутрашње двориште јутра,
отиче копрена прошлог из брашњаве књиге.
Унутра су на столу исте ароме воћне
и бриге данашње у том завичају приче.

Помера се страница, слова лисната пузе.
Узе их реч – да се нађе с другим код Хомера
и вечера у храму најтрапавије музе.

Младо вече, што се рађа у три рода,
деветим месецом шуме, ко утвара,
до исхода спорог, кад врпцу пресече,
изгара у туђој сласти муком светим.

Море што се негде случајношћу пени,
замениће стаблу – звезда одговоре
за коре што дирну завичај у жени.

ШЕСТ КВАРКОВА

ЖИВОТ

1.
Један бор
што мирисом
сни дирнути небо чисто
исто ће се преварити, као сваки
редак створ:

од младости
он тежиће да се свије
под заласке
У даске ће претворити
радни људи овај бор.

2.
Смоли слична,
од детињства,
пећина ће нека задња
хладна лета проводити,
безимена и обична.

Док под њеним челом тупо
ко судбина
капље тама,
наћи ће је многи људи.
Откриће да није сама.

Направиће они од ње музеј
који шапат чује

и шарена
подна светла
засјаће уз помоћ струје.

Гледаће је бучна деца
на планинској
једној коти.
Пећина ће уживати од тада
у тој лепоти.

ОНО ЧЕГА НЕМА

У том мраку бесконачном,
замешаној налик каши,
плаши нас што ниједна ствар
не додирује тле.

Галаксије бројне лебде
због повољног свога салда.
Ваљда је то дозвољено.
Неке ствари ипак не.

И ништа не омета ово
мртво море сјајно,
јер случајно настало је
на путу без упоришта.

Кад порасту у том мраку,
јер их модро време чарне,
тад дозволу добијају да постоје као стварне.

Стварност,
лица постиђеног у небића чудној боји,
истину је забранила
толико да не постоји.

То је оно
чега нема,
прогнано од свег што језди.
Ипак, трептај истине је неопходан
једној звезди.

ПРЕТЊА

Размажене сунцем хрчу
шуме као крепка деца
(попут нерца у бутику),
иритантно здравим сном.

Дотле Месец,
преваспитан,
обавијен строгим мраком,
с лаком се гримасом вајка у њиховом правцу том.

Не бди обли речни камен.
Он се травом у сну буса
(још од диносауруса)
– гнуша стења које лебди.

Макар био танан,
Месец,
и сводом се мудро пео,
безвредан ће земљи бити тај интелект
и лик бео.

Памет лампе,
безопасна
колико се доле види,
излишна је кад све лишће
без заслуге чедно бриди.

Распући ће се, гле (!) вођен
свџм лакомом силом теже;
срушиће се с неба на тло тад камење неко свеже.

ЗЕБЊА

Племенити смирај
себе мора да се јарко стиди,
јер љубљену
своју реку
са Месецом новим види.

Ту облаци оргијају
и сваки се с правом
смешка,
прекрили су ниско сунце,
добри смирај беше грешка.

Гле,
у помоћ
дошла му је неискусна
једна дуга.
Због дрскога сажаљења
– с њом заједно смакли су га.

Појео је стари ветар
кишу
која негде плаче;
проспавао ноћ праведну.
Добро јесте оно јаче.

СВЕТ

Под штапом сам строгог оца устајао,
млад, пре сунца
и разломке разбијао дисциплином
тог чистунца

да откријем
једног лета
што корисно, добро, ново...
Још у шуми свог детињства
самоћом ја платих ово.

На пропланку склапао сам
први патент свој, по мраку.
Будале су, сјајних зена,
завиделе ми, чудаку.

И њима сам, као сваком,
желео
све лепо, боље.
За пристојне жене преслаб,
упознах тад нежност дроље.

За тренутак заборавих коб
и примих сва признања
за науку,
што их даје
запуштена светлост дана.

Узела је муња душу
киши
у то доба позно;
изврнуше
моја дела у оружје монструозно.

Одгонетнух једначину Свега
...овог кобног лета
и дугме сам направио за нестанак
целог света.

Нестало би зло и глупост,
болест
и тај бескрај кваран,
да је било бар могуће.
Открих да свет није ствáран.

ПРЕДЕЛИ

Нежни облак никад није
мислио
у белој глави –
да учесник једном биће
у олуји
и поплави.

У планини свог детињства нису знали
ни глечери
како ће их страшно мора
пригрлити те вечери.

Ни снег није веровао у расанак
с лепом маглом,
коју му је дрски ветар преотео
жељом наглом.

Она му се сва предала...
и готово без одбране.
Морао се заљубити
бели снег у голе гране.

ДВА ПОСТАЊА

ВАЈАР

Обасјан жаром пећи,
од глине земљане, мрке,
вајар је, црн, чучећи
правио ове патуљке.

Премда од пламена стегли,
хтели су негде да оду
а око њих су одсјаји жегли
и шарали по поду.

Док их игра не натера
да осветле лице које.
На сваком црта карактера
друге пламене боје.

Рукама су упрли вешто
на ватру, неки на Вајара;
свако је тражио нешто
своје од оног што ствара.

Неки су били зловни
ил' тужни, жељни, сјајни.
Неки дух примише кобни,
тај ватре завет тајни.

Неки су били црвени,
ко одраз жара на зиду,

неки су тињали, снени,
кријући образ у стиду.

Гледао је све замишљеније
вајар то разно што створи
и питао се да сам... не није (?)
парче глине што у пећи гори.

СЕЋАЊЕ

Простора не би ни било.
У тој најранијој фази
у тачки чучаше чио
што нема ко да га спази.

У тој најранијој фази
ни време кренути неће,
јер нема ко да га спази.
Алгебра не зна да тече.

Ни време кренути неће
тад кад је стајало – Један.
Алгебра не зна да тече.
Ни мрак, ни светлост, ни бездан!

Тад кад је стајало – Један,
да ли је све било Ништа?
Ни мрак ни светлост ни бездан!
Пра-тачка без упоришта.

Да ли је све било Ништа?
Ил' лепота спава (зна се:
пра-тачка без упоришта),
ту где свемир не сећа се.

Ил' лепота спава, зна се.
Гле, полази да увећа
свемир који не сећа се,

– нешто што се свега сећа.

Полази да га увећа.

Прасну фотон, лептон, мион...

Нешто што се свега сећа.

Простор ту не би био.

ПРЕКОРАЧЕЊА

1.

„Некад га је врева спојила чврсто са нама“,
вајкаће се вечно зенице себи у браду,
а жена ова, гле, седи, с дететом тим сама...

у мојим мислима које и тела покраду,
размаштала ми је љубав, ко чарапу тама,
док са клинком љупко прича дечију тираду.

У добру и злу до краја, кад растави звоно,
галамом учионице тражих до ње место.
На излазак наш Наташа пристаде, кад оно:
усне су рекле не. Утамничен сам тим гестом.

Њеног новог дечка пустих да избоден плаче.
Знам да сам обећан њој кад су шкљоцнула врата
и невин је гледам у сенкама што се свлаче,
иза тил-завеса, свих крајева трга, сата.

2.

Иза тил-завеса, свих крајева трга, сата
(док казаљке до слободе пешаче унутра),
у сновима ми је на гледање сетно дата
силуета. Њена. Потражио бих је сутра.

Фригидни календар забележи и тај датум,
прстеном квадрата црвеног, кад јутром одох
из кавеза тачног, несрећан ко сваки фатум,
зато што сам ја њу изневерио слободом.

Да хоћу натраг су знали и зидари ноћу.
Ње није било, где, да ме растави од греха.
Само Ана, треном на ногама сасвим голим.

Са речима дечјим, лопужица нежног смеха,
уселити се сме у ону коју ја волим,
скровитим позама, тим бившим пустим сањама.

3.

Скровитим позама, тим бившим пустим сањама,
Вољене груди је избрисао мирис Ане,
доживео сам крах изненађеног спајања.

Размишљао вруће о томе – читаве дане,
хтео да поправим додир, вратим снег на гране;
звах Ану с мећаве, први смисао трајања.

Када сам прешао праг, била је опет тамо.
(Касније мишљах да је чула мог срца удар.)
Место мене да распе, скупих јој косу само,
глатку галаксију – плаву, суђену за судар.

Лабудица, удисала је бескрај све ближе,
вратом пра-тaме, пупком заборављеног сата.
Тад истекох за вечност Њену, слатку, без гриже.
Дочекала ме је у соби од шест квадрата.

4.

Дочекала ме је у соби од шест квадрата
по имену. Схватих – вечност умножава тела.
Заволех Ану и заљубих се зло у врата,
браву, дворишну, што кључу бајке се заклела.

Звоно је вапило. Кажу: није на том броју,
...тражио је у црној хроници манекенки,
страховао да потрчим кроз судбину своју.
Веровах у Ану иза глувих женских сенки.

Гробу није тешко да ме врати у ту собу
једнога дана. Али негде пред пљусак, лето,
иронију тамнопуту упознах ко Тању.

На Сунцу је поновила све Анино Свето;
све то као дугу, истинитих шара сању
и рекла пар речи за век занемелих дана.

5.

И рекла пар речи за век занемелих дана,
пошто ја очи размених са њеном цимерком,
умнијом за нијансу, ко спрат, распоред стана.

Напунио сам се, вече – мислима, том ћерком
грађанском, из зграде близу паркова – савана.
Пијано сунце, лудех тик за младим примерком.

Глас јој беше алт, децидан попут хладовине,
тек настале вазда, тек смео сам да је гледнем:
исплазиле су ме вечно зене Миленине,
треном, на све зло што трезвеног би да опседне.

Омама неба и груди, Африке без труда
огледалом прозора баја, коначно хвата
смисао сећања умних у главу секунда,
где трне улица, картом још не разазната.

6.

Где трне улица, картом још не разазната,
постиђен дивљином, њеним „желећеш ме“ –
јемством,
аплауз чух од зрикаваца, ноћу, са спрата.
Бодрише ме судњим хиром као савршенством.

Зричало је срце. „Морам стати са задатком“,
за погледом белим устврдих смишљених шака,
рекох: „нећу више да волим тако кратко“.
„Кад пожелиш...“ одговори мирно, лепа, млака.

Пришуњао се дан зарен Милениним мамцем.
Ко удицу Сунце прогутах. Без зле дилеме
бућнуло се у ту зиму за неситим странцем.

Марија, дете, заспа са мнош, ко све што стреме,
девојчице што шибицу пале кад сни жмарце,
топле Венере, кад небеса промене теме.

7.

Топле Венере, кад небеса промене теме,
нису могле да ме испуне незрелошћу.
У незнано отера ме дах звоника, време.

Посетих у смлачен сутон ту старију гошћу:
...гледао је, туп, док стазе бекства мру од треме,
исклијао за њу пролећем, младом милошћу.

Наспрам цркве где су је урекла два распопа,
доби ме, месецима пустим, чист ћар у ноћи.
Зину хидрант стари кад ме је бок што растапа
морао заљубити, крепког – у жуте очи.

Чух Ане у глави, како занемело бриде.
Промакле су скромне виле над златним креветом
голе. Сам не знах после да л' ми се с њима иде,
куд лагано диже све се непотребно, пето.

8.

И лагано диже све се непотребно, пето:
месецима мислих да бићу момак жени.
У индијској пра-киши, залуталој на бетон
низбрдицом врта нешто је махнуло к мени.

У змијској кожи сутона, скромно сагну главу;
одагнала је сваки страх, с неба на тло – пао.
Истка као срна корацима присно траву
да бих се ка кровушту њеном ја затрчао.

Четири наша ока загрљено зуреху
у парк кроз прозор, зеница сетних ко пра-семе.
По растанку дуго памтих Сузанину стреху.

Са улице ћутљиве, неко божанство одне ме.
Из башта зараслих у сан – ко смо ми по греху
јави нам хипнозом Маглина, његово племе.

9.

Јави нам хипнозом Маглина, његово племе
да је страст прво била једна симпатична реч
казана под плавом косом док спавају шеме.

Веровао нисам да ћу, детињасту ко млеч,
пољубити усну која зна и моје време
искуством младоликим што остарило је већ.

Несањану, ко снег после речене мећаве,
гледах. Уселих се преко пута њене главе.
Пређох тишину руком по уху што се чуљи.
„Смем да га пољубим?“ намигнула је пахуљи.

Поновила све је зима: на растанку жедном
дотакли смо се код кваке језиком још једном.
Отворисмо неме карте, безазленост, све то
дубоко у нама превенцијом не зачето.

10.

Дубоко у нама превенцијом не зачето,
земно пророчанство решило је да не зија
у празно небо – црнком која ће да каже то
„Волим те“, на тргу опкољеног сна. Софија.

Није било трга. Очи предсказаше груди.
У собама другим, глувим, ружна је гле била!
Кад језиком такнем осмех, морам – све што нуди
знао је без главе јастук кад се оголила

намера прецртана са проверене скице
злог патуљка, чеда које и звезде утоли,
приволи их да успламте до крајње границе.

Што је уједно ‘задњи’ – то ‘први пут’ не боли.
Угасиће ме срећом признање опаснице;
та чеда људима владаће без знања доле.

11.

Та деца људима владаће без знања доле...
тако сам после Софије пожурио плавој
пре но зене црнокосе престану да воле.

Пред злокобно вече осетих се спасен правом,
касније ми рече, свечано, како се зове,
уписах је у телефон, шљапкали смо травом.

Некад сам по парковима викао на Цецу,
снег нам ослободи тло, зрак. Софи доби момка.
Зашто сад сам над плавушом пожелео децу,
на пољубац пецао јој смех, димом потомка...?

Била је добра мада је тврдила супротно.
Гутах искуство ње, није се питала воља.
Праведну за све – љубих с маглом у време скотно
ко безазлен мотив у чуду. И беше боља.

12.

Ко безазлен мотив у чуду, биће и боља
мислио сам – она што мање препрека ствара.
Зарумене се њен глас, тло, вече преко шоља
кухињских, кад сам питао, стидљив: је л' то Сара?

Замислих је као једру, црну грчку вазну
крхку и стамену, што мраком обгрли воду.
Путем брдског намерника, узех је ко казну,
прочитала ме брзо: „Не сматраш ме за згодну?“

Застиде ми злу висину, преместих се доле
да посматрам кућу с пода из те крупне руке
што тврди да је људи и лепе ствари воле.

Цез-кухиња поравната у нијансе, звуке,
млаког, задовољила ме усхићења зраком,
звезданих, горућих, која свог Бога не боле.

13.

Звездана, горућа, која свог Бога не боли
– звала ме је у ћорсокак детињстава наших,
мала Анита што људе закопчане сколи,

устукнула за врата, налик правој Наташи,
њеног стаса, лица, с венчаницом снежне соли;
Наташа, млађа, те очи, љупки дух у флаши!

Да зла сличност с првобитном усне јој заплени
не да. Само дојку – ту млаку бару у шаши,
с мраком прага где се нико од нас не црвени:
чиме ће све зимско небо двоје да уплаши.

Дах опасне идиле је почео да бунца,
када снови презноје се, мраз-истина гола
прекида нас – незван путник што „Отвори!“ куца,
као оне што се роде на земљи до пола.

14.

Ко онима што се роде на земљи до пола,
пред крај булевара истинито није битно.
Под слепим билбордом чежње зауставих кола,
адресу Аните изговорио сам хитно.

Сву храброст што бежи у њену главу и сенку
морао сам барем неко време задржати.
Снимило ме огледало: љубим манекенку,
још једног анђела таме у неонској ватри.

Њеном улицицом сам ишао, слепим мраком
тек рођеним, кад није била богата дама.
Заказасмо излазак. Отказала га цаком.

Увредио сам је једном, опрости ми сама;
схватио будућност: Очи Ње се лече тако:
„Некад га је врева спојила чврсто са нама“.

15.

*Некад га је врева спојила чврсто са нама
иза тил-завеса, свих крајева трга, сата,
скровитим позама, тим бившим пустим сањама.*

*Дочекале смо га у собе од шест квадрата
и рекле пар речи за век занемелих дана,
где трне улица, картом још не разазната.*

*Топла Венера – кад небеса промене теме
и лагано диже све се непотребно, пето
– јавља нам хипнозом Маглину, његово племе,
дубоко у нама превенцијом не зачето.*

*Та деца људима владаће без знања доле,
ко безазлен мотив у чуду. И биће боља,
звездана, горућа, која свог Бога не боле
као она што се роде на земљи до пола.*

КАЛЕМЕГДАН

1.

Гле, зар сам крезуб, сам, а реке се вечно пене..
Не волим „дар“ који кошта живота. И смрти.
Сене. О чему ту размишљах? Расвета и тле,
разастрти звуци, снови. Чух да друге болим:
као стари паркинг и урок за младу воду,
римаса скроз нема... а срећних је знатно више.
По ходу том стазом, пронашао сам на шарки
нише – твоју сенку што се увече таласа..
Разумео и Њу (у смеру у ком сен није),
чије душе нећеш дотаћи се тај век цео,
већ сазрео пасти као нежан плод чиније
(нити спречити пех да овде изгледа клето)
– све то одвајкада мним, ко ехо, мирис бити..
И ти, кад ми додаш грехе, смркнуће се бетон.

Смех ме од античких сећања: једном сам бело
зурио у небо, ко у своје шкриње, смешке..
Хтело се врагу да – ускраћен будем за грехе,
грешке уз које бих с цуром на травњаку снисо..
где се и божанска прилика једанпут стварно
јавља. Читао сам, дете, са рђаве стране
бар, но, још од тада отворен сам за примесе,
деране који ми зидине мотре с узглавља.

Ти беја' млад и тај пољубац не даде жени.
Мени си налик. Сад приђи Њој као идеја!
– из спреја на зиду чита, бор, шапће и шени.
Док те чари сасвим не залуде, до зле нуле...
Чуле су већ свашта, уши прозорске од гари
– не мари са којом... ни што је код мрке куле.

Црта ми обличје: леја, и сунчана скица,
и ката. Дванаест туја лежи ми на срцу
– пијавица које држе да сам сведок мртав...
Кврцну оно, немо. Тек веверица се мота...
Суштина је хтела да је прогласим изнутра.
Непотребну божју и људску форму сам клео
јутра једног давног; а ко епилог тог чина:
сазрео, по казни, у парк којим приђеш небу,
штавише – врт где си пред облацима у праву...

Трепераву вам жуд та ретка љубав што дише
– полако брише док теби Драга клима главом.
Сувислог ћеш Бога питати да ли га има...
на местима стати, сав привољен формом присном,
и с том згодном женом пожелети лепог сина...

...

Ја сам вечни предмет. Помисли, одувек гледаш
склад древни (још крхке) немушто створене ствари.
Међаш мог музеја и кустос, Месец (гримаса)
– не мари што свима представљам баук. Ти зевни,
невино крочи дуж мене – ко крај експоната
који чак извесну меру гадости чува, драг
јер схвата да сте спрам њега деца. Врт и вино...
а дрвен праг моста пуцкета и тунел доји
небеса том тмином. Свако се заљуби у се.
Ту се цаклиш ти и – смирајем надута кеса,
те само уживаш што си посадио бусен
да окошта у тој некој ...твоја ће да буде;
док људе ушушка вече ...док сневају штошта.
Можда, кад сат зовне, обрећеш се ко ја жудан.

2.

Волела сам кад ми, док течем крај бова,
позира беж крошња за одраз опали.

Без знакова црних, без слабости тела,
да ли сенке таје давну смрт мог вира?

Под зелену скраму рука ме завуче.
У смеси тој жаба пева коб бедема.

Чуче светла у сну, реско брдом стѣњу,
нема попут рупа у бучној завеси.

Што се тиче мене питке, призивук страва
сагле лампе дају цигли са испуста.

Зар тврђава проба да ми крај прориче
на сва уста што ме чекају из магле!

...
Тај убоги племић вазда, древни град ме
опомиње да се скућим, предам њему,

– надмен јер звоници расправљају многи
на тему, сјајећи неоном ко ињем.

Утврђено место за сусрет нам служи:
пропушта ме свадба капија што цакле.

У дужи ток смерам – груб, племенит, ено,
одакле ме с другим односи сласт ушћа!

Не гледам у очи врту у ког зуре
странци што ми себе порину у мисли.

Из ауре мудре знам мотри ми недра,
ко покисли римски војник, на дистанци.

3.

Дечачки је старо јутро жуто, трајно.
Ниска сунца мене врате на почетак,
ма у подне крајњој одлутао тачки...
Летак снџ на валу. Зелена и блиска
у праћки се вџра смеје ли случајно

шума ко ниједна дотад путем многа,
тена који мути пигменте искона...
Она попут стџдног места затамњена
осећа ко мук – мој бескрај без уплива.

Киван, страћних плавет на поруке боца
Оца умоливши за радост тог штива.

Још се стџдим белџх облака на лицу
док матџцу прате, а док наше босе

уплићу се воде да под лампом свићу.

Мека му се сета сунча издалека...

Ко опсаде, плачке, измишљен на хриду,
зид у моме смеру ћути сном играчке.

Црни му ја одраз сликам водом (чији?)
– са кулама у том брду ко рукама
у мантији. Невидљиви слив ме крњи...

Прерашће у сумрак крошње што се рву
(њене) с мојим валом ка будућем мору.
Под обрву скривши усуд, тужно слашће,
одору носио камени је фењер!

Небеса ме неће у мислима, сиња.
Једу нам, гле, плажу – сни, корита смеше.
Тињам венчан мраком са њом, ту где прѐ сам
тешен прилазио рајском дрвореду.

Збиља баш у мојој, од безбројних вода,
свежа варка жили из старог бедема
(ко да цвасти снй врч), који је прикрила
оседела жеља... Спарио је, нежан,
плаветнила наша (жалећи их до дна).

Сад по истом сунцу туђим сном бауљам.
Тврд, бео, за себе узео је бескрај.
Од муља зри љубав, та, задата бистом...
Рај бих и сад био, да га нисам срео:

да се не удвајам код искомског зида,
и да са беж сузом светла – низ таласе
не гаснем, кад такне простор без превида.

Два бегунца, њему окренусмо леђа,
блеђа, смртно плава, споро, смером сунца.

...

Смркнуту хрид киша расветли ко свећа.
Не осећам ништа што беше на путу.

Попут зрака, бодље површину дражѐ;
обнаженој, течној кожи расте длака.
Опака збитија прошлост сад облаже.

Хтења више немам, храбрен пљуском сфера.
Милијардама ме оне јеже из тог
смера у ком споро течем, из времена,
– пристао на златни васкрс својих тама.

Сном, десно, равница открила је горе,
зле, варљиво модре. Каткад ми облаци
отворе врућ пехар за трајност, несвесно.
...Знаци да постоји збиља крај? Или гле:
Извесност ме лаже мноме, као море.

4.

Пођох сам, са срећом у ранцу
(тихо, да се трг не осврне)
да је дам потпуном странцу.
Чудан хир од малопре.

...Шаптале су њено лице крошње,
листом ког застиди одсјај сунца;
пусти парк тражио још ње;
семафор је желео да бунца.

Облаке питки укус жацну.
Од радости се дан одужио.
Онда сам је ставио на тацну:
без питања свод се послужио.

Радост у јеку потрошње
на кварт је голог неба пала.
Кад су сви пожелели још ње,
више ми није ни требала.

Пођох сам, са срећом у ранцу,
шаптале су њено лице крошње...
Облаке питки укус жацну.
Радост у јеку потрошње.

Жене у зеленом ошишале
су шимшире блаже од сна;
магла прећутала сунце иза лале,
из страха да нешто зна...

Врбу на грудима травњака, саглу,
занимао је корак који лупа.
Кад сам хтео да ухватим маглу,
према парку ме окрену клупа.

Стазе што су тада стале
већ су ми утабале мисао
од које се гране презнојавале...
Врт ме је кришом преписао.

Довеше ме пред љубав, нагу,
ближе него што сам смео
– сенке где се сакрих себи као врагу,
решен да јој видим само део.

Жене у зеленом ошишале
врбу на грудима травњака, саглу...
Стазе што су тада стале
довеше ме пред љубав нагу.

На асфалту зебра пиштала је с краја
за прелазак чудан. Ово сањах.
Да остане стварна реска граја
дао сам свој глас као дањак.

Фасаде су отпале ко зебња,
улице се тркале у боји;
радијатори протегли ребра
ходником што пуцкета док не споји...

Нови парк види сањив трг, а ја:
сунце што отвара коверту облачка...
с врпцом плавог селотејпа, Раја;
то се у вечност претвара играчка.

Тражих тебе после таквог неба,
унутра, где радост облажеш ко вата.
Сумња беше непотребна:
стопало је светлост ставила у врата.

На асфалту зебра пиштала је с краја.
Фасаде су отпале ко зебња.
Нови парк види сањив трг, а ја
тражих тебе после таквог неба.

Сад не умем оно што давни сме дан.
Ако ништа, блесак даљем труби.
У прозоре застој гура Калемегдан.
Не постоји ствар коју још губим.

Шта се збило, трамвај пита преда мном.
Поглед вуче унутрашњост кварта.
Пудлица на повоцу тамном
ко беж крошња дахће после марта.

О сусрету нашем, сненом лармом
не сведочи небо које гледа,
већ о простом спајању два дрвореда
што не знају један другог, – скоро стварном.

Ти, парку, то можда смишљаш ко ниједан.
Ћутање је твоје у крајку
озбиљније, што дуже те опседа
слободни коментар по сунцу и мраку.

Сад не умем оно што давни сме дан.
Шта се збило, трамвај пита преда мном
о сусрету нашем, сненом лармом.
Ти, парку, то можда смишљаш, ко ниједан.

5.

Поред туја сам мрачних, о врте,
сазнала чему већ служи ружа...
Где бедем држи идеје крте

које изданак кратки надене?
На простој земљи мисли да дужа
жила му дира небо крај мене.

Храбри ли га то твој кварт-споменик?
Плав, немаш да ми понудиш гене.
Растерећена, нашла сам ти лик

којим ћеш ме још, оком у пари,
завести радо, – чист изасланик
у име исте немуште ствари.

Била сам Сунце, доследно. Ни руж
није ме влажан сенчио, горе
кад ми се Месећ прикрао, снен пуж.

Успузао се на отвор неба.
Могла сам светлу у очи споре
гледати као у исход жреба.

Засениле су боје свод. Сјај се
преврнуо тлом, ко скелет бивши
ослободио љупке нијансе.

Обзорју сам се приљубљивала,
тај случај никад не поновивши.
Мрак је о њему немушта шала.

...
Под другачијим околностима
производи се нова суштина.
И деца су се служила њима,

саопштила ми мимиком жмурке
да је најдубља чар задњег чина.
Врт ми је дао друге печурке

од којих будем богиња, кратко.
Па је престао да ме заводи,
обријао се бучном алатком.

Наша се беба, док му дира фрак
травњака, смеје тој вечној моди.
Јутарње празан, парк је мој дуг брак.

6.

Са зида је све Бог,
сва су места моја.
Доњи град претрагу
разгали... Гле, небо
изује на прагу
тла – пар тешких боја.

Волим машту ствари.
Кад одрасту куле
у архиве доле,
– њему што не мари
за бедем, цокуле,
слетећу на поље.

Та тла га не тиште.
Ни зид, – место њега
воз кружи сном тачке.
Бескрајно двориште,
забито, сред свега,
– кутија играчке.

Цигле спрејом зоре
исписује, ђран.
Спрам воде се плази.

Гледам замак горе
што окреће торањ
од лопте на стази.

...

Волим што сам мали,
не одузимам му
растом, простор чудан.
Стрепим да превалим
степеник уљудан,
одам слику раму.

Привид ли је неки,
остаје ми барем
сва чар убудуће.
Не дохватим звекир
– са капије назрем:
замак је код куће.

7.

Кажу да по њему настала сам, ја, абажур.

Лелујаће сјај кроз папир кратковеки, кришом,
мишљах, а жбун слова – затамнити зрак, ко саће.

Згаснуше му браве, надживевши златне ствари.
Бунар и зид давно несташе, фитиљи справе.
Траве сада сенчи зла копрена ми. Не старим.

Кварна лампа трудила се, електричним рујем,
да верујем да сам смртна, иако нестварна.

Авај, свесни час не спори речено у песми!

РОРЦАХОВЕ ИСПОВЕСТИ

1.

Родио сам се јер сних казаљке Раја.
Пред Надлежним вапих: упали ми фењер!
Једног јутра кугла лебдела је станом.
Ругла, злобног звука, када се нагледах,
испуни ме предах среће какве нема.

Знао сам, тек чари показаће живот,
кад се вратим склиској површини ствари.
Окренуће вир тај преживљена глава
у титрај где врући лустер пита Сунце,
а тежи од унце одговор преспава.

Када ветар прстом такне друм по челу,
коначно решење тражићу, не крстом:
првобитни прасак Свега, случај, Рупе...
На часак сам био мртав, пустом штетом,
разуман пак све то физички је закон.

Одраз дишем кришом и настаје бара.
Но, кишом питања, што испада дрска,
папетна сам трска бивао полако.

Док траг наранџасти крвари на стаклу,
не бунцају више завесе у цвасти.
Смене фетус Сунца нова јаја јутра.

Тек ми се, беж стазом, учинило тако,
да доказом Бога сматра се врт света.
Опроштена је та лудост, празан плејер.

2.

Опроштена је та лудост, празан плејер,
чудовишне Одисеје пријатељу!
– Јер си ти драг млаз и потоку до Ада,
нудила ти, мила, да збришеш тој стази
тегла реска – кила траве заборави.

Сада си ти чио, то зна етар сивљи
над Улицом дивљих кестенова, срећном.
Упознао тип и манир твој сам; ћошак
где те игле плету... Чуо сам већ, сипи
кроз крт левак цигле – малтера пешчаник.

Прозор висок као небо опет гледаш,
али када све даш, затвориће њега
претерани бескрај, тескобни мрак пега.
...Бар том жељом жамор заглушује нем, грај
вране што да кварталом Итаке сниш не да.

У потоку бедном зреш нејасну слику,
а стаза се тичу твој смеје још једном,
спора камиказа сна, уместо круга.

И обзорје гужваш у знак преокрета
– кубе једног храма, рог инога пужа;
шапати ти трубе туђим језицима.

Кад оста с идејом, чемеран си сада.
И стоти пут, као да допишем спрејом
рекох себи: *Зло* ти даје сласт, и сѐну.

3.

Рекох себи: *Зло* ти даје сласт, и сèну.
Најзад згреших гадно, сав обећан своти.
Предивна окрете, небо, своја леђа.
Без штете тад спознах да сам, са мат смешком,
био срећан грешком, удвојеном мрљом.

Мислио сам да то чудо није грешка:
обили смо киоск, сажegli беж злато,
другар и ја, руком туђег провиђења,
мрком цестом с белом забелешком, недром.
Галаксијом ведром будућност је звала.

Као да је негде кренуо свеж ветар,
али није био. Сад дај се у бег, де!
Повезао то сам с добрим, срећним знаком:
коса црнкиње, гле, окрзну ме голог,
тај парапсихолог мотрио ме мраком.

Постао је читав свод прећутна зена;
не упитав ништа, он ме је дозвоао
у црн преступ као – забрањено знање.

На румени сунца покајах се кратко
што давно то чиних, – глумећи чистунца.
Не знам (све ми равно данас) с којом сврхом?

Претпостављам барем: ја сам слатки узор,
непреварен сенком доле, њој свеједно...
стена с магмом, једно небо на тој коти.

4.

Стена с магмом, једно небо на тој коти,
видим, пак, уроти рајској доприносе.
Под Свод с мемлом краја нагнати у оков
пре ћу – тебе који смеш само да вајаш
сласт, облак... Несрећу за трен крунисаће

калупи сна твоји док беже из жара.
Још се не претвара у усхит беж смеса
од глине земљане мрке, већ се смеје,
– испрва отужно створење без мане,
док му спремаш дрва да се вечно згреје.

Премда од пламена стегли, они хрле,
патуљци што врле предзнак су фиоке,
довољно дубоке да се нађе шкриња.
Киша таваницу смекша ко сан – локве.
Хармонија виша зари ли то шпиљу?

Пита те атеље воњом ископине:
дотица' ли длето тлом створене жеље?
Да осветле лица која, – журе главе...

Сваки је од тебе хтео нешто своје
или по злој ватри одвећ жељом гребе.
У тресет ишчили све, исход се скрио.

Кобни дух примише неки човечуљци...
сена одливака твојих празних дише.
За сва сте времена спојени ви били.

5.

За сва сте времена спојени ви били
– говори ми оштар месец, и та мрена
када, нем, заратим с прошлошћу од сребра.
Затим спознам да је то замка, хир нејак.
И без ње ја бејох ко врева, смех, прозор...

Лутку спалих крила – замрзех бадава.
– Премда ме је с неким једном преварила,
детињасту чвргу њену ми у коси
на тргу где луд сат озвучи у осам
тада волео сам, непристрасно, више...

Као да се руга са мразне фонтане,
сваки пут у зору гризла ме је туга.
Абортус од унце злата она плати.
„Сунце“, рекох, „збогом“, крут у сумрак свечан.
Ипак сам тад срећан био, снег у крошњи,

јер ћу се ја баш том другом оженити.
Баштом слепио се блед мрак као фластер,
а сад ми златасте жмарке прстен буди.

Подарила ми је ту децу из снова,
чије очи сјаје ко *tabula rasa*.
Ову ми показа тролејбус из краја.

Уступа, сва, место новим појавама,
често – лица које обоји цик свећа.
Ње, прве се сећаш, тек барбике с душом.

6.

Ње, прве се сећаш тек, – барбике с душом.
Чесме време бушно први млаз озвезда.
Реч, сјај, ту пра-ствар си скоро испустио,
привио је затим срцу, несклон фарси.
Љубав њој, чивијом оловке – придену!

Збиља те је светлост њушила из мрака,
скрита иза сталка тек пре овог трена.
Време ће реалност одмотати натраг
до врата витрине, где је спомен – стварност
тебе оног сата што с њом смирај дели.

Сујеврном оку можда зле – милине
доиста си, ине, уграбио с леђа.
Ал' се јавом брзом преокрену ствари.
И звезде се мрким ушушкају крзном,
од свеже најезде прегрмљених дана.

Жар сећања, згуснут, постаје све више
бескрај, лед ситница. У напредак ћушнут,
извесним се, стран, блед, охрабрује крајем.

Призрак њене руке (пољубац је скрила),
мостом што у ходник продужава уклет,
чуј – ни речју простом не призиваш више.

Да дугине боје јаве се из буђи
да смере дубину ствари што постоје
– постаје то терет груб за свежа плећа.

7.

Постаје то терет груб за свежа плећа:
навијено клатно брака што век стере
(али мат хипнозом сачува од смрти).
Озон после кише. На врт ноћ оугла.
Кришкица од круга сна – за тегом пева.

Кривицом ли чијом укроћена нит је
водила ту љубав давну са сајђијом...
Тако, *већ* булазним. Зла је речца ова.
Казни ме бадава Свевишњи – навиком.
И даље се ником обећао нисам.

Гура ме сусетки двориште јој младо.
Два длакава бора та су, каза, ретки...
и новим се парком моја ноћ позлати.
С катарком Ње ја сам опловио снима,
а шта ту сад има љубоморна „мати“?

Ко и златна кока с јајетом суштине,
од ока ме *ове* – мрак са пута прође.
Цветале такође у њој алге плиме,

а није јој време бежало од сласти.
Да занеме гриже што муче бегунце,
радосно се Сунце шетало ван стазе.

С факировог гнезда устао сам, Луна
– звезда свака јесте ексер – нити древне
светлости што севне старом лимузином.

8.

Светлости што севне старом лимузином
– призвук, смеш да ином сматраш олакшицом,
чак и кад је ноћни, или ивер сунца!
Привиди се усуд. Претпоставком почни!
Плача сушне хриди из дана тог цакле.

Будућност сам досад желео из старта,
а теби је чар та измамила корак.
Ја ни не чух уске странпутице лепет.
Као да је космос ускратио пуге
сне том ко је знао шта жели да успе.

Нежну воћку смисла нађох у гунгули.
За тебе смо чули – кренуо си даље,
из своје пустиње у нову милину.
Минуо с идејом топлом, слажеш иње.
Свака те у чину обећања сања.

С језером у мразу, ти већ срећан беше.
Љубав изјавио кад прођосте стазу.
С њом новом ко губав провео мук лѐта...

У ходнику срећу осетио, старом...
На састанак искрен призвао си трећу
и давне си данак исплатио туге.

Нимфе те аутом свукле са тих вала.
Не броје ти дане, меке у злу крутом,
васионе које краси огањ, древне.

9.

Васионе које краси огањ, древне,
смочити – дрзнух се – у моје беж боје!
Најближу сам звезду узео за друга
и најезду топлих мисли њему дао.
Дилера сам знао у ноћноме крају.

Тим ћошком, семафор осетих да пиљи
на потиљку као диск што лебди, ко бор.
Раштимовало се пророштво ужитка,
носем што сан шмрче! А грло гитаре
у зле се квазаре увијало, прсло.

Жар-светло сирене кроз плав кварт што крије...
Мислили су мрачно натерати мене
да кажем од кога узех карту Склада.
За Бога, прећутах, остао сам фер. Зар
постоји тај кантар за пра-задовољство?

Затекох у Беди огледало себе.
Повредих је дрско, за пун круг, а затим
бејаш безброј сати, мек, при Рајској ружи.

Постао сам био чемер, пут дном мора.
Чио час за мене нашао је дрогу.
Ја наивно могу рећи, бех кап срећна.

Чађи пуне шапат, уместо сутона...
у напад на све њих када јасно кренеш,
случајности смене гар минулог Сунца!

10.

Случајности смене гар минулог сунца
– личиш на бегунца јер то не знаш, срећан.
Опет ћеш сном, дахом, увредити живот
много дана затим, непрозирним шахом,
не мислећи строго о тим правилима.

Краљицу на поклон ја уступих теби.
– Од победе пре би изабрао машту,
ко чемпрес из киста, ненамерно путем
што спрам крајњег циља мат крзном зашита...
– Ти што Раја ма грам удахнеш, Створење!

Ја краљице стварам из нежних пијуна,
када попут чуна уграбе кеј туђи.
А теби та стара не умире пољем.
Свечан хиташ да те прозре са олтара,
и постаћеш – срећан мислиш – њен снен призрак.

Али све се ове заблуде уруше,
на свету где добар пропадне кроз снове.
Ти видиш уклету, тужан, замисао.

У одразу свео, на дну си бунара
јавом угледао спровод чег си хтео.
Као да је Ђаво негде набујао.

Да смишљено листа не чекати крошњу,
док вреба из грања то провидно – Ништа,
уграбити треба простор, мрак бегунца.

11.

Уграбити треба простор, мрак бегунца,
– мишљах, оштећен од – природе, злог жреба.
Тур ноћнога неба сео је на мене,
пребацивши поглед, не видевши мрава,
док ина мат глава сни библиотеком.

Несрећан сам – био тог ко друго мисли.
Остао сам киван на беднике, крио
да љубав не скида просјаку кап звезда
и да капу треба набити на чело.
Збунило ме тело крајем, чинило се.

Тог дана ја децу добио сам, грешком.
Лаку жељу открих саучесном свецу:
да ме унук капком исече из рама...
Ма ком типу спада ћуп под млазом свода,
иста чедна вода гргољи, помишљах.

И срећан сам тада остајао навек,
прикрадало ту се небо под мој прозор;
мени се мимозом удварао облак.

Братски ми је етар слетео за леђа,
на метар, да сме ми вирити у очи.
Само врт опточи њега, у мом кварту.

Ту је пустом млазу чесма савршенство.
На стазу сам слатку нанизао за се
– слободан од масе ствари – пуге сате.

12.

Слободан од масе ствари, пуне сате
што предиван за те мотри, вечном станком,
космос, – он да умре мора ко ти, тренем...
Палац од камена на залиску шуме,
волео си тајац природе, све часе.

Који смер се њима завештава, схвати,
кад нестанем ја, ти и свака ствар игде?
Ти верујеш, вај, а – мазиш своје сате.
Сјај разума, тихи, не следиш до краја.
Зар божанства крајња мат смрти не теже

и два, простор-време, љубавника прва?
...Опет, – жарка мрва свега, која јежи,
сплет самртне кости свемира постаје...
Раме шетње прсти запиткују прости:
уплешће им граме бестелесја опет?

Своме току плавет сад је мук, дистанца.
Са праском је бескрај био дао завет.
Чак и они часком раскинуше везу.

Кад Кретање – дете – мре, не спаја више,
несувисли Простор разводи се, сметен,
и шта год да мислиш, Време још је ту, гле...

Пред празнином само, сталом, већ се бришу
трасе енергија бивших, тамних, тамо
где без намера се врати тај тренутак!

13.

Где без намера се врати тај тренутак,
тресе енергија бивших, тамних, тамо,
пред празнином само, сталом, већ се бришу.

И шта год да мислиш, Време још је ту, гле...
Несувисли Простор разводи се, сметен,
кад Кретање – дете – мре, не спаја више.

Чак и они часком раскинуше везу.
Са праском је бескрај био дао завет
своме току. Плавет сад је мук, дистанца.

Уплешће им граме – бестелесја, опет.
Рамене шетње прсти запиткују прости:
сплет самртне кости свемира постаје
опет жарка мрва свега, која јежи
и два, простор-време, љубавника прва?

Зар божанства крајња мат смрти не теже!
Сјај разума, тихи, не следиш до краја.
Ти верујеш, вај, а – мазиш своје сате.
Кад нестанем ја, ти и свака ствар игде,
који смер се њима завештава, схвати...

Волео си тајац природе, све часе,
палац од камена на залиску шуме,
космос, – он да умре мора ко ти, треном
што предиван, за те мотри, вечном станком,
слободан од масе ствари, пусте сате.

14.

Слободан од масе ствари, пусте сате
на стазу сам слатку нанизао за се,
– ту је пустом млазу чесма савршенство.

Само врт опточи њега, у мом кварту.
На метар, да сме ми вирити у очи,
братски ми је етар слетео за леђа.

Мени се мимозом удварао облак.
Прикрадало ту се небо под мој прозор
и срећан сам тада остајао навек...

Иста чедна вода гргољи, помишљах,
ма ком типу спада ћуп под млазом свода.
Да ме унук капком исече из рама
– лаку жељу открих саучесном свецу.
Тог дана ја децу добио сам, грешком.

Збунило ме тело крајем. Чинило се
и да капу треба набити на чело,
да љубав не скида просјаку кап звезда.
Остао сам киван на беднике, крио:
несрећан сам. Био тог ко друго мисли.

Док ина мат глава сни библиотеком,
пребацивши поглед, не видевши мрава,
тур ноћнога неба сео је на мене.
Мишљах, оштећен од – природе, злог жреба,
– уграбити треба простор, мрак бегунца.

15.

Уграбити треба простор, мрак бегунца,
док вреба из грања то провидно – Ништа,
да смишљено листа не чекати крошњу.

Као да је Ђаво негде, набујао
јавом угледао спровод чег си хтео.
У одразу свео на дну си бунара.

Ти видиш уклету, тужан, замисао,
на свету, где добар пропадне кроз снове,
али све се ове заблуде уруше

и постаћеш срећан, мислиш Њен снен призрак,
свечан хиташ да те прозре са олтара,
а теби та стара не умире пољем.
...Када попут чуна уграбе кеј туђи,
ја краљице стварам из нежних пијуна.

Ти што Раја ма грам удахнеш, Створење,
– што спрам крајњег циља мат крзном зашишта
ко чемпрес из киста ненамерно путем,
– од победе пре би изабрао машту.
Краљицу на поклон ја уступих теби

не мислећи строго о тим правилима.
Много дана затим, непрозирним шахом,
опет ћеш сном, дахом, увредити живот
– личиш на бегунца јер то не знаш, срећан.
Случајности смене гар минулог сунца.

16.

Случајности смене гар минулог Сунца,
– у напад на све њих када јасно кренеш,
чађи пуне шапат, уместо сутона.

Ја наивно могу рећи, бех кап срећна.
Чио час за мене нашао је дрогу.
Постао сам био чемер, пут дном мора.

Бејах безброј сати, мек, при Рајској ружи.
Повредих је дрско, за пун круг, а затим
затекох у Беди огледало себе.

Постоји тај кантар за пра-задовољство.
За Бога, прећутах (остао сам фер, зар?)
да кажем од кога узех карту Склада
– мислили су мрачно натерати мене.
Жар-светло сирене кроз плав кварт што крије

у зле се квазаре увијало, прсло,
– носем што сан шмрче! А грло гитаре
раштимовало се, – пророштво ужитка.
На потиљку, као диск што лебди, ко бор,
тим ћошком семафор осетих да пиљи.

Дилера сам знао у ноћноме крају
и најезду топлих мисли њему дао.
Најближу сам звезду узео за друга.
Смочити – дрзнух се – у моје беж боје
– васионе које краси огањ, древне...

17.

Васионе које краси огањ, древне,
не броје ти дане меке, у злу крутом.
Нимфе те аутом свукле са тих вала

и давне си данак исплатио туге.
На састанак искрен призвао си трећу,
у ходнику срећу осетио, старом...

С њом новом ко губав провео мук лѐта.
Љубав изјавио кад прођосте стазу...
С језером у мразу, ти већ срећан беше.

Свака те у чину обећања сања.
Минуо с идејом топлом, слажеш иње
из своје пустиње у нову милину.
За тебе смо чули – кренуо си даље!
...Нежну воћку смисла нађох у гунгули.

Сне – том ко је знао шта жели да успе,
као да је космос ускратио, пусте.
Ја ни не чух уске странпутице лепет,
а теби је чар та измамила корак.
Будућност сам досад желео из старта...

Плача сушне хриди из дана тог цакле.
Привиди се усуд. Претпоставком почни.
Чак и кад је ноћни, или ивер сунца,
– призвук смеш да ином сматраш олакшицом
светлости што севне старом лимузином.

18.

Светлости што севне старом лимузином,
звезда – свака јесте ексер, нити древне.
С факировог гнезда устао сам, Луна.

Радосно се Сунце шетало ван стазе,
да занеме гриже што муче бегунце.
А није јој време бежало од сласти.

Цветале такође у њој алге плиме.
Од ока ме *ове* – мрак са пута прође...
Ко и златна кока с јајетом суштине

а шта ту сад има љубоморна „мати“?
С катарком Ње ја сам опловио снима
и новим се парком моја ноћ позлати.
Два длакава бора та су, каза, ретки.
Гура ме сусетки двориште јој младо.

И даље се ником обећао нисам.
Казни ме бадава Свевишњи – навиком.
...Тако, *већ* булазним. Зла је речца ова
водила ту љубав давну са сајђијом.
Кривицом ли чијом укроћена нит је?

Кришкица од круга сна – за тегом пева.
Озон после кише. На врт ноћ огугла,
али мат хипнозом сачува од смрти
навијено клатно брака што век стере.
Постаје то терет груб за свежа плећа.

19.

Постаје то терет груб за свежа плећа
– да смере дубину ствари што постоје.
Да дугине боје јаве се из буђи...

Чуј, ни речју простом не призиваш више
(мостом што у ходник продужава уклет)
призрак њене руке (пољубац је скрила).

Извесним се, стран, блед, охрабрује крајем
бескрај, лед ситница у напредак ћушнут
– жар сећања (згуснут) постаје све више.

Од свеже најезде прегрмљених дана,
и звезде се мрким ушушкају крзном,
ал' се јавом брзом преокрену ствари.
Доиста си, ине, уграбио с леђа,
сујеверном оку можда зле – милине.

Тебе, оног сата што с њом смирај дели,
до врата витрине, где је спомен – стварност,
време ће, реалност, одмотати натраг,
(скрита иза сталка тек пре овог трена).
Збиља те је светлост њушила из мрака!

Љубав њој, чивијом оловке – придену,
привио је затим срцу, несклон фарси.
Реч, сјај, ту пра-ствар си скоро испустио.
Чесме време бушно први млаз озвезда.
Ње, прве се сећаш тек, – барбике с душом.

20.

Ње, прве се сећаш, тек, – барбике с душом,
често – лица које обоји цик свећа.
Уступа, сва, место новим појавама:

ову ми показа тролејбус из краја,
чије очи сјаје ко *tabula rasa*.
Подарила ми је ту децу из снова...

а сад ми златасте жмарке прстен буди.
Баштом слепио се блед мрак као фластер,
јер ћу се ја баш том другом оженити.

Ипак сам тад срећан био, снег у крошњи...
„Сунце“, рекох, „збогом“, крут у сумрак свечан.
Абортус од унце злата она плати.
Сваки пут у зору гризла ме је туга,
као да се руга са мразне фонтане.

Тада волео сам, непристрасно, више,
на тргу где луд сат озвучи у осам
детењасту чвргу њену ми у коси,
премда ме је с неким једном преварила.
Лутку спалих крила – замрзех бадава.

И без ње ја бејох ко врева, смех, прозор...
затим спознам да је то замка, хир нејак.
Када нем заратим с прошлошћу од сребра,
говори ми оштар месец, и та мрена:
за сва сте времена спојени ви били.

21.

За сва сте времена спојени ви били:
сена одливака твојих празних дише,
кобни дух примише неки човечуљци.

У тресет ишчили све, исход се скрио
или по злој ватри одвећ жељом гребе.
Сваки је од тебе хтео нешто своје.

Да осветле лица која, – журе главе.
Дотица' ли длето тлом створене жеље?
– пита те атеље воњом ископине.

Хармонија виша зâри ли то шпиљу?
Киша таваницу смекша ко сан – локве
довољно дубоке да се нађе шкриња.
Патуљци што врле предзнак су фиоке,
премда од пламена стегли, они хрле...!

Док му спремаш дрва да се вечно згреје,
испрва отужно створење без мане,
од глине земљане мрке, већ се смеје!
Још се не претвара у усхит беж смеса,
калупи сна твоји док беже из жара...

Сласт, облак, Несрећу за трен крунисаће.
Пре ћу – тебе који смеш само да вајаш
– под Свод с мемлом краја нагнати у оков.
Видим, пак, уроти рајској доприносе:
стена с магмом, једно небо на тој коти.

22.

Стена с магмом, једно небо на тој коти;
непреварен сенком доле – њој свеједно,
претпостављам барем, ја сам слатки узор

– не знам (све ми равно данас) с којом сврхом.
Што давно то чиних, – глумећи чистунца
на румени сунца покајох се кратко.

У црн преступ као забрањено знање,
не упитав ништа, Он ме је дозвоао.
Постао је читав свод прећутна жена,

тај парапсихолог мотрио ме мраком.
коса црнкиње, гле, окрзну ме голог
– повезао то сам с добрим, срећним знаком,
али није био. Сад дај се у бег, де!
Као да је негде кренуо свеж ветар,

галаксијом ведром будућност је звала,
мрком цестом с белом забелешком, недром.
Другар и ја, руком туђег провиђења
обили смо киоск, сажегли беж злато...
Мислио сам да то чудо није грешка

– био срећан грешком, удвојеном мрљом.
Без штете тад спознах, да! Сам, са мат смешком.
Предивна окрете, небо, своја леђа.
Најзад згреших гадно, сав обећан своти.
Рекох себи: *Зло* ти даје сласт, и сèну.

23.

Рекох себи: *Зло* ти даје сласт, и сèну
– и стоти пут, као да допишем спрејом.
Кад оста с идејом, чемеран си сада.

Шапати ти трубе туђим језицима,
– кубе једног храма, рог инога пужа,
и обзорје гужваш у знак преокрета.

Спора камиказа сна, уместо круга;
а стаза се тиму твој смеје још једном...
У потоку бедном зреш нејасну слику

вране што да квартом Итаке сниш не да.
...Бар том жељом жамор заглушује нем, грај
– претерани бескрај, тескобни мрак пега.
Али када све даш, затвориће њега
прозор висок као небо. Опет гледаш:

кроз крт левак цигле – малтера пешчаник,
где те игле плету... чуо сам већ, сипи!
Упознао тип и манир твој сам; ћошак
над Улицом дивљих кестенова, срећном.
Сада си ти чио, то зна етар сивљи.

Тегла реска – кила траве заборави
нудила ти, мила, да збришеш... – Тој стази
(јер си ти драг млаз) и потоку до Ада
(чудовишне Одисеје пријатељу!)
– опроштена је та лудост, празан плејер.

24.

Опроштена је та лудост, празан плејер,
– да доказом Бога сматра се врт света.
Тек ми се, беж стазом, учинило тако...

Смене фетус Сунца нова јаја јутра,
не бунцају више завесе у цвасти
док траг наранџасти крвари на стаклу.

Паметна сам трска бивао полако.
Но, кишом питања што испада, дрска,
одраз дишем кришом и настаје бара.

Разуман пак све то физички је закон.
На часак сам био мртав, пустом штетом:
првобитни прасак Свега, случај, Рупе...
Коначно решење тражићу, не крстом.
Када ветар прстом такне друм по челу...

а тежи од унце одговор преспава,
ко титрај где врући лустер пита Сунце
окренуће вир тај преживљена глава
кад се вратим склиској површини ствари.
Знао сам, тек чари показаће живот.

Испуни ме предах среће какве нема...
Ругла злобног звука када се нагледах:
једног јутра кугла лебдела је станом...
Пред Надлежним вапих: упали ми фењер!
Родио сам се јер сних казаљке Раја.

25.

*Родио сам се јер сних казаљке Раја.
Опроштена је та лудост – празан плејер.
Рекох себи: Зло ти даје сласт, и сѐну...
Стена с магмом, једно небо на тој коти
– за сва сте времена спојени ви били.*

*Ње, прве се сећаш тек, – барбике с душом.
Постаје то терет, груб за свежа плећа
– светлости што севне старом лимузином.
Васионе које краси огањ древне
случајности – смене гар минулог сунца.*

*Уграбити треба простор, мрак бегунца
слободан од масе ствари, пусте сате,
где без намера се врати тај тренутак
слободан од масе ствари. Пусте сате
уграбити треба, као мрак бегунца!*

*Случајности смене гар минулог сунца.
Васионе које краси огањ древне
светлости што севне старом лимузином...
– постаје то терет груб за свежа плећа.
Ње, прве се сећаш, тек барбике с душом.*

*За сва сте времена спојени ви били:
стена с магмом, једно небо на тој коти;
рекох себи: Зло ти даје сласт, и сѐну...
Опроштена је та лудост – празан плејер.
Родио сам се јер сних казаљке Раја.*

69 COHETA

1.

Тамна, Једна – душа,
кратковида, с браве,
куша да сни нама
завек, овде, и да

измишља свет тугом,
преступ нелогични,
кругом из затишја,
вичним овом месту.

То јест, за руку, влас,
нас – вечности своје
све држи, као бас,

где врти сплет струна
– чулна шака смрти,
кртим отвором сна.

2.

Мрк, био сам мртав
пре ли, као кровна
црта, олука брк.
И она пожели

радостима својим
да смести ме у свет
који ни очима
клет не видим, пресним.

Њиме ми се вајка
с окрајка тег зиме.
Приволи ме мајка

из вечних декора
на корак, – зрак јемчи
чист иза тих бора.

3.

Без кључа, Итаци
ја приђох први пут,
барци од кауча
што жут мој једе кох.

Бака која штрика
зрак не своје косе,
ходника од мрака
што се јеком такне.

И све се сложи тим,
чим дух двориштем се
снесе, унутрашњим.

Кровови ми трајно
рај нов нуде ови
скровит, ко случајно.

4.

Чет'ри ћошка снега:
најезда се Празним
гега налик жетви
влажних наших звезда.

Прост нанос тог чина
исија мат лестве.
Једина духовност
јесте материја.

Смеје се, до јуче
утучен трг: веје
те је све могуће.

Четвора врата, лук,
глух ходник и стора
отвора – мој су дух.

5.

Мирис ли кривуда
бочицом аута?
Куда никад ниси
– залута улицом.

Шахт шкљоцне поспано,
чим успоравање
мат страном нагне врат
за грањем познатим.

Прошлост што некада,
прохладна као гост,
кост била је млада,

угости сва: уски
без љуски новости,
нос ти – у бабушки.

6.

Дечји плач што смирај
крова, наранџасти,
дира противречни,
када заспи овај...

Побуна без гнева,
па тле где се скраси
– смера да из жбуна
прогласи за ватре.

Прва моћ над собом,
облом Бићу жрвња
из мрва, пред Богом

сенчи нови вртлог,
глог из туја млечних.
Кмечи збиљу вртом.

7.

С паркинга надхват
рођењу – у фићу.
Крадом: сат бабин га
ни чу нит' се прену.

Присна низбрдица,
прва к булевару,
пра-трица, топи с дна
траву тих острва.

Коту кад прођемо
немо, где се отуд
тлу вечно сни свемоћ,

сјај лењ зрак упути:
стих почетне граје
крај је изврнути.

8.

Чекање да мине
с веком – беше ми све.
Празнине кроз грање
тле изрече меко.

Пре се у мој шешир:
ко Месећ ван мрака
смеша ван адресе
квака као кепец.

Зби се и не би то
што помињаће сви.
Скри помак преки дђ.

Не осете у сну.
Чу, више ни све те
планете нису ту.

9.

У чвору: с година
девет, стојиш само
ти на мом прозору.
Слушамо плоче, сплет

трица уличних, тмаст...
свијеш ме већ тада.
Наранџаст мед лица
– зграда нам сакрије.

Пре, сићушни блок сам
знам, с три четири шест,
те три девет осам

исписао, где нем.
Смем те ал' ми жао
као да окренем.

10.

Мирна, уденута
кроз уши иглене
плута беж пучина,
зрење кеј осуши.

Два ока тек има:
зажмури пред клисом,
лиман ко жаока
зри сок жар-култури.

Поплава сна, смеше,
беше дечја слава
– брава што не греше.

Жудан испари спис;
вис глатког ври спруда.
Кривуда стар мирис.

11.

Срећни откуцај, и
срцем нам и сатом
– таји свод док клечи
тлом што громом кврцне.

Сазвежђа ће црћи
након безброј вати,
а грчи пар веђа
и памти пра-браком

стари дух без мера
– крах физичке ствари
што гари воњ сфера,

још оклеветана
од сна, као крт кош
крошње са вечног дна.

12.

Сену страсти, опор,
с иглице скри многи
бор замонашен у
тоги пузавице.

Пречесто свет питом
одвећ је да буде
истинито место
за људе од среће.

С тлом веже ли га нит,
ни танак склупчан дом
њом неће бити сит.

Грем туђом силом сну:
ту једне у друге
усне нам упадну.

13.

У сен дрвореда
која с тла олиста
– гледа, као бусен,
иста мат одора.

Предложак тај, вечност,
чест постаде, зао
гост ушушкан у мрак,
као број тринаест.

И стварно ми сузу
низ блузу и шав нов
– давно сли, баксузну

јер је подом сладим,
младим, туђим перјем.
Смер је већ изради.

14.

Некада зелени
нос аутобуса
мени поврх зграда
покуша, седокос,

дршку да принесе
небеског пра-чвора,
где се тих у трку
прозора – смеје Бог.

Нем, не мислим сада
да некуда идем,
ем призор-церада

тен је мисли исте,
– те погледам лик лењ
пресвучен седиштем.

15.

Бог је машина за
рециклажу душе.
Са тла овог многе
скрушен скри абажур.

Васељена трудна
згодом, пушта стомак
куд нам грлић-сѐна
зрак затвара пред сном.

Ништа није битно:
њој код пристаништа
сва сва сидра пукну дном,

а мозга нас газ мек
тек такне одозго,
бос као бивши век.

16.

Беж, четвороделни
прозор на тротоар
– снѝ у сећању свеж,
стар као бродски чвор.

Све мора умрети
да не би било кич.
Слети на симс и тле
птић што сате треби.

Спљошти се то ино
о бесконачност и
скри, шеснаестином.

Иселим кад морам
грам зида, лустер дим.
Бежим у вечни стан.

17.

Није да с црном другарицом си
из гимназије тако бос и
тло апсолута. Спокојно лето
жута топлина обу дрветом.

На крају се том, Оне једине
јавише уста, као шеширић
сенке, с промајом вечног распуста,
– две старе бенке саосећања.

А срж процвета с намером да
у ствари, мене, последњег лета
љубављу свари за идућу њу.

Ивану, чудан Матија гледа,
Коске – Јулију. Идеал блудан
напоре својске нетремице скри.

18.

Са шлица неба капљице трпи
учионица самоубиства
– до олакшања што измиче се
из знања земље, сред пунолетства.

Да ли то неста с љупкости Њене
ко већ? Следећи знам да сам био.
Суза јој с чунка паклене пећи
отвор ми узан ка спасу баја.

Како је сенка саосећања
слатка на поду, као семенка
испод довратка где одраз шљашти!

Колико грешком ја био овде
и ти; тај вечни стисак злим клештом
кратак ће бити у њеној машти.

19.

Нисам мислио да биће крајња,
кад љубави сам маштао две-три,
ни обавеза да је та тајна,
не преза живот да уцени ми.

Трнуо зими због ње, доб која
наста у муљу самотног трена.
Испит ми пушта да беж цедуљу
мењам, док кипти, за смрт у мраку.

Да умрем хтедох, не знајући да
страх ће ме друге, те, дрворедом
свући, и време, на пут куд иде

већина људи, а чист ко суза
дречи плав Месец, већ стар да суди,
нем међу речи када јој банем.

20.

Писмо врх неба, метео-књигу
прочитали смо, о непогоди
која ће црну ноћ свити – налик
зрну утваре што нас раставља.

Врућ дашак славља ипак нас држи.
Модрином куће, као опушак,
авион тоне убеђујуће,
млад, не осион, оџак топлине

што сни траг муња – нисам пазио
у дремеж ли се ситни ушуња,
громом премрежи беоњаче, сив.

Батерија смо већ истрошених,
из плашта њеног сазнали касно
и да ни за шта нико није крив.

21.

Дно лица овог не морам таћи.
Без кич корица, кад пробудим се,
прогонила је мене мат мора,
сјајем судбинске бајке, што не сме...

На крају песме и рубу поља,
црн ветар стење носи, олуја
толико снажна да затамњење
гневом ко сликом сни непомично

у секунди ли огромној коју
преживети ја нећу. Чудни ми
обрт прети да – стре сузу с носа.

Смехом будућим неким, трешњиним,
образе семе и коб. Сан учим.
Страхоте тмасте да л' глумио сам.

22.

У парку брезе, тобоган уха
ослушне чарку доге и мачке.
Стојим ко дрво и оно стабло
прво је моја зелена сестра.

И жут врт преста да нас за чељад
скроз исту сматра. С разних смо стаза
дошли, обоје. И има ватра
живота трошни законик цесте.

Псеудо-позна јутра сам без ње,
ко грами душе, снио, да спознам
у старој драми, оно што јесте.

Правила, шемом, створише око:
Квадрати траве... Ослепљујемо
по њима датим, и опет зремо.

23.

Из сата ситног, с вером у чудо,
нас црева кварта, улице збише,
врх лавринта, крај ње што дише,
где ринта пуста трафо станица.

Дечијег лица, припада нама
злој обојици, на пивској клупи.
Ни ја је, с бока, не знам у клици,
ни ти. Џамија ко пуж се скупи

у дрвореду и међу другим
сводовима Сна, мисао бледу
сваки поприма, да чини право.

Но тротоар већ претиче поноћ
у ектоплазми. Зид сни сен ларве.
Она по казни климну нам главом?

24.

Рађа се нови апсурд, кревцом.
Слика све глађа зри штафелајем,
у главу Сунца, у моју гледа.
Бунца, још мало неразговорна.

Вид ми ролетна издаје шаром.
Баш смело уље на сан мирише,
неком на децу, мени злим жуљем
ко квргом, млеку боје што бубри.

Па сам маказе зарио једном
у штроку мрвог платна, без газе,
да крв дубоку испусти, празна.

Било ми жао тог бледог чеда.
Уших му образ, с љубављу као.
Отад ми бол тих вечно разазна.

25.

Гробном беж плочом сујете туђе
ко кваком собном био сам скучен.
Довољно добар не бех ниједној.
Гробар је била свака, а мени

у ружној жени мреле су речи.
Љубав се венска не сни, њој даје
баштенска чесма ток сажалења.
Расте драж њена из првог секса.

Вратима при дну приђох кроз страх да
куцнем мат милост, драж још привидну.
Примисли жучне шапнуше *хвала*

с њеног довратка, кад одшкрину се
ништа, што не би. Да вечна гатка,
сестра дворишта откопа живот.

26.

Смрт наступа тад: неког ништа не
занима, до крт удах једине
трубе. У осам очију збиље
умро сам – овом – јер зби се ближе.

Хидрант већ стиже на ћошак чуда
што не може се поновити из
беж кесе неба коју изгужва
сунце, па тужба пахуља пада.

Мање сам чудан, са тла се мрачног
крај кроја њеног, лавине, у дан
променио Ја, уз звук сирене.

Зато се двапут та смрт понови.
Све кривљој лави метнух црн капут.
Снег је њој живој појео раку.

27.

Добар сам муж ја зле поезије.
Обични собар сазнаће пре ко
говори вешто у мојој песми
нешто чег свуда има, без трона.

Код мене она друга је нека.
С Карађорђевој улици влажне,
Раја ми кваку скри попут Еве,
телом трамваја што грли здање.

Више у собу да не смем главом,
у торбу вечну ни да упузим,
звезданој блузи талац, незнању.

Небо у тами екрана спава.
Не видим шта је написала ми.
Тротоар стид и – улици сања.

28.

Врпца рођења мог да је знала
датум пољупца првог, што траје,
– шпиц улазнице зарио бих у
лице живота који ми даде.

Зато су браде његове – тајна.
Скупљах расуте сате до срећног
тла једначине банално нулте.
Минус збир зла је: једнак свем добром.

Надомести се звезда празнином.
Сисе ти сетних очију ваја
апсурд без краја, изврнут у те.

И тај кров среће, кванте сна прве
– хули једнакост знаком што већ се
вратио нули кроз наше усне.

29.

Пустим кораком тим Зеноновим,
асфалтом густим, без чари кретње,
сва тла, одасвуд исходу воде.
Блуд степенике спушта ка сцени.

Зимом је мени дошла уместо
лова пролећног. У беж тишину
вечног кад сата – ставих питање
– да сусрет мање траје сликовит,

усуд овај је почео да нас
мрви бедрима, све док гутљаје
љубави првих сами не стресмо

у туђе месо тог облог Бића,
пресног и једног, недељивога...
Тужна јој нога стићи ће песму.

30.

На ћошку смо Кнез Михаилове
као предлошку пришли злој теми,
уз вечни сумрак егзо-планете,
умак црвени, очима крупним.

Сваки сто ступњи сазнања су нам
подрумским вином већ заузели.
Прст згазих, ватрен пред Августином,
уверено чврст да вишњи бози

постоје преко, у обличјима,
свестан – ма који истину рек'о,
она ко плесан умреће са мном.

Смрти су никле у трећем лицу.
Дојен с клинцем. А ехо штикле
додао да је њој то свеједно.

31.

Лењом ми следи пра-аутобус
на закривљеном брду улице.
Полуваљкасти кров одаљи се
у части маште, к образу свода.

И тамо дода у сећање ми,
нејасно крупан – нит заборави,
ил' сањам вешто ступањ по ступањ
будућег стања: и ово јутро

алиби стица' – да такво није
већ било у сну свих последица,
кад створих крило које ме њиха.

Да л' тлу у педаљ, једна нијанса
ко детаљ мртва, издвојиће ме:
жив залог теме – од себе самог.

32.

Мре тло давнине у белом блоку.
Провидно светло, аутобусом
чаврља брези адресу неба.
У жези ведрој радосно пишти.

Ћошкови исти позвани су да
одбаце сутра, идућег трена,
прејасним сјајем што гре изнутра.
Ја мало касним на циљ почетка

који, сад видим, само је јава.
У хриди тешких платана спава.
Откључава се у два поподне.

Точак у згодне самоће куца
те ине, шахтом који и одне.
Незграпно звирне изобиље ме.

33.

Плавет полако пређе у рђу,
та нежна авет периферије
– у аутопут што се распада
попут вечерње каросерије.

Камион пије руж облак губав;
далеки силос наспрам фабрике
дном уздиже се као мат милост,
а насликан гром мердевина је

до неба: свако остаје биљка
због које лампа облачи сако
воњаве боје подне самоће,

без сна, прхута ветра у чари,
да шуми другом. Тек мање крута
црнина глуми вођену љубав.

34.

Дух крајње сврхе припија се, тре
уз летовање између два, гле
сношаја смрти са мат животом.
На црти воде – алга клис сече.

Пре него вече слатко нас продре
у туђе јутро присилом сјаја
у перцу; немушт себи сам утро
да гајим децу или вештину

ко натчовечан порив, да трају
уместо Бога што није вечан,
– дах мој и тесто. Изван сам сања

ја мантрао шта, док не смрачи се?
Реску пра-скицу, да блуд окошта?
Мисао песку ни не приања.

35.

Ова идеја угнездилa се
у сан кваркова, у канон лишћа
све ситнијега – сред непокретног
тега од мисли, година смене,

где одвојен је простор и време:
да ово двоје око шипке се
светлости, криво, страшћу устроје,
док им мир прости – кастриран неко

достојанствено не оголи над
плаштом: машину идеала, но
зарђалу сном, на старој фотки.

Злочести микро спокој, уз трошну
справу сна који не рђа триком,
биће на шаву опет тај кротки.

36.

Дина пустињска од јуче памти
пар десетина векова назад:
људи у црном, Александријом,
трном су клали и силовали.

Пијацом, мали, с јутрошњег ћошка
ко кич – детенце носећи руком,
шмугну мат привид, да сред сентенце
извргне руглу древну ми песму.

Скуту одмаклом врева се склања.
Тај тамни, сад ме уцени паклом.
Погреб ми сравни по ценовнику.

Одору зари мени у груди,
да унцу твоје не такнем чари.
Неста на сунцу, у мерцедесу.

37.

Бакљу сам, скромност заборавио
на трен, у паклу. Другоме светли
док моју рану неко ће хтети
по дану овом што глуми спокој.

Кад падне око том што се стидом
бившим ми части – старим колачем,
и зине чудно, где ханзапласти
ко Ад ми ине зру тетоваже,

осећам, згрожен: сваки ће мат реч
желети као плод своје коже,
те крем-авети, да вечно каже.

Враћа ми косе пролазник, с чесме
смеха из прошлог живота што се
одви без греха мог за жиг песме.

38.

Стаблом пролећа, у дечјем клубу,
уз стуб ко шаблон у мраку стиснут
био сам – страхом да плешем с тобом
плахом, где ноћу сазри Ташмајдан.

Кајање вајда једина оста
мени у лишћу над сладоледом.
Миш ћу, јер драж сам повредио ти,
шупљој лепоти бити у грлу.

Пролећа другог, с именом истим,
раскрстила си мене са тугом,
верна мат ћаси с ружом на столу,

одакле плави сад плесали смо,
па ми се никад потом не јави.
Старој тами се кривица брише.

39.

Врт бетонски се у згради крије.
Итака, четврт попут прадревне
инсталације у ниши неба
– пријем ми кишни да дрворедом

што збијен седом пукотином тла:
гранчицама се коврца̄ као
кевин мини-вал, цвеће из ћасе,
где вечно невин порастао сам.

Догодило се то што сам снио.
На тротоару овом мру косе
нимфи, у чару мог ивичњака.

Беж жалу, роси, та бура чудна
јесте и ко да – не беше. Проси
њу ми из песме осмогодишњака.

40.

Плава светлост умива врт гробља крај Дунава,
без грехова тих сенки, што измисле их зраци.
У збили оно спава задовољно, одахне
у бенки од мермера, чемпресових семенки.

Гле, нема испод неба смрти туђе ни верне
зиме. Па и она сва, будући пре с другиме,
згребаном шкљоцне шкрињом и срце нам увреба,
у жељено се име разбокори оградом.

Кући смем јој, напокон. Није било до мене.
У доброту ће свући огртач испред клинца
и скренем ли мрк поглед, знати да ме сном скучи.

А губав ли је будем кришом, ко Месец – турбе
снио, презреће грубе стогодишње ми руже.
Због журбе се поквари и непосредна љубав.

41.

Скрашене да ли вечно с нама истине наше
шољицом *Полет* чабра прошлости испијају?
Љубави не преплаше, нас, врате ли нам снове.
Не разабра снолик сто кишу из древног кабла.

У материци дворца, у апсолутној шкољци
начине бисер дуси у собици маглине.
Окца недаћа разних, измишљених ван творца
цеде се бравом шкриње на окну покрај Тебе...

Припи смрт Неког ипак и стакло изби гребен.
Пљусак гле машти (гипки) исклизну у дванаест.
У себе стварност тад је одлучила да сипи.

И сив је лебдео трун. Желим с тим светом везу
отад, с тлом на опрезу, с туђим столом, зачећем...
крезуби ја да имам, макар да нешто сам крив.

42.

Тог јутра у тролејбус смех, благ предзнак се утка;
стасом ме опколила једна по једна лутка
и дојка напрегнута кроз меки излог маја
била је одабрала мене, црна и лила.

Поподне, откравише бојазан из собичка
увојци сунчанице са чела мат-девојци:
не дише тај телефон, неће звонити више
док бујни водоскоци купају се на киши.

Јуче, једно на другом, два крилца испод листа
видео сам одвучен жутом улицом што сад
иста, у ћорсокак се збила пре њене куће.

Плава крик је сненој грешци да испусти гле жао.
Њен сам се освртао (станује ми већ ближе)
и пао јој на грудњак ко на драг послужавник.

43.

Ухваћен сних да будем твојом нејасном грађом.
Твом тамном тону звонке строфе сам посветио
са љубављу све млађом, да једва стала је под
неонке хале што још мрмори ухом шкољке.

И ухваћен у снима с другом особом, изван,
руку тек умрежених у претпоставку пуку
пред људима трибине, по Тргу што их има,
мишје им, на фејзбуку, разгаљујући око.

Првобитни профилу, громадо коју бајка
постави па је ситни дописивањем даљим...
Из крајка сан стоји на виртуелној нитни.

Враг ме неће да смрћу најзад сретнем те збиља,
нит' жури се од миља вечност да нас препише...
С фитиља старог зриш ми и копниш попут магме.

44.

Облина њена није односила се ни на
женицу која свето коричи ме беж бедром
да чита месечина кад одаљи се у мрак:
ето како верно је распростире креветом.

Речи, саосећање другачије нам наде –
гром сакрисмо у башту. Под давном јој присмотром
скрајне ме ова, кишним дрворедом нехајне
уличице коју хром свладао је ћорсокак.

Нит' сме ту љубав да се пари, да снџ у пустом,
нит' слатки звуци су све, ова лаж ме сад јаше,
уз то се цигле, туђе, чуљише, туште и тме

у стању Себи слично да умноже толико,
да чезне мојим ликом – ино. Она прва си,
слико, саучеснице узгредном силовању.

45.

Абортира песника – пар сред љубавног пира,
у злом месецу лире затечен последицом
која је узрок жира. Искобељало се све
миље шамотом пећи, дечјом што жељом дирне.

Мермером материце испрштало је стар жар;
трунку им хладних суза испржило на чунку.
Пахуљице сни дажд кад на цркву пада лицем.
Што стварно јесте, шљунку стазе се прилагоди.

Никада нећу љубав водити туда. Децу...
Чудовишта тек тада расла би немогућа.
Пречу је послестицу месица колонада.

Ако те ипак гротло божура једног збуни
да плодиш ехо струни, уместо харфе пећи,
сапуни ће у мртве обући ме наготе.

46.

Дом ме њен роди; живот умало да ми помре
детињством сна без краја, кроз ноћ од ретких ствари
галаксије огромне у даљој невиности
што баја прве видне звезде мрачних сношаја.

Старост, рођење сузно – немају их на небу,
жедни погледа нису, кад сваки век је средњи.
Руж мој ишара бедем, исписује је ружно,
а чулна љубав вреди увек, јер није сасвим

уграђена у темељ, у мердевине Скадра
на ћошку: грање, сена слова са тротоара
– кадра да дугачким „А“ преведе (реч та) тле нам

у Наташе, Невене, у Марине се склупча,
туширањем без кључа, са мат свода где сјајне
случајности је мртвог простора погледаше.

47.

С крагне тунела вири капа небеска хладне
песме, кад мркну јадне ногавице метроа.
А тад ми се већ надне дугим вратом, на платну
надмен ореол снова, свода речи досадне.

Канапчиће у сплету том држи сидро смисла.
Бриде кошавом риме, пропињу једру, придев
сонету нам у боци, док чува софу свету
и пресвлаке пра-стидне за академски покров.

А корито срчано не примети када си
ринуо чунче сито низ споредну обалу.
Таласи га кљуцну тек и њорка с тегет свитом.

И сад, сонету крајњи, да ли тај дашак драг ме
још увек покрај магме рибљег станишта чека,
јагме свих чари тамо, што не престаје никад?

48.

На брежуљку своме сам обнажио ли булку...
Девојчица Мајушна изрекла се да игра
– са мном, у патрљку ме заволела, Нарциса.
Туш на подијум сам наш слио, тиши од шушња.

Овлажено се небо смрачило – да ме скруше
сати буба што паре на сунчаној се влати.
Погребом злим празнину са дојки, мишљах (зебњо)
нећу ни откопчати, за грудњаком листова.

Опросте три богиње мени. Зна Она љупка.
И молим нежни постер на вратима да у мрак
брежуљка ме плаветног – више никад не проспе.

Жмарце наздраве пољске чашице – блудео син.
На клису с њом ће „Тин, тин!“ Кад фосил згодне
жене
у чин му жут пропуци, послаћемо Њој врапце.

49.

С лица, позадина се, диволика равница,
припи непредвидивом близином му уз образ
– контрастом га примица', а железничке струне
с мотивом су га трле, као да им би криво.

У белутак линије, кроз одмориште срне:
вез од црног честара, планина, град са берзом
све присније куцаху. – Да, кошмаром њисни јер
шине ће ко железно султаново да севну...

Портири су уснули и застаде кам ведри
да се сагне мирису гатаном у дланове
ручерди, кад крале су креветац ми на клису.

Биште ли предање нас? Рођењу, унатрашке
да окренемо дашке ознојеног прозора
и крашке Амазонке, што милује га лишћем.

50.

Илузија је: љубав која ће да јој прија,
да неће бити млака када будеш волео.
Мислиш, смислом обријан, пригрлити је треба.
Гака' сатима врана изнад бора – свећњака.

Твоја, гајем те ћути, без наговора снега,
лица простог, старијег од голосеменица
што крути поглед дају на хришћанској јој рути
– и од папрати, трица дивовских, старе смрти.

Освајање је привид што походи из прича,
молекуларно стање аминокиселине
раставића што небом шири своје пра-грање.

О, крију кармин сунца метафоре, рај смеран!
Бог, скривен и камеран, најбаналнија је ствар.
Деран, разонођујеш Њу, таутологију.

51.

Крти дурбин вечерњи – гре злој пећи, по црти.
Брег ледени ни врућ паж Заноса не помери.
Тај очњаком упртим, млечним, свети водицу.
Драж упоришта без дна, све дужи нам даје стаж.

Лежај краљице мравље, с пипцима слушалица:
узглавље не постоји такво, без бурме славље,
нити мрак чист као јаз што нас сли, силом теже.
Млаз у прелом кориту, ја плодим нетакнут шпајз.

Не сече трака смеха твог талас нашем чамцу,
ни име, с тобом неће препознати ме нико.
Папарацу ће лупу изгребати дрвеће.

О, та шумо, сувише нежна за игралишта!
Даље од снежних биста, скупа: Песник и Драга
– та иста – спаваће сном спокоја из фуснота.

52.

Из хладног глат-пепела мат екрана, прикладно
у дну зида – шупљина старог времена бије.
Чини се да спава гад, но засија варница
и на сигнал смести се свако крај тог камина.

Скупа дирамо ватру, језичке померамо
по жељи, а млечни зуб свемира смишља сме ли
шатру, и ту нестварну да начне, слатку мантру
где смо пријатно цели у осветљеном трену.

Ја чамим самцат изнад чађавога тач-скрина.
Вакуумска јазбина чуљи уши, твој тиња
без Амина смс, и изгара бледим да.

С легура Хефестових електрони жар краду.
Из прошлости тетура, слепо, љубав будућа.
Низ браду наш провуче длан, своју с рајског жура.

53.

Прадавне ни нема ми лепоте да ме плавне,
када се ни платна јаз не стишава у раму.
Сингерице глава би, са иглицама душе
казне прописивала у збиљи ектоплазме?

На слици количина, а до страшнога ли гле
пра-суда ће у ствари и пра-успоставу да
врлина нам обећа, а из Поповића сна
дворана ли... Овуда не откључавамо сјај.

У полиптиху оног откровења ли ми зри
варљивија, на плику светла, истина вреве:
при димензијама се модрине – њеној свикнух.

– Трио иза је испред, а ми смо чељад ина.
Кад умрем, спрам дурбина занимаће ме пољска
стрмина где сам вечну боровину сакрио.

54.

Смем ли генима рећи да заправо у мемли
бића – ништа ни није? Празно је тамо „Мислим“.
Да живи свет на Земљи плав сливник је у тмини.
Крије се као грешка, од мртве материје.

У Ахиловој пети, та пародију пева
о полу магнетноме: метал свија у олук;
полети војник жени, привучен силуети...
Зато, кад сазриш болу, дете си Неживости.

Дивим се пречистој – Њу прља тек неки квант и
мртва песма, јер криви подигла је споменик
санти купастој, њеном хиру да твар проживи.

Речити квар не трпи ни успомену јарку.
Беж камен који варку на минимум ми сведе,
у парку ће сунце и – сен овековечити.

55.

Склопке линија белих, пустињских, снију Копте,
та мрежица ко сенка Де Кирикова или
паучинасте лопте сред наранџасте земље
Шејка што омеђи их – тигрова шара Блејка...

Мат зеница ми лута, та стрела избачена
кроз ушице секире пехару у зло лице,
крута у сервис-пољу без пљеска и аута,
где терен нетремице у игру гледа ћошком.

Том страху измишљеног противника се не дам
и његовом замаху ја дајем ембрионе
седам лоптица које исход ми давни гнаху

осмејка победничког, одумрлог у мемлу.
Док вече стеже земљу, раскринка сујеверје,
смам му живети чари на сунцу вечног брејка.

56.

Бриди тамна мисао, као Еурипид и
пећина из свог угла морског: шта би било све
да други сам ко, с хриди, отргнут чамотињи?
– Мат кугла. Пророчица извртана до ругла.

– Она која одрапи бившег, лавица, болна
ма с ким добрица био. Деца им. Ташта. Хаски.
– Јапи техноманије, у удесу што скапи.
Црно ми срце царски тад прашта главу седу.

Повлачим се дубином скаредних сталагмита.
Месец сад сцену зрачи кроз расплакану маску.
Питам, о поезији, да ли постоји начин

кад скри је већ код мене, смотану испотиха,
– да да ми Муза стиха што јој у шпиљи бледој
њиха' мајушно чедо, – ћуп алиментације.

57.

С позора дежурства сам, вишеспратног корзоа,
– поверавао и прост и преподобан случај
сали што повуче скроз од А до Ш, и тамна
ту пости нас та љубав, као проба вечности.

Играчка се замамна ућути сваки пут кад
мрка нам лепота зри детињство од патрљка,
рам на окна ставивши, с церадом, као срамна.
А логика нас брка, с ознакама једе нас.

Из гроба небодера, подрума треме, машто,
ни награде што побра нит' прими катедралу,
да, зашто да већ боли мат љубави *те* проба?

Позориште, стихови што с мермера их упи
и помоћник да ли глуп и ткање одшкринуто
к рупи рујне завесе, – ко играчку ме тиште.

58.

Одсудну смо тежину тражили још у Њутну.
Свемир овај отпадни у јарузи се хлади.
Тротоаром смрад гутну музеј неградирани,
расадник депоније с воњем заувек младим.

Часовници из угла – још Талесову тезу
пуне: *жива* је исто као *мртва*, јаз труне...
Кугла крај степеништа, сунцем потрча пут гла
богословске ауле. У мат је циглу клекла.

Крије ме страсно поље: да можда злом убиства
осећајност ме чиста додирује више но
овде ишта. Парови грле се још жедније...

него што кућа крошњу попуни ситном маштом.
У парку свемира што – шири се безизлазни,
зашто дрворед смртне казне брисати егом?

59.

Магме погледа првих, знале су нам беж крагне
скрити у чуло шесто (у акваријум – корал
што белим срцем нагне и уздах свештеника,
уместо вала светлост пумпајући том крестом).

Затим се испод слапа насукао на бело,
чудан простак ли неки, попут пања са спруда,
незграпан развезао и петљу нам канапа.
Сабласно нас – уљудан – потамнео ко камен.

Све луђи ми је исказ да вечно траје душа:
у рекама се туђим (еволутивним смером)
гнушам живота који осећа какав смуђ ли...

Рекло се: онда си се упецала на пужа,
а да је моја ужа, времешна риба сада
тек ружа што, у ствари, у сродству је са цвеклом.

60.

Праћко што нас детињству вратиш, место старачко:
глет маса, мрк салонац прве љубави, беж свод,
ти вребаш трошним зрачком из одрасле заседе,
конац из тог тепиха да повучеш – напречац.

Нити ме њен глас носи, нит' споредне предмете
стресе од прашине, ту уз мердевине где се
коси, лењи томови круне као кокоси,
с лијанама завесе низ баобаб полице.

Ђавољу драж имају сигнатуре, формуле.
Криве слободну вољу за игру што нам јемче
– нуле и јединице, еденске, а напољу,

лицем у лице: бели дах из друге прашуме,
новогодишњи ту ме клен, обасјан, посматра,
избезумљен ко дете у пра-сну постељице.

61.

Маглина тога свода, у траговима. Слина
са неких присних гозби, и нестварних и јавних,
сања душом машина ту нашу ствар. Нас саме
озбиљни мрки орман чува у овој пози.

Киша само што није. И остаће баш тако.
Јер помера се споро аутобус, драг кофер.
Крије се млазни тутањ од неме недођије,
твој стари пуштени кер из оградe фиоке.

Пипа не капље у час бледог чуда, једва знан.
Учитане из чипа светла у твојој соби,
дан за даном све Оне, неостварене, ипак

под лампом сада легну, прошле, зреле уз струју,
стари разговор чују из сукње абажура,
шурују љубав за пар евра, нејасном трампом.

62.

Строј обзорја тик уз тло, беж папир у куцаћој
зарђалој машини. Немогуће изгледа
све оно што неми пој отискује индигом.
Чини се: суђено нам ни није, у даљини.

Кад згону откуца звук, ту незамисливу пре,
уз чајну кобасицу, завера начне тајну.
Ух, концизни трагови преводе сав шумски мук.
Наштимован за крајњу ствар сам био одавно.

Други је тад ја. Не знам час што ме је спанђао,
нит' ми, цик зором, жао бар љубавне голготе.
Као да рујну прву, коју тражих, ко крије.

И кевин плави цвет тај, у сну, да повргне све.
Теби дам сад обрве с почетка, од пра-Оне,
две вас венчам, стари поп, и певам опет невин.

63.

Отегне мир та прошлост, ко неки стари гег (нем),
не отресе овај шкрт гост ни своју прашину
и када са њом легнем, ја јој заборавим „не“.
Хрт се игра повоцем, споро, у круг разастрт.

Црни и тврди повез хоризонта, тај свети...
– врти га розе врпца и листа слог задрти,
рез ноздрва боји нам свод несвесно као слез.
Не сећати се смрти значи живети, у ствари.

Дишемо се тад, после заборављам циљ и знак,
не мислим ништа сем о – девојчицама с Трга.
Укорак, без идеја, одсад овако ћемо.

Као влага из друма, јутра, детаља, пања,
с тела заборављања придиже се збуњено,
склања се са уснуних чињеница крв драга.

64.

Живот је форма смрти и ненастањени сквот,
добро и зло су бедна два непотребна глумца.
Ничему да насупрот у ствари идем? Чему,
све да ме и слатко сад празнина зовне једна?

Облаци су невољно реинкарнирано тло,
умрли гроб одавно, смеје се док нас грли;
болно је, исто, иза, Мебијусовом ролном,
и после краја – ћурлик – тек сад нас лаже кљуном.

И бог је мање него – што мишљасмо до јуче,
и пакао је прибор оперативног стола.
Смакнљће мења тему, зато не бих, под шибом

ни хтео бити други, ни другде, ино, то ми
приговор црн не томи, као ни ово што сам.
У коми желим вечној да боравим, скроз бео.

65.

Масиви туђи расту, ивицом на беж њиви.
Оживе кумулуси притајени тлом или
иза трга, ушљиви, веру се олуцима
дуси, рубом саксија, у којима да л' Њу си

или пак похранио другара, – свуд пра-небом
да л' колаж је коментар и на то што као лаж
крио си одвајкада? Буде ти жао. Чијом
потребом таквом та драж сад истинито сија?

Шта су мислили други о мени давно, видим
у наранџастом гасу, у марин гваш гримаси
и дим прозрачни даљем сни успомену масну.

Живе облаци чије приметно сам споре;
прибојавам се, горе, тек оних дивних, златних.
Коре божанских гљива пре ме боле у варци.

66.

Судбинска пра-околност случајношћу ме тиска
и оцем, те бахатим кревељењима сати,
желећи да с мат виска равнодневницу скучим,
да затим бајколике универзуме пратим.

Брже и од Моцарта ја сам знао свирнути.
Оркестри су сувишни у дрвету које зри:
зар та скаламерија, за везама што шпарта
преко важна трга три, – мој језик да замени?

Ја први ноћас стојим с Богом, стари балване,
ни песници у крви – не плачу, од меди су,
а сване ли одговор, ја све се рви, рви...!

О крових заденуо блудницу, налик Бечу.
Да позван је – ни не чу – на отмену вечеру.
Пречу родбину има. Један је Деспотовић.

67.

Док брезу красе дојке стабла, насмешен рез у
унутрашњости бедра обасјаног ко нише
мртвог храма, што тезу још вечерас подвуку,
– једра је жива смола и грађевина кедрa.

Знаке душе што ветре кроз ону раскош реса
на штету видим с тобом. Зимзелену вињету,
бре прозирна и лака на туђе сантиметре,
– ти мотриш, питаш где ту још има расног дебла.

Читаш из ћошка смрти димензије на крају,
а коренови наши из расадничких корпи
пипају се под столом траве, у плодној каши.

Брави измиче смола, и погребу. Дух трупла
ожалошћена група ни не стиже да штречне.
Управо те не беше ни у твојој љубави.

68.

Спокојних сам се доба уз тебе напио, тик.
Ти заклапаш и бедра оне моје три прве,
ту недалеко сни их кеј јануарском Савом,
седра је њихов белег на рубу нашег ведро.

С челика што дрхтури водом – скинутим мраком,
игла компаса луди четири минута цигла.
Тмурим си чудом и ти у костима ми штурим.
Фрижидер-ноћ је стигла с храном сласти од лане.

Крњи порив почетка чува ме водостајем,
пар чарапица пуни алтернативну сцену.
Кајем се што ме Рају бескичменом, тој струни

врати ћорсокак снежни и мрки – туђом дојком:
скријем ли се у горком слову, неће се збити.
Двојком, твоју ми љубав црпу с њом први сати.

69.

Дан зиме, остарели, естетски оперисан.
Трубачу бол од паре кондензује олук, здрав.
Плех-петлови хрчу, кран буди лимено гнездо.
Олтаре небом вози па димњаци трачаре.

Севером континента, уморни нобеловац
дише у наш врат клицом *климе* из дорске нише.
N-та ту се вијори са крова сјајна лента.
Пушта нас саме, више – јер га нисмо ни срели.

Удишем прастар и ја две локне јонске, чисте,
с постеље, у све тишем прекораченом жбуњу,
из исте нову женску ископину под плишем.

Локну гледам над лутком. Не тебе, тек мат меру.
Стан у кречном малтеру опседа свадба, трубом.
Веру се беж конфете, запуштен дах нам цмокну.

МАЈСТОР МЕТРИЧКОГ СКАЗА

(„Прекорачења“ Ивана Деспотовића, Бранково коло,
2011)

Зрела књига Ивана Деспотовића, „Прекорачења“, компонована је с намером да се и на формалном плану покаже градација песничког ја, почев од минијатура и песама са мањим бројем стихова, преко катрена и терцета у пару, сонета и творевина дуже форме, па све до сонетног венца као круне песничке вештине, што указује на песничку грађевину вредну пажње.

Реч је о песнику истинског лирског кова, свом у јавкама и химерама певања. За њега је свет вечно попреште светла и таме, добра и зла, па ма предмет певања биле и ситне слике свакодневице, и њихове узрочно–последичне силе. Ипак се овај песник лађа крупних тема и на њиховим аурама твори поезију снажних разлога за настанак.

Пре свега, љубав, тема узвишена и проказана у исти мах, тешка и зановетна, лична и вечна, тема која тражи велики таленат и перфектну моћ баратања језиком. Ретки су песници који умеју да напишу љубавну песму, да јој дају универзални обол, оне кругове значења који произилазе из драме бића које пева. Иван Деспотовић је способан да у једној слици предочи густину емоције и заноса, а да исказ не буде патетичан. „Лопужица нежног смеха“ или „Скупих јој косу.../Глатку галаксију, плаву“.

Љубавни сонетни венац Прекорачења, по којем се зове књига, представља пријатно изненађење на млађој песничкој сцени. Бежећи од везаног стиха као од чуме, савремени песници сами себи поткопавају тло под

ногама. Немоћни, неупућени и са мноштвом заблуда о такозваном везаном стиху, о класичним песничким облицима и формама, развезани „слободњаци“, у повеликом броју, праве незасноване стихове кратког века трајања. Без овладавања метричким елементима песме и музичким сферама језика, песник је хендикепиран у намери да пева. Сонет на најбољи начин оваплоћује таленат у језику, у тежњи за потпуним остваривањем поменутих елемената у поезији. Поготово – венац, он је краљ сонетне форме, спирално, ка висинама однегован виноград песничког говора.

Иван Деспотовић је на дантеовски начин испреплето много женских ликова у телу овог венца, где се у завршном, мајсторском сонету, песнику обраћају све оне, у групном ми, са описом судбине "деце" случајно "рођене" у "опасној идили". „Та деца људима владаће без знања доле, /ко безазлен мотив у чуду. И биће боља, / звездана, горућа, која свог Бога не боле, / као она што се роде на земљи до пола“

Сетимо се, изгубивши на овоме свету фаталну Беатриче, Данте Алигијери је песме посвећивао обичним девојкама из улице, са балкона, иза ћошка, из случајних сусрета. Венац „Прекорачења“ носи животну причу у лирском сказу, пред нама је врста сонетне поеме која има свој почетак и крај. Суптилног сензибилитета, са финим валерима ироније, песник показује губитнички дах свога „ја“ на пољу земне љубави. Он феномен односа мушког и женског принципа посматра из више углова, који увек стекну један поглед: демистификовање идеалне драге и разочарање у њена божанска својства. И не само то, у комуникацији са женском природом, мушка наилази на њен колоквијални резон сведен на манекенску свест о лепом и ружном. „Замислих је као једру, црну грчку вазну

/ стамену и крхку, што мраком обгрли воду / Путем
брдског намерника узех је ко казну / Прочитала ме брзо –
не сматраш ме за zgodну?“

Даље, природа и њене мене друго су опсесивно поље у овој књизи. Тема која такође тражи мајсторе стиха, ауторе што поседују ону врсту дескриптивне мисаоности која подразумева законитости постања. Зачудне су и оригиналне слике којим песник овенчава своју поезију. „Размажене сунцем хрчу / шуме као крепка деца“ Затим: „Спопао је облак маглу.../Дала му се крупном светлост / док је њене зраке крао / а онда је моћ нестала, / ветар га је одувао.“

Теме љубави и природе нису блиске ни критичарима. Не памтимо добар покушај интерпретације песничког или пак прозног дела на ове теме. Сећамо се једне „јадиковке“ Павла Угринова који је указао управо на тај проблем, на немоћ и предрасуде критичара да се позабаве штивом које доноси призоре љубави и природе. Напросто, помодна врста рецепције књижевног дела затурила је у н-ти план два битна сегмента света који у себи носе творачки замах и незамењиве вибрације живота.

И, као најмање очекивано поље – свакодневица велеграда у поезији Ивана Деспотовића. Песме посвећене отуђеној стварности пуној потрошачког знаковља и градских амблема. Тек толико да песник покаже како није измакнут од дневног кошмара и модерног сензибилитета: „Јер у окуву поднева / смећари однеће маске / Притворене у дан / зуреће те голе ствари градске“

Поезија Ивана Деспотовића уређена је по музичким принципима метра и форме, риме и песничког облика. Каткад се сусрећемо са камуфлираним метричким структурама што се указују у визуелном

присенку слободног стиха, али изнутра формираног као версификацијски прецизни стихови (изломљени на местима паузе – цезуре). По много чему реченом, формиран и свој песник, оригиналног погледа на свет, богатог језика и поетске фразе, Иван Деспотовић је стамен и потребан аутор на савременој српској литерарној сцени.

Ненад ГРУЈИЧИЋ

РОРШАХОВЕ ИСПОВЕСТИ

„Ово је трећа књига у издању Бранковог кола, талентованог песника, добитника престижне награде Стражилово. Реч је о песнику који напамет говори своју поезију, што нам потврђује да се поезија увелико разликује од прозе. Иван Деспотовић се подједнако служи и слободним и везаним стихом.

Насо Вајена помиње деликатну улогу слободног стиха на трансформацију наше свести о томе шта је поезија. Постоји комплеметарност слободног и везаног стиха код Ивана Деспотовића. Његове лексичке иновације представљају права мала открића у ткиву текста. Оживљавање ретких и заборављених речи, смислова. Он је, у Бранковом колу, једно откриће које заслужује пажњу на нашој културној сцени.

Роршахове исповести доносе нове песничке облике, нова формална, занатска решења. Поема којом се завршава књига – заправо је венац песама, од 25 делова, где на крају имамо тзв. *мајсторску песму* (налик магистралама у сонетном венцу). Та 25. песма креће ка својој средини истим стиховима – одозгоре и одоздоле. У средишту се налази језгро око кога се стихови покрећу. Реч је о симетричној песничкој форми.

Његов напор да изнедрава нове песничке облике и да помера старе, огледа се и у неколико оквирних сонета, који не личе на сонете, али имају 14 стихова и другачији распоред и врсте строфа од оних у сонету. Ово је, између осталог, и књига римованог стиха. Иван Деспотовић стално показује да је песнички језик један миљенијумски образац, супстанца која у себи мора имати музику што се гради заједно са семантичким нивоом сваке речи.

Књига има fine поетичке додире са Милошем Црњанским и његовим Ламентом над Београдом. Ту су и извесни зазиви Милана Дединца у потрази за инспирацијом, химером, за снагом певања и писања, - а код Ивана Деспотовића имамо нескривену слику одушевљења женом, потребу за опевањем женског принципа.

Песничке слике Ивана Деспотовића грађене су по онајбољим песничким захтевима, заснованим на мотоу – што ситнији призори и што више мрвица слика – то већа поезија.

Ово је песник који нема апстрактну, плакатну слику света. Ово није поезија тихога геста, већ громког гласа и слике, где је свака реч на свом месту.“

Ненад ГРУЈИЧИЋ

ПОВЕСТ

Требало би Иванове збирке *Ништа није тако* (Фонд Дејан Манчић, 2007.), *Прекорачења* (Бранково коло, 2011.) и *Роршахове исповести* (Бранково коло 2015.) читати једну за другом, редом, пратећи хронологију (уз *Предео* издат у Колу 2013). Фрагментарно и ван контекста стихови губе дах, њихово природно окружење јесте компактност ове три збирке узете заједно. Пут до аутентичности *Роршахових исповести* води, дакле, од наградом овенчане збирке *Ништа није тако*. И одмах, као зачетак будућих ткања, у препорученом редоследу читања наилазимо на циклус *Блискост*. На једној страни је песник, свестан свог духа, на другој страни је материја, свесна своје материјалности. Песнику је неопходан медијум како би удахнуо живот материји, како би је присвојио и представио. Тај медијум је динамички мотив све три књиге; то је љубав, романтичарска љубав, срећом по нас и песника, у светлу савременог окружења. Песнички поглед је под снажним утицајем поменутог медијума у циклусу *Блискост*, то је визира кроз коју се посматра свет. Стихови одају признање:

На танку реку од хиљаду спона
нежна је врева дошла да се смочи
и чинило се: свуд ће бити она,
где год ја икад могао да крочим.

Река је јасан симбол, из њега се гранају важне одреднице каснијих певања: вечно протицање и вечна могућност преобразбе личног. Поменуто она из прочитаних стихова, медијум неопходан песнику на самом почетку сопственог континуираног стиховања –

напушта поетски видик и препушта лирском субјекту слободна тумачења, мада је он, заувек, попримио део њеног женског, многоликог бића.

Научила ме како њу да створим
кад сам на сунцу будем био ја.

Сунце, опет, призива даља Деспотовићева певања, и то о парку и природи; о врту заправо, како овај песник назива корпус сила што владају човеком ван човека. Циклус – Шетња – наговештава да ће врт у Прекорачењима, а нарочито у Роршаховим исповестима – добити свој поетски простор и глас, изолован од ока знатижељног или нехајног посматрача. Ако се у збирци Ништа није тако – песник чудио тој аутономности врта и задивљено га представио, онда ће у Роршаховим исповестима врт бити врело од ког проистиче свеопште кретање, али и имагинација, те ће тако од тог врела зависити и сама песникова позиција. У Роршаховим исповестима песник стоји на страни природе (физике), чини се да је њен интегрални део, али није изгубио свој глас, још увек је у питању човек, а не обличје стопљено у природу и њене законе. Да није тако, песник би постао обичан цвркутави гласник дрвећа, биља или небеских појава, – не би у Прекорачењима и Роршаховим исповестима било оне тескобе на добро утабаној релацији коју можемо да означимо као – песник у свету и свет у песнику. Ми песника видимо, тачније – читамо онаквог какав он јесте: као камелеона, како је то предочио Китс дефинишући многоструки лик поете, или кроз хетерониме, као Песоа.

И није само природа центар збивања.

Унео је песник у Прекорачењима и актуелности (циклус Завичаји) из *пластичног света*, да га на тај начин, сликовито, назовемо. Тако се лирски субјект обрео на месту које описује као:

Страни крај досуђен нама овим континентом.

Зашто је било потребно да се у Прекорачењима (циклус Завичаји) храбро искорачи у ту експлицитно наглашену савременост? Одговор је можда баналан – да би се кроз песничку иронију одразио бунт, да би врт добио на већој важности у Роршаховим исповестима, као прави контраст отуђеном коме Прекорачења, делом, посвећују пажњу. Уосталом, то је и зато што песник, нема дилеме, припада овом добу, па не можемо говорити о недефинисаној урођености у природу, о некаквом русоовском ангажману. Свест песника није свест природе. У првом стиху поеме Калемегдан (објављене по Роршаховим исповестима, КОВ, Вршац) – стоји изјава:

Гле, зар сам крезуб, сам, а реке се вечно пене.

Природа постаје, ствара се, унутар песника; унутар песника егзистира и Калемегдан. И да би тај врт био део а не само секвенца, острво свеколиких спољашњих или светских превирања – потребно је да се окаља, изгуби властиту честитост. Али, насупрот томе, у име свог врта, песник каже:

Хтело се врагу да – ускраћен будем за грехе
Песнички субјект тако представља обрнутог проклетника,
чак – сувишног човека који искључиво унутар себе, где је
жив Калемегдан, развија суштину:

Суштина је хтела да је прогласим изнутра.

А до нас та бит допире као песничко искуство кога се глас песника – или самосвесног предмета, како сам себе назива – не одриче нити може да се одрекне: то је он, то је његов живот, то је признање:

Свако се заљуби у се.

Не желећи да се оспољи, лирски субјект присваја, ради сопственог унутарја, управо реке Саву и Дунав. Деспотовић је у сваком смислу доследан, те тако ови моћни токови неће тећи ван града, него кроз град, тамо где је тврђава и где се светла огледају у води. Сада је песник медијум Дунаву и Сави који проговарају не било где, него док теже међусобном сједињењу или током кратког споја, баш у граду, једном од централних Деспотовићевих мотива. Тај мотив садржи над-мотив, а то је врт у граду, секвенца природе, Калемегдан, где сплетови грања у додирима светла и таме, јутра и вечери – имају више тајновитости од сусрета људи из савременог миљеа, јер:

О сусрету нашем, сненом лармом
не сведочи небо које гледа,
већ о простом спајању два дрвореда
што не знају један другог, – скоро стварном.

Деспотовићева природа, поменути врт у граду, јесте насељена и урбаним формама које су се прилагодиле, ту пронашле станиште. Када би била слика, ова би поезија могла представљати неки Пусенов предео, можда онај који се зове Предео са Полифемом, у којем би митске уобразиље Полифема биле читљиве кроз модерна, чак авангардна схватања.

Напоредну целину чине Роршахови стихови где се речи склапају у слике, насумичне визије. Наизглед. Даље се те насумичне визије надовезују *на* или у оно што јесте био Наум Калемегдана. Роршахова исповест постаје повест – стихови се уредно понављају, пресликавају као код Роршаховог теста, и у том се понављању, тој пресликавајућој ритмици – размиче херметичност. Јасно се види како сваки бег од поменутог утапања у свеколики ток света (одражен кроз стихове) – води ништавилу:

*Ухватити треба простор, мрак бегунца
(...)
Док вреба из грања то привидно – Ништа.*

При свему томе није наодмет држати у фокусу оне тематске преливе у претходним песмама у којима је на једној страни лирски субјект, а на другој пука појавност – две силе подједнако снажне, привлачне или одбијајуће снаге.

Смене лица у пемама покушаји су, својеврсни, успоставе везе са властитом другошћу. Ако се постане други, то је спас. Потребно је сагледати себе из позиције оног ко пише или бити тај коме се пише, неко ко предано тумачи слике које му други *намеће*. И прво и друго (па и треће) лице јесу песнички облици, преклапања која заједно творе роршаховску мрљу. А та мрља, чији су трагови наговештени у претходним стиховањима – кључ је којим се може откључати један песник.

Бранко ЋУРЧИЋ

КАЛЕМЕГДАН

Топоним није тек натукница у путописном регистру. Он се довија, али и открива као необична проходност. Увек смо у лавиринту. Шетња по том звезданом парку заиста личи на *дуги брак* – како исто описује Иван Деспотовић. Као на славној композицији Моме Капора, овде је све привидно. Окружење је интимно, до дна. Бедем или привид, исто остављају недоумице у овом двојничком рукопису препознавања. Стих је непревазиђена шанса. Са римама је једнако као и са доживљајима ироније. И раша Попов, лидер нашег духовног поигравања смислом и звуком, нимало случајно није овде назначен као мерило.

Деспотовић не пише песме, он је песник који свој монолог страсти, досадае, неверице и тишине дели као сигнале без услова. Поносни европски видиковац, Калемегдан овде има далеко више датума и расположења, него материјалних остатака векова.

Јединствени песник чежње.

Др Драшко РЕЂЕП

ПРЕДЕО ИВАНА ДЕСПОТОВИЋА

(Поема *Предео*, Бранково коло, Сремски Карловци, 2013.)

Нова књига стихова овог песника појавила се у ризници институције која негује једну од најплоднијих линија српске поезије. То је она линија која не одбацује традицију певања у име савремености, већ негује врсту духовног и песничког опредељења које се простире од давних времена до слутње будућности, штити је од заборава и технократских демона. Деспотовић и сам припада тој песничкој оријентацији својом поемом. На темељима књижевне поетике романтизма, он гради један нови свет свог дела који, присвојивши трајне вредности прошлости коју поезија памти и синтетишући их са савременим поетским токовима, постаје крајње особен и непоновљив.

За такав поетски чин поема се указала као најплоднија форма, јер њене особености допуштају постојање лирског „ја“ које је из стихова одавно протерано као некакав сед и патетичан старац који омета успостављање нове књижевне моде и неговање плитких књижевних трендова. Књижевност је потврдила дехуманизованост потискивањем човека као субјекта, али је на песницима остало да пронађу путеве његовог повратка у свет песме и открију трајне вредности тог чина које ће бити утеха, нада и сигурност у несигурном времену.

Деспотовићево перо стало је у одбрану човека и потврдило хуманистичко опредељење поезије. Оно испишује модерну поему о субјекту који припада градском амбијенту, урбаном миљеу, који је у савременој поезији прерастао у топос. Међутим, субјекат *Предела* видно је

различит од других јунака савремених поема, који су најчешће жртве урбаности, усамљеници у гомили, у одсуству човека око себе и у себи, отуђени од других и од себе самих. Посредством мотива *удвајања* који се јавља на више места у поеми (огледање у прозорском стаклу, у огледалу, у површини воде) ступа се у поетичку игру са временом и простором. Они су организовани на типично романтичарски начин: у питању је *међувреме*, једно стање које садржи меморисану тезу сећања. Време се зауставља у литерарном делу, где се прошлост и садашњост спајају у једно, а иза временске завесе је свет који открива истину да границе између стварног и надреалног не постоје. Време је истовременост свих времена, а људски живот његово протицање. Међутим, поезија је ту да својом ванвременском моћи очува заустављени тренутак и оживи сећање.

Искуство романтизма садржи у себи и идеју о „прекорачењу“, о „посредовању између епоха“ које је блиско и савременој литератури. Интегришући се у то искуство у бити поезије, лирски субјекат *Предела* следи путеве трајне свеprisутне савремености.

Таквим поетичким поступцима модеран субјекат *Предела* на себе преузима идентитет романтичарског субјекта и стиче моћ изједначавања стварности привида и привида стварности. Простор који одређује лирског субјекта је простор собе у који је модеран човек заробљен, а свака спознаја отвореног простора, слободе и кретања, чак и погледом, онемогућена је *злим фасадама* и бетонским гигантима, лавиринтом *ходника небодера*. Једини излаз из безизлаза је усвајање туђег искуства које познаје другачију стварност.

Удвајањем лирског и романтичарског субјекта у поеми конструишу се типично романтичарска обележја. У

амбијенту ноћи где трансценденталност добија на пуници ишчезавају слике урбаног амбијента, свдећи се још само на мутне обресе, а наново жива постају башта, давне улице и куће, дрвореди, сенке. У романтичарском амбијенту природе јавиће се и слутња присуства драге која је део прошлог, самим тим и некада изгубљена. За мотив жене, која је у романтизму увек идеална, везује се плава боја, боја трансценденције, која је као такву и одређује („Почива у плавети тамног лета“; „Она своје плаве руке, плаве очи, сваки пут туда смочи“).

Романтичарска поетика нуди нам тумачење управо тих трансценденталних сусрета са идеалном женом и и потраге за срећом по ирационалним просторима. Субјекта на то нагони неутешна сета због недостатка друге половине бића, оне платонске, чежња за бесконачним с оне стране реалности, а та сета и чежња лече се само љубављу. Савременом човеку недостаје управо тај аспект егзистенције: испуњење празнине у себи настале услед убрзања времена, протока информација, пољуљаних и краткотрајних вредности најчешће мерљивих само новцем.

Лирском субјекту поеме ће *шупљине ноћних видика* које *крију поглед нечијега лика* подарити испуњење за којим трага, а које лежи у прошлом и изгубљеном. Нарација дела остварује се на граници јаве и сна и већим делом захвата свет *пејзажа непознатог* који ће из искуства туђе постати искуство лирског субјекта, јавивши се кроз сазнање: *предео је овај део мене*. Отуда наративни ток поеме и сам поприма особине *нестварног пространства*. Стихови су често оформљени магловитом реториком, нарочитим распоредом речи, чиме се потенцира снага поетичности искуства које се опире крајњој рационалној реконструкцији. Рима у поеми, и

спољашња и унутрашња, јесте акустички одјек сновиђења и његова интонација која, у синтези са игром речи, твори музичку подлогу поеме без које одистинска поезија не може постојати.

У *Пределу* чест мотив је игра светлости и таме, сјаја и сенке. Простор мрака и ноћи није простор који угрожава, већ у својој природи крије позитиван принцип, светлост. Он је у себе упија, повлачећи је у *предео* који се оживљава. Свака светлост која се јавља јесте наговештај близине онога за чим се трага: близине испуњења у сусрету са драгом. Зато је и кретање ка светлости непрекидно, али не као слепа потрага, већ као двострука појава, јер и светлост походи лирског субјекта у удвојеној сфери постојања. Када до сусрета са драгом коначно дође, он ће се догодити на другој обали, на обали с оне стране стварности, која припада *пределу* који сада лирски субјекат у себи носи. Метафора одраза у води о томе сведочи. Док има светлости која тај одраз може да твори, до тада и чаролија траје.

Светлост нестаје растакањем сна, али не оставља субјекта без потврде. Њено присуство у кутку собе одраз је ватре што се распламсала у духу да би као водиља до смисла увек била присутна. Повратком лирског субјекта у простор одакле је пошао не нестаје магија путовања. Нашавши себе и испуњење својих жеља и тежњи у удаљеном простору и минулом времену, он остаје *светлог чела*.

Усвојивши прошло, обогативши празнину, уронивши у сећање и овековечивши га у себи, и сам постаје овековечен у сећању ком вечност обезбеђује сам реч у свом оваплоћењу као „уметност по себи“.

Предео тако постаје повратак човеку и ономе елементарном и исконском у њему. Призивајући минулу

поетику романтизма, као да опомиње да се олако прешло преко искустава поезије која не смеју бити заборављена. Одрицати поезији емоционалност и непосредност лирског исказа значи гушити потребе које се јављају као одговор на карактеристике епохе у којој се постоји. Чак и када у делу не борави одређена мисао, не значи да дело нема вредносну димензију, већ открива богатство унутрашњег живота и богатство духа, који су битан предуслов индивидуалности. А само као индивидуалан и оригиналан може се постојати у полифонији књижевних збивања.

Здрава индивидуалност песника и његових поетичких принципа, што у себе укључују и искуство традиције поезије и оних духовних константи које су насушне у овом худом времену, воде до поезије која ће оживети одавно напуштене појмове хуманизма и слободе. *Предео* Ивана Деспотовића сведочи да такви песници постоје и да њихова поезија никада не оставља без смисла у свеопштем бесмислу.

Андреа Беата БИЦОК

ПЕСМЕ СА ПРИЗВУКОМ МИСТЕРИЈЕ

Тежња ка сопственом ритму и мелодији стиха, као необичајеном метру и рими, стварају утисак да песник негује и дограђује најлепше струне српске песничке традиције која држи до богате лексике. Ова поема, посвећена Свјетлани Алајбеговић, има златоносни укрштај поетика Милоша Црњанског и Милана Дединца. Оне се огледају у непрестаном, суматраистичком прожимању слика из прошлости и садашњости, и нових визија. Затим, у магновеној потрази за живом драгом која песника мотри из прикрајка, појављује се и нестаје. С друге стране, на мотивском плану, попут Дантеа и Петрарке, песник жуди за женом која је конкретна али туђа или пак ничија; у дневном смислу његова засигурно није.

Песничка фикција, на деликатан начин укрштена са стварношћу, има овде градивну моћ у језику. Тако је поема добила на мистичности и лепоти.

Ненад ГРУЈИЧИЋ

ПОЕМА У СЕДАМ ПЕВАЊА

После приповедачких књига, више књига поезије и романа *Урок*, Иван Деспотовић (1978, Београд, професор Опште књижевности, бавио се новинарством) сада читаоцима и књижевној критици нуди поему *Калемегдан*. Овај топоним преко миленијума присутан у историји и културама разних народа полазна је тачка у обликовању 7 певања поеме формално изведене различитим врстама стиха и организацијом строфа. Тако је први део написан у четрнаестерцу и повремено римован, а чине га четири строфе(песме) са по четрнаест стихова. Други део, после „трoмих“ четрнаестераца, просто „буди“ читаоца дистисима које нам казује река Сава (неименована), односно, све упућује на њен говор: женски род, протицање поред тврђаве, увир (смрт), али и венчање са жеником Дунавом (неименован) под тврђавом: „Утврђено место за сусрет нам служи:/пропушта ме свадба капија што цакле. (1. дистих) / У дужи ток смерам – груб, племенит, ено, / одакле ме с другим односи сласт ушћа! (2) / Не гледам у очи врту у ког зуре / странци што ми себе порину у мисли. (3) / Из ауре мудре знам мотри ми недра, / ко покисли римски, војник на дистанци.“ (4). Трећа целина представља комбинацију више строфичних и версификацијских поступака док 4. део чини 20 римованих катрена (претежно *абаб* и *абба* на крају целине). Пети део су терцине (*аба*), док шести чине слободно римоване секстине. Завршна песма је испевана у слободном стиху. У нашем тексту нагласили смо тек формалну, версификацијску страну у свему успеле Деспотовићеве лирске поеме *Калемегдан*. Од дугих стихова који нам у свест дозивају мајсторе из периода хуманизма и ренесансе (дубровачка књижевност), преко

преддуковских класициста и Војислава Илића, до новијих песника који су рими поклањали пажњу, и тек понеко од новијих, до осталих облика аутор исписује успеле стихове лишене готово свих историјско-социолошких наплавина које понекад користе поезији / песми, али више сметају. И за крај, као илустрацију навешћемо „успављујуће“ четрнаестерце друге песме из првог дела поеме:

Смех ме од античких сећања: једном сам бело
Зурио у небо, ко у своје шкриње, смешке.
Хтело се врагу да – ускраћен будем за грехе,
грешке уз које бих с цуром на травњаку снио,
где се и божанска прилика једанпут стварно
јавља. Читао сам, дете, са рђаве стране
бар, но, још од тада отворен сам за примесе,
деране који ми зидине мотре с узглавља.
Ти беја` млад и тај пољубац не даде жени.
Мени си налик. Сад приђи Њој као идеја!
– из спреја на зиду чита, бор, шапће и шени.
Док те чари сасвим не залуде, до зле нуле.
Чуле су већ свашта, уши прозорске од гари
– не мари са којом... ни што је код мрке куле.

Ето удвајања гласа песника са гласом древне тврђаве, градског шеталишта, ЗОО врта, графита и “дерана” који се сунчају у подножју зидина и “савета” лирском субјекту поводом **сливања** света чулности и идеја.

Небојша ЂОСИЋ

РЕЧ УЗ 69 СОНЕТА

(аутопоетички текст)

На крају 69 сонета, изашлих из штампе, сматрао сам да приводећи крају једну целину у свом песничком опусу (закључно са пет претходно објављених збирки у Бранковом колу, Књижевној општини Вршац и сл.) – није одвећ сувишно да понудим, ако не објашњење које би могло зазвучати алузивно и манифестно, те можда већ виђено и его-архаично, а оно барем једну врсту есејистичке смернице у погледу песама које су иза мене.

Сматрам да песма у настајању, односно лирика као **књижевни род**, никако „жанр“ у погрешном теоријском или критичком псеудо-тржишном поједностављењу са елементима нихилизма у прижељкивању безброја „жанрова“ – јесте наиме слична компоновању на пример за клавир, или шаху (где клавир свакако није музички „жанр“, већ читав један „род“ музике, којих нема сувише), као и да представља уско поље слободе са прилично ограниченим бројем дирки или поља. Нота у суштини има доста мало, ако се погледа шта се све од њих очекује да изразе; и већина самих тонова или групација од на пример три-четири тона не значе ништа посебно осим призвука који је, у музици на пример, већ виђен хиљадама пута. Тако и речи „море, месец, земља, дрво...“ немају никакво поетски употребљиво значење по себи, а комбинације таквих речи праве тек хиљадама пута наслућене призвучке без оригиналности. Тек прецизне групације од десетак фраза од три-четири (банална) тона – могу нам нешто казати у уметничком смислу. Ни речи

попут: „гестациони мешак, контрареволуција, јура, биогенеза, поднесак, екстрадиција, хобловање...“ (отрцано звани прозаизми) са својим сувише прецизним значењима не делују особито органски употребљене у лирском. Упечатљивост се не може наћи у парцијалном лексичком микро свету, а илузија великог свемира – можда једино у замаху и „гравитационом“ обрту композиције. Можда је тако и у самој стварности, ма шта она значила.

Музика и књижевност, поред тога што су временске, уједно су и уметности шифровања, будући да се користе већ постојећим звучним односно звучно-семантичким шифрама, где аутор не може (осим врло ретко) прибавити за себе неку дотад непостојећу шифру. Обема је потребно читање и ишчитавање и обрада за излазак у театар или визуализацију, ка сликарству или скулптури као априори непосредним уметностима. Музика и књижевност непосредне бивају тек апостериори, у уху (у уму), и зато је код њих композиција битнија него у сликарству (скулптури), пошто нема голе материје која би могла деловати на перцепијента.

Спонтаност – (уколико игде у свемиру постоји) или њену илузију пак, теже је постићи у шифрама, када не можете измислити ново шаховско поље или нову врсту фигуре. Сликара (или режисера) играјући шах може, метафорички говорећи, употребити слона када му нестане топ. Слон би, на пример, могао ићи попут пиона, а јести две фигуре одједанпут, осим када једе другог слона или краљицу... Писцу је то ретко могуће. Песници који су исувише измишљали речи нису постигли јасност једног Мајаковског, Миљковића, Дикинсонове... Уметност

композиције отпорна је на изобиље и захтева да се бескрај изведе преобртањем поразно малог броја тобоже вечних елемената. Да не говоримо како се можда нити један песник досад (са разлогом) није усудио да измисли нови глаголски облик (време), или глас.... Композитори пак, који су покушавали измишљати нове ноте, тонове и инструменте („дрндафон“) нису инспирисали матицу развоја музике, на коју и даље утиче „застарели“ Бах. Електронизација нота покушај је пресипања тонског у непосредност ликовног, но питање је чему служе шифре без међе и без значења. „Поликовњавање“ (онепосредњавање) музике аутоматски тражи улазак слике и филма у пројекат, где музика постаје за нијансу мање битна.

Дефиниција уметности, према мом мишљењу, била би близу идеје да она јесте ентитет/ делатност/ феномен/ квант који се одупире подјармљивању од стране нечег другог (политике, историје), па чак и од стране друге уметности (другог кванта). Сликарство није копија фотоса нити је шара у театру, нити је Музика подлога за филм, и томе слично. Нити је пратња за глас – Музика је глас по себи. Три основне уметности, нагађате које би то могле бити, удаљене су једна од друге и независне, можда колико и три кварка у протону; мада оне опет нису саме.... и боре се за превласт.

И када бих сада замешао зелену боју, нанео је на подлогу и позвао макар самог Тицијана да понови ту исту боју и нанос, овај то не би могао учинити. Број молекула у нашим наносима не би био исти (чак и када бисмо имали исте полазне боје/пигменте), па ни нијанса зелене не баш потпуно иста, поготово не после пар стотина година, ако бих ја „опонашао“ њега. Но, ако откуцам „море“ то је

апсолутно исто „море“ које је „откуцао“ нпр. Његош. Верујући у (отрцано говорећи) уметност речи као уметност превасходне композиције, често сам се у – да ли је пренаглашено казати – *песничком послу* осећао као слепац кога води „дресирано“ куче риме (или еуфоније), откривајући му дотад неслућени композициони однос. Речи су, разуме се, остале исте ко што беху, само би њихов распоред могао да се заноси мишљу како ћете их доживети као да их никада раније нисте чули.

У историји стиха, на пример, рима, уколико би постојала, увек би се налазила на његовом крају или ређе на средини (или на почетку и крају истог стиха (у романтизму); на средини и крају истог стиха, као леонинска). Она би разуме се требало да буде сувишна, но рећи ћу једну ствар: Рима је сувишна само у графици, скулптури и сликарству. У уметности шифровања, пак, она је једна од ретких слободних адута, иако не једини: – зна се на пример како изгледа „м“ „о“ „р“ „е“, не зна се једино како би се могло „римовати“ или ставити у алитерацију-асонанцу. Или пак – шта се о њему може казати.

Интригирало ме је питање зашто се на пример рима-асонанца или рима-алитерација (или можда чиста рима) не може наћи увек на почетку стиха. Била би то, рекло би се, онда реч о другој фигури, анафори или барем о нечему налик анафори... Као да оно што би требало пронаћи већ одавно постоји или јесте немогуће. Односно: „Не постоји слон у шаху“; а у руском, пољском и гомили источних језика не постоје свршени и несвршени презент, што ове језике чини досадно оскудним. Што се садашњости тиче, и Енглези их попут нас имају две (simple и continuous; а ми свршену и несвршену

садашњост). Како онда доћи до нечег чега нема, ако нисте на пример сликар? У терцетима застареле *велике сестине*, чврсте форме, рима се распростире од половине стиха (цезуре) до његовог краја, по познатом правилу. Римују се и стално исте речи. То делује инспиративно и ослобађајуће за једну уметност шифара, јер је управо неочекивана „згрчена“ форма – она „слобода“ коју „шифре“ могу себи да приуште.

На оскудној својој граматички која би, да је латински богата, била кудикамо битнија од количине меких сугласника, Руси су пак, с друге стране, тако, морали да праве екстремне вратоломије не би ли досегли призивак слободе, а исто важи и за Пољаке. Највећи романсијер на свету писао је на граматички то јест временски најоскуднијем језику... и није „робијао“ само „у стварности“. Он је и граматички бивствовао само у једном „сада“. „Чудне“ форме настајале су и на Медитерану...

Но, да се вратимо ономе што сам у књизи не претерано одушевљено-вољно назвао сонетима: ја сам наиме (разуме се не улазећи тренутно у могућу вредност или значење написаног) овде допустио крњој или целовитој „рими“ /алитерацији / асонанци – да се прошири целим стихом, а да стихови опет њоме буду повезани, то јест да се не римује сваки стих сам у себи, леонински. Двадесет први век мења све у уметности, те зашто стога не би преобразио и риму. Досад се она могла кретати ка почетку стиха само ако се цела налази у једном стиху, или до половине стиха (цезуре) у завршници „сестине“, или пак бити сасвим произвољна и тиме малко вештачка у бројним савременим песничким експериментима.

У првој групи шестераца, „сонета“, без неког претходног узора или модела, употребио сам „музику“ на којој сам сâм порадио – то јест праву односно крњу риму коју бих назвао „преврнутом“:

А _____ Б Тамна, једна, душа,
В _____ Г кратковида, с **браве**
Б _____ А куша да снѝ нама,
Г _____ В **завек**, овде и да...

Прва реч у првом стиху римује се са последњом у трећем. Последња реч у првом стиху римује се са првом речју у трећем. Прва реч у другом стиху римује се са последњом у четвртом, и последња реч у другом стиху римује се са првом у четвртом. У катрену овако имамо четири уместо уобичајене две риме, а ове четири обухватају наизменично **све крајеве** стиха.

У терцету је:

А _____ Б То **јест** за руку, влас,
Б _____ А нас, вечности **своје**,
А _____ Б **све** држи, као бас...

Реч на почетку првог стиха римује се са последњом речју другог и првом на почетку трећег. Последња првог са првом другог задњом трећег... Сударају се и одударају од краја до краја стихова.

У другој групи, симетрично-десетерачких „сонета“ употребио сам „риму“ коју бих назвао ромбоидном, као у сонету број 31:

А _____
_____ А _____

_____ Б _____
Б _____ В

Лењом ми следи пра-аутобус
на закривљеном брду улице.
Полуваљ**касти** кров одаљи се
у **части** маште, к образу **свода**.

_____ В _____
_____ Г _____
Д _____ Г
_____ Д _____

И тамо *дода* у сећање ми,
нејасно **крупан** – нит заборавља,
ил' сањам вешто ступањ по **ступањ**
будућег стања: и ово јутро...

У првом катрену римује се прва реч у првом стиху са речју пре цезуре, на средини другог стиха, и реч пре цезуре, на средини трећег стиха – са првом речју четвртог стиха. Затим последња реч четвртог стиха са речју пре цезуре, на средини првог стиха новог катрена. И у другом катрену средња реч (пре цезуре) другог стиха са задњом речју трећег – и прва реч трећег са средњом речју четвртог.

У терцету је:
_____ А _____
Б _____ А
_____ Б _____

алиби **стица'** – да такво није

већ било у сну свих **последица**,
кад створих **крило** које ме њиха'

Напоследку, у трећем циклусу симетрично-четрнаестерачких сонета, какав је и сонет 69, користио сам „риму“ коју бих назвао „троугласта“.

A _____ A
_____ B _____
_____ A _____
B _____ B

Дан зиме остарели, естетски оперисан
Трубачу бол од *паре* кондензује олук, здрав.
Плех-петлови хрчу, **кран** буди лимено гнездо.
Олтаре небом вози па димњаци *трачаре*.

Почетак и крај првог стиха римује се са средином (реч пре цезуре) трећег стиха. Средина другог стиха – са почетном и крајњом речју четвртог стиха.

Затим,

_____ A _____
B _____ B
A _____ A
_____ B _____

Севером континента, уморни нобеловац
дише у наш врат клицом *климе* из дорске нише.
Н-та ту се вијори са крова сјајна **лента**.
Пушта нас саме, више – јер га нисмо ни срели.

Средина првог стиха римује се са крајевима трећег, а крајеви другог са средином четвртог стиха. Када би се повезала дужима ова слова за ознаку римованих речи – добила би се (иако сасвим поетски ненамерно и значењски ирелевантно) – Давидова звезда.

У I терцету:/ У II :

А _____ Б	А _____ Б
_____ А	_____ Б
Б _____ А	Б _____ А

Удишем прастар и ја две локне јонске, чисте,
с постеле, у све **тишем** прекораченом жбуњу,
из исте нову женску ископину под **плишем**..

Локну гледам над лутком, не тебе већ мат **меру**.
Стан у кречном мал**теру** опседа свадба, трубом.
Веру се беж конфете, запуштен дах нам цмокну.

Наиме, прва реч првог, римује се (овде у потпуности) са речју пре цезуре (на средини) другог и са последњом речју трећег стиха. Последња реч првог стиха римује се са првом речју завршног трећег стиха терцета.

У последњем терцету, рима под знаком Б иде уназад: Са последње речи првог, на средњу (пре цезуре) другог и на прву реч трећег стиха. –А- рима пак спаја прву реч првог и последњу трећег стиха.

Шема риме зато овде није само дуж на ивици строфе, већ једна музичка геометрија која интегрише сваки делић стиха и добија нову димензију, чак и у дословном математичком смислу

Због свега наведеног истакао бих као додатак и поједине предрасуде у погледу оног аспекта песништва који називамо звучношћу једног језика. Она (звучност) није само капацитет меких/тврних сугласника или пак дифтонга... који се развијао код северних народа у инертном и хедонистичком периоду такозваног варварства. Музичку звучност једног језика одређује, према мом мишљењу, број глаголских облика односно времена, партиципа прошлих и садашњих, рекција, израза и слично, кудикамо пре него само изговор. Па и број тих врста акцената (на пример 4). Друго, песму „слушалац“ истински доживљава тек када њу (неодређено загладан на горе или доле) понавља у самом себи, напамет; те ни о каквом реалном звучању овде не може бити речи. „Док будеш певао“ непреводиво је на источне језике, па можда чак и на енглески, јер је реч о глаголском времену прожетом архетипском енергијом – футуру другом. Најмелодичнији језик свих времена стога јесте латински, будући да су његове шифре „најмистичније“ и да допуштају највећи „сфумато“. Футур други јесте један такав „сфумато“ у глаголском времену који неприметно сенчи будуће. Као и глаголски придеви попут „morituri“, „умрећевши“... и много тога другог. Поезија је отприлике оно што је Јохан Себастијан Бах (верује се) писао пред смрт: ноте намењене само за читање, то јест за слушање у себи. „Звучање“ језика у песми, стога је философско, то јест идејно-граматичко, идејно-симболично. Остало је игра и поскакивање – излазак ка сценском.

Стога песништво никако није сценска ствар, оно је практично анти-сценско, а једна песма није монолог или реплика једног лика у драми. Не зна се ко говори песму.

Њу не износи „ја“ које је налик на „ја“ Хамлета на позорју, или Коштане. Лична заменица (ја, ти; он (тј. треће лице), ми, ви, они) не каже нам ништа о томе ко говори лирске стихове, јер они изговарају сами себе. Исто као када бисмо, с друге стране, питали: Ко то свира „За Елизу“, или „Малу ноћну музику“? Нико. (То јест – можда ја; било ко.) Или пак ко „говори“ „Венеру с лампом“ М. П. Барили? Такође нико. Она просто јесте. Ма која лична заменица рабљена у песми може означавати ма ког лика или биће. Драма не трпи такву врсту неодређености. Не можемо направити ефективан театар где говори било ко или било шта, потпуно смешано. Зато глумљење песме почесто одвраћа читаоце (слушаоце) од поезије, „потврђујући“ њихову претходно већ стечену предрасуду да поезија не постоји, то јест да је она било шта, и како је било која реченична секвенца песма, ако се одређеном згодом одглуми. То би отприлике, метафором издалека, било слично као када би шахисти убичајили да један другом лупају шамаре после шах позиције, или да уздишу неке одређене речи приликом сваког померања фигуре. Публика би одмах помислила како је шах нека велика глупост и како то заправо и није озбиљна игра, већ педесеторазредни спорт. Међутим, када би та публика после проучавала запис партије, померање шифара и сегмената, потпуно сама, у пригушености сопствене собе – она би тада схватила да игра и те како постоји, иако затрпана обландама свакодневице и социјалних обичаја.

Разлика између неколико десетина лирских стихова и на пример монодраме – јесте од суштинске важности за схватање Песме. То што се не зна ко говори – не разуме се њено значење и вредност, већ разуме се однос према значењу и осећање у њему. Зато се крајње пренесено говорећи може тврдити да је лирика као

књижевни род – онај део литературе који представља песму или слику *уметности речи*. Термин „лирика“ притом није превазиђен баш као ни термин клавир (пијано). Инсистирање на терминима „жанр“, „поезија“, анулирањем термина „стих“, представља манипулативно-берзански тренд настао у страху од нечега што се не може (довољно) продати. Називање лирике жанром јесте налик преименовању клавира у синтисајзер, уз избегавање појмова као што су дирка или нота. За компоновање поезије, па и прозе (епског) као и драме, потребна је апсолутна писменост (која се најчешће мада не увек постиже на матерњем језику), једнако као што је за стварање музике неопходан или бар доста пожељан апсолутни слух.

Темперирана песничка композиција јесте наравно могућа и без буквалне риме или музике, што сам и сâм истраживао пишући у слободном стиху. А слободни је, као давно код Црњанског, такође кадар да садржи риму или музику.

У сваком случају, песма је једна микро-структура и кутија шибица; невидљива шаховска табла која у својеврсном минимализму израженом све до претпоставке да поезије заправо ни нема – баш ту – једино – може постати видљива, као род... да, и можда чак показати своју моћ, – а по својој уметности композиције једна песма може сасвим парирати једном роману или једној драми, као што већ одавно показаше Бодлер и Рилке...

Приликом развијања ових песама приметио сам да ми се у неким случајевима, мимо поменутог „концепта“, који свакако није нити треба да буде стопроцентно примењив – јавља извесна врста сувишне риме односно еуфоније. Прихватио сам ову сувишност, као излаз из „концепта“ или као његово парадоксално уравништење,

сматрајући да такав *квантни* вишак можда иде у правцу већег одређења појединих речи и њихових односа. Јер односи су једино што се приближава непосредности нове форме, нове речи (нове шифре), без чега је књижевност само плакат и мало сложенија психолошко-саобраћајна смерница. „Нове шифре“ могуће су кроз композицију и *музичко*, па и на немужичке начине. Па и сам тај „музички“ глагол *свирати* остао је непознат за сијасет великих језика где, попут Енглеза и Руса, „играју на клавиру“ или „виолини“, и који уместо: плесати, играти (се) и свирати, имају само: плесати, и играти (на)... При чему неки светски језици немају појмове попут *угинути* или нпр. *смети*, или *гасити* (само утолити, „убити-однети ватру“) и слично. Но, шах се може играти и са пар пиона, рећи ће неко... а и то је већ велика дигресија.

Иако не спадајући у читаоце или гледаоце одушевљене концептуализмом, и премда ми он и није био намера, морам ипак приметити како се то што називамо стварношћу заснива на одређеном, прво физичком, те биолошко еволутивном, па и на антрополошком (или пак не), хуманистичком (или пак анти-хуманистичком) концепту, (анти)религиозном, етс. Уметност која имитира стварност стога поседује и (њен) концепт. Уметност која јесте стварност „за себе“ (како се то већ сувише дуго говори) такође из истих разлога поседује (свој) концепт изграђен на узору или контраузору оног *њеног*, који има стварност; макар као несвесно изграђено полазиште.

Истакао бих такође како ми се чини да је отприлике у тренутку номиналне смрти поезије (заједно са „смрћу“ метафизике и других „беспслених“ делатности), – физика сама постала поезија, па чак и теоријска физика постала метафизика и проговорила о елементима о којима би Бодлер или Кант узели речи да су

живели до данас, при чему је на пример Џојс (постхумно разуме се) доспео у улогу кума приликом давања имена појавама као што су кваркови. Лирика никада у историји (баш попут шаха и клавира) није могла апсорбовати неки посебан геополитички или историјски, те социјални ангажман. Могла је бити метафизичка, егзистенцијална или заносна. Не верујем да се капацитет ангажмана код поезије нешто повећао нити да се ту било шта променило. Разлика је једино што би поезија сада могла бити „физичка“ и што би данас можда песник могао први објаснити спону између макро и микро универзума, и откуда се онај последњи (мањи) налази у овом видљивом, првом, као и зашто се понашају на тако различите начине.

Иван Деспотовић

БИБЛИОГРАФИЈА ПЕСНИКА

Иван Деспотовић је рођен 1978. године у Београду. Дипломирао на катедри за Општу књижевност и теорију књижевности 2003. Радио је као новинар. Поезију и прозу објављивао је у периодици: Стање ствари (Нови Сад), Рукописи (Панчево), „Да сам Шејн“ (Загреб), Аванград (Сомбор), Ковине (Вршац), Књижевни преглед (Београд), Максминус (Сарајево) и другим. Члан је Српског књижевног друштва од 2012.

Објављене књиге – проза

- „Прекорачење“ (приповетка, Заветине, 2008)
- „Безазлене приче“ (Књажевац, 2008)
- „О Наташи и Невену“ (приче, Алма, Београд, 2009)
- „Песникове приче“ (Алма, 2010)
- „Урок“ (роман, Алма, 2015)

Објављене књиге – поезија

- „Ништа није тако“ (као најбољи рукопис 2007; издање фонда *Дејан Манчић*, Ниш, 2007)
- „Прекорачења“ (Бранково коло, Сремски Карловци 2011)
- „Предео“ (поема, Бранково коло 2013)
- „Роршахове исповести“, (Бранково коло, 2015)
- „Калемегдан“ (поема, Књижевна општина Вршац 2017)
- „69 сонета“, Удружење независних писаца Србије, 2019.

Есеји:

- „Порекло тајне“, Ковине 20, Вршац, април 2013;
- „Симболичка крв света“, Аванград 16; „Вечито женствено

и вечна фантастика“ (Фаустовско у Булгакова),
Књижевни преглед бр 1; и други.

Критике о књигама И. Деспотовића:

Добривоје Јевтић: „Иван Деспотовић – Ништа није
тако“, 2007.

Н. Грујичић „Мајстор метричког сказа“ (о књизи
Прекорачења), Књижевни преглед бр. 5, октобар 2011.
Београд.

Бранислав Димитријевић: „Путовање посвећеника“ (о
књизи „О Наташи и Невену) Књижевни преглед број 1
април – мај – јуни 2010.

Бранко Ћурчић: „*Песникова*“ *књига прича*, Аванград бр
8, септембар-октобар, Сомбор 2010.

Бранко Ћурчић: „Роршахово стиховање“, Аванград број
20, 2015.

Др Драшко Ређеп „Калемегдан“, КОВ, 2017.

Награде:

„Стражилово“ (књига песама *Прекорачења*) за 2011.
годину

„Бал у Елемиру“, 2007. и 2012 . године.

САДРЖАЈ

ИВИЧЊАЦИ

Имагинарни Бог /9
Историја књижевности /11
Љубавна песма /13
Нормативна романса /17
Мртва природа /21
Елегија полова /25
Светлост Кавафија /29
Пријатељство под лустерима /37
Пријатељи у 36 слика /41
Час естетике /46
Неједначина спокоја /49
Деца у вратима /56
Зелена светла ноћи /64
Теслине фигуре /68
Цвијићева /73
Нагон варке /75
Илузорна мисао /77
Љубавници претече /79
Љубавници живота /81
Нула и четири /86
Кошава из другог простора /89
Сестра у мојој глави /92
Други смер /95
Ероика /100

ПРЕДЕО (1. – 8.) /105

ЗАВИЧАЈИ / 125

ШЕСТ КВАРКОВА /133

Живот /135
Оно чега нема /137
Претња /138
Зебња /139
Свет /140
Предали /142

ДВА ПОСТАЊА /145

Вајар /147
Сећање /149

ПРЕКОРАЧЕЊА (1. – 15.) /151

КАЛЕМЕГДАН (1. – 7.) /169

РОРШАХОВЕ ИСПОВЕСТИ (1. – 25.) /189

69 СОНЕТА (1. – 69.) /217

О ПОЕЗИЈИ ИВАНА ДЕСПОТОВИЋА

Мајстор метричког сказа (Ненад Грујичић)/289
Роршахове исповести (Ненад Грујичић)/293
Повест (Бранко Ђурчић)/295
Калемегдан (Драшко Ређеп)/300
Предео И. Деспотовића (Андреа Беата Бицок)/301
Песме са призвуком мистерије (Ненад Грујичић)/306
Поема у седам певања (Небојша Ћосић)/307
Реч уз 69 сонета (аутопоетички осврт)/309

БИОГРАФИЈА ПЕСНИКА /323

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-1
821.163.41.09-1 Деспотовић И.

ДЕСПОТОВИЋ, Иван, 1978-

Плава књига : (изабране и нове песме) / Иван Деспотовић. -
Београд
: Удружење независних писаца Србије, 2020 (Београд : Слава). - 322
стр. ; 20 см. - (Библиотека Вертикале / [Удружење независних
писаца Србије]. Едиција Поезија ; по. 11)

Тираж 500. - Стр. 285-287: Мајстор метричког сказа / Ненад
Грујичић. - Стр. 288-289: Роршахове исповести / Ненад Грујичић. -
Стр. 290-294: Повест / Бранко Ћурчић. - Стр. 295: Калемегдан /
Драшко Ређеп. - Стр. 296-300: Предео Ивана Деспотовића / Андреа
Беата Бицок. - Стр. 301: Песме са призвуком мистерије / Ненад
Грујичић. - Стр. 302-303: Поема у седам певања / Небојша
Ћосић. - Библиографија песника: стр. 317-318.

ISBN 978-86-81192-16-0

а) Деспотовић, Иван (1978-)

COBISS.SR-ID 283374092